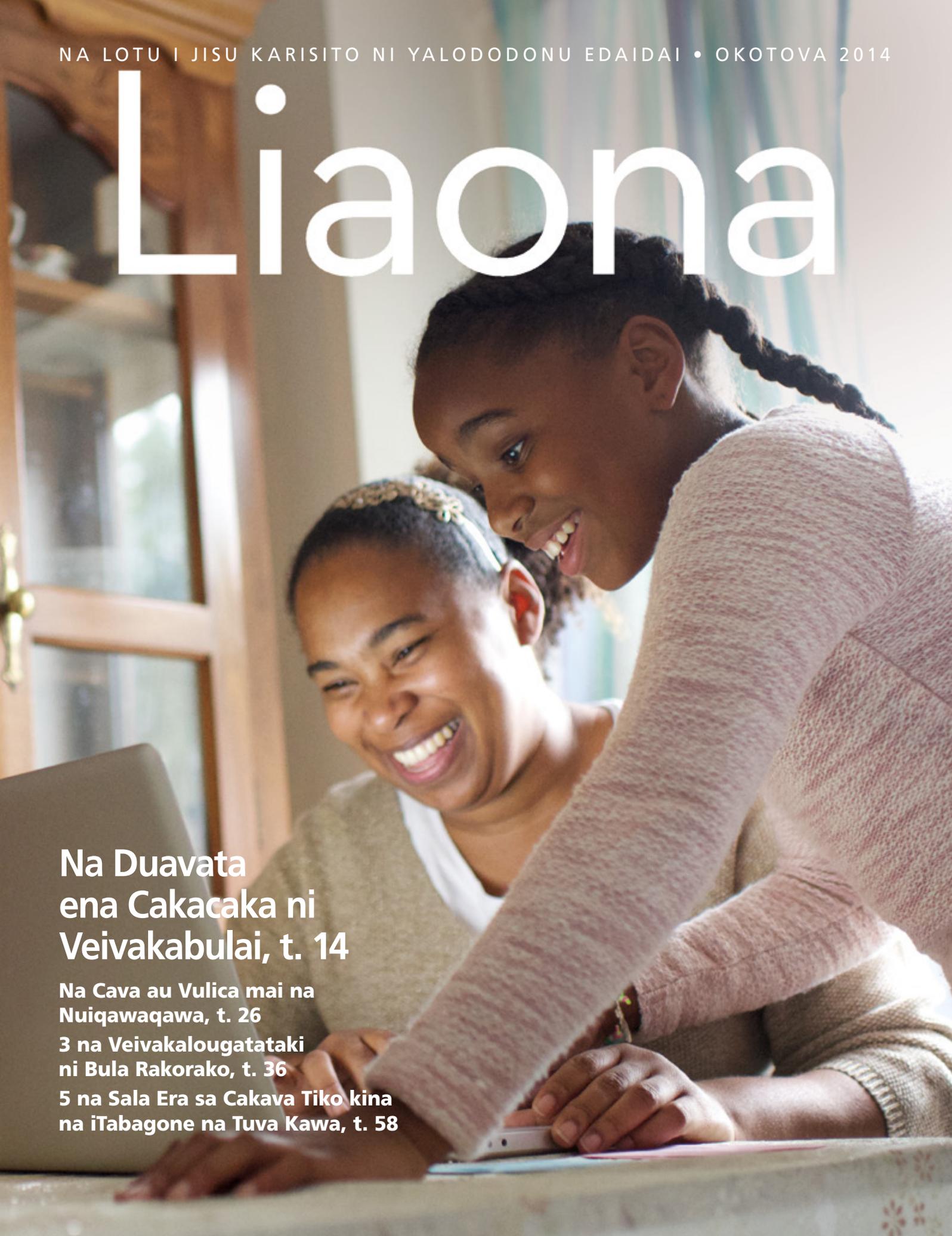

Liaona

A photograph of two young women with dark skin and braided hair, smiling warmly as they look at a laptop screen. The woman in the foreground is leaning over the laptop, pointing at the screen. The woman behind her is also smiling and looking at the screen. They are in a well-lit room with a window in the background.

**Na Duavata
ena Cakacaka ni
Veivakabulai, t. 14**

**Na Cava au Vulica mai na
Nuiqawaqawa, t. 26**

**3 na Veivakalougatataki
ni Bula Rakorako, t. 36**

**5 na Sala Era sa Cakava Tiko kina
na iTabagone na Tuva Kawa, t. 58**

*“Ko cei sa kunea rawa
na yalewa sa vinaka
sara? Ni sa iyau levu
ko koya ka iyau lailai
na rupi.”*

Vakaibalebale 31:10

ITUKUTUKU

- 4 **iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Na Masu ni Vakabauta**
Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring
- 7 **Na iLesilesi Vakalou i Jisu Karisito: Madrai ni Bula**

ITUKUTUKU E VAKARAITAKI

- 14 **Kaulotu, Tuva Kawa, kei na Cakacaka ni Valetabu**
Mai vei Elder David A. Bednar
E rau sala vata saraga na vunautaki ni kosipeli kei na vakasaqarai ni noda mate.

- 20 **Vuvale: Na Uto ni Vulika**
Na lesoni e vulici mai vale ena tu ga vata kei keda me tawamudu.
- 26 **Ena Dela ni Wai**
Mai vei Jon Warner
Dina ga ni'u a luvuci tu ena ua ni veilecayaki kei na nuiqa-waqawa, a vakavuderi au voli na Kalou me'u toso yani ki na noqu vanua yalataki.
- 28 **iVuvu ena Veivanua Kecega: Saumaki kei na Veisau e Chile**
Mai vei Néstor Curbelo
Edai, voleka ni 1 ena vei 30 na kai Chile e sa lewe ni Lotu.
- 36 **Doudou ni Digitaka na Bula Rakorako**
Mai vei Carol F. McConkie
Cava soti na ivunau kei na veivakalougatataki ni bula rakorako?

TABACAKAKA

- 8 **Veiqaravi ena Lotu: Vinaka, Baraca Jay**
Mai vei Kristine Purcell
- 9 **Ira na Parofita ni Veiyalayalati Makawa: Jeremaia**
- 10 **Eda Tukuni Karisito: Na Kaveti ni Jeitaiti**
Mai vei Ellen C. Jensen
- 12 **Noda iTikitiko, Noda Matavuvale: Na Uto i Lizochka**
Mai vei Marina Petrova
- 40 **Domodra na Yalododonu Edaidai**
- 80 **Me Yacova ni da Qai Sota Tale: Veivakacalai**
Mai vei Elder M. Russell Ballard
E dau vakayagataka o Setani na baca lasutaki—vakataka na ivakatakarakara buli makuwaliliva ni dausiwa—me rawati keda kina.

E WAQANA

E Liu: iTaba mai vei Leslie Nilsson. Eloma ni waqana eliu: iVakamacala ni itaba mai vei Mathew Reier.

44

44 Tudei Tu ena Ka Eda Vakabauta

Era wasea na itabagone qase cake na iwalewale ni nodra taqomaka vagumatua na nodra vakabauta.

48 Kosipeli ena Noqu Bula: Noqu iVakadinadina Veicurumaki

Mai vei Ivy Noche

Na sega ni dua na ivakadinadina me baleta na iVola i Momani a vakavuna me'u vakatarotaroga tale na noqu vakabauta ena Lotu.

Saga mo raica na Liaona ka vunitaki tiko ena loma ni ilavelave ogo. iVakaraitaki: Gauna cava e vinaka kina na veiqaravi?

58

50 Galala ni Digidigi se Digidigi Vakayalomatua?

Mai vei Michael R. Morris

A vakawai koya na noqu itokani mai na veiqaravi vakaulotu. Au na galala li me'u digitaka na kaulotu?

52 Taro kei na Kena iSau

Au sa saga tiko meu qarauna na noqu vakanananu, ia sa levu ga mai na veitemaki. Me na savasava vakacava na noqu vakanananu?

54 Na Sala me Tarogi Kina na Taro e Vakaibalebale

Mai vei David A. Edwards

57 Me Kunei Vakacava na iGu kei na Qaqa

Mai vei Elder Jeffrey R. Holland

Sa rawa ni da sotav a na tataqomaki, rawaka, kei na bula marau ni da muri Jisu Karisito.

58 Tuva Kawa--Au Sa Cakava Tiko

Era kunea na itabagone ogo eso na veivakalougatataki tawana-maki ena nodra vola kawa voli.

61 Posita: Kilai Ira, Kilai Iko

62 Veisaqasaqa ki na Noqu Kaulotu

Mai vei Alcenir de Souza

Eso na ka matalia e sa tekivu me yaco ni'u vakarau biubiu ena noqu kaulotu.

64 Vulica Vakalevu na Veika Ena Yaco

Mai vei Cathrine Apelseh-Aanensen

Na bula vakadukaulotu tudei e duidui. Na itabagone e Oslo, Norway, era vakayagataka e dua na siga mera vakavakarau ki na veisau.

78

66 Veiqaravi Ogo mo Veiqaravi mai Muri

Mai vei Miche Barbosa

Cava na vuna a namuma kina o Mómami me veivuke ni samaka na valenilotu ka sega ni qito veicaqe vata kei ira na nona itokani?

68 Sa Vakavakarau o Mathilde ki na Goneyalewa

Mai vei Jenn Wilks

70 iVakatagi: Noda Gauna me Caudre

Mai vei Jan Pinborough
kei Janice Kapp Perry

71 iVakadinadina Digitaki: Meu na Veivuke Vakacava ena Cakacaka ni Tuva Kawa?

Mai vei Elder Quentin L. Cook

72 Kauta mai ki Vale na Lalai: E Solia mai na Kalou "Na Matavuvale: iVakaro ki Vuravura Raraba" Me Vukea na Noqu Matavuvale

Mai vei Erin Sanderson
kei Jean Bingham

74 Veitokani wavokiti Vuravura: O Au Bárbara mai Chile

Mai vei Amie Jane Leavitt

76 Noda Tabana

77 Rai Cake

Mai vei Elder Adrián Ochoa
Keitou a yali voli ena uca, ka ra dro laivi na neitou ose.

78 Me Baleti Ira na Gonelalai: Na Timi ni Matavuvale

Mai vei Sheralee Hardy

OKOTOVA 2014 17 NO. 3

LIAONA 10990 858

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramuni ni iApositolo Le Tinikarua:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Edita: Craig A. Cardon

Dauvakasala: Mervyn B. Arnold, Christoffel Golden, Larry R. Lawrence, James B. Martino, Joseph W. Sitati

Manidia Dairekita: David T. Warner

Dairekita ni Matavuvale kei na Veitokoni

kina Matavuvale: Vincent A. Vaughn

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: R. Val Johnson

iVukevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Veivuke ena Tabaivola: Lisa C. López

Volavola kei na Edita: Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Mindy Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaivola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Kevin C. Banks, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabaivola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivotayaki: Stephen R. Christiansen

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na *Liaona*, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavou ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talavoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kanada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se iluilui ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org; ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataka oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungari, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2014 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

October 2014 Vol. 17 No. 3 LIAHONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 707.4.12.5). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Vakasama ni Lotu Vakamatavuvale

Na ilavelave oqo era umani tu kina na itukutuku kei na itaviqaravi e rawa ni ra vakayagataki ena lotu vakamatavuvale. Koto qo e rua na vakasama.

“Tuva Kawa—Au Sa Cakava Tiko,”

tabana e 58: Liutaka e dua na itaviqaravi ni volavola! Vakayaloqagataki ira na lewe ni matavuvale mera vola e dua ga na ka me baleta na nodra bula—e dua na ivakananumi mai na veiyabaki sa oti se so na ka a yaco vei ira ena siga oya. Vukea na nomu matavuvale mera kila deivaki ni vuqa tu na sala ni vakalewe ivolaniveisiga. Sa rawa ni ra volavola, taipa, se vakasokomuna na ka era vola, se rawa saraga ni ra katoni ira ni tukuna tiko e dua na italanoo ena misini ni katoni domo. Vakayaloqagataki na nomu matavuvale mera tomana vakawasoma na katokatoni ena nodra ivolaniveisiga.

“Vulica Vakalevu na Veika ena Yaco,”

tabana 64: Navuca na vakayacori ni dua na itaviqaravi ni vakavakarau ni kaulotu me vaka a vakayacora na tabanalevu e Norway. Sa rawa ni o vakatavulica na ka vata ga era cakava—me vaka na iwalewale ni kena tekivutaki na wasei ni kosipeli se iwalewale ni yayanitaki ni sote vulavula—se rawa ni o raica na kila vakacakacaka tale eso o nanuma ni na yaga ki na nomu matavuvale ena buturara ni kaulotu.

ENA NOMU VOSA

Era sa vakarautaki tu na *Liaona* kei na ivola tale eso ni Lotu ena vuqa na vosa ena languages.lds.org.

IULUTAGA ENA ILAVELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni vosa o ya.

Cakacaka ni kaulotu, 14,
28, 62, 64

Cakacaka ni valetabu,
14, 58

Cakacaka ni veivakabulai,
14, 20, 54, 58, 62, 64

Chile, 28, 74

Galala, 50

Goneyalewa, 68

iVakadinadina, 48

iVola i Momani, 48

iVola ni Kawa ni
Matavuvale, 14, 58, 71

Jeremaia, 9

Jisu Karisito, 7, 57

Loloma, 8, 41

Loloma Soli Wale, 10

Malumalumu, 10

Masu, 4, 40

Matavuvale, 12, 20, 61,

72, 78

Na Lolo, 4

Nuiqawaqawa, 26, 42

Rakorako, 36

Tukutuku Makawa
ni Lotu, 28

Vakabauta, 4, 26

Vakamalumalumutaki ni

Veitemaki, 43, 44, 52, 80

Veikacivi, 8

Veika dredre, 12, 26, 62

Veiqaravi, 8, 66

Veisorovaki, 10, 80

Veivakavulici, 20, 36, 54

**Mai vei Peresitedi
Henry B. Eyring**

iMatai ni Daunivakasala ena
Mataveiliutaki Taumada

NA MASU NI VAKABAUTA

Na masu e sa levu cake mai na vosa eso eda tukuna vua na Kalou. E sa sala ruarua ni veivosaki mai vua na Kalou vata kei ira na Luvena.

Ni cakacaka na masu me vaka na kena dodonu, eda vakaraitaka na inaki ni lomada ena vosa rawarawa eso. E dau sauma vakaidina na Tamada Vakalomalagi ena biu ni vakasama ki na noda vakanananu ka salavata na veika e vakilai. E dau rogoca tu ga o Koya na masu yalodina eda cabora ni da masu ena yalayala ni talairawarawa ki Vua, se vakacava na Nona sauma kei na gauna cava ga e basika kina.

E cakava na yalayala oqo na Turaga kivei ira taucoko e wilika ka masulaka na iVola i Momani:

“Ia ni dou sa ciqoma na veika oqo, au gadreva me’u vakamasuti kemudou, mo dou kerea vua na Kalou, na Tamada Tawamudu, ena yaca i Karisito, kevaka era sega ni dina na veika oqo; ia kevaka dou sa kerea ena yalodina, ena lomamudou taucoko, ka vakabauta na Karisito, ena vakatakila vei kemudou ko koya ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina.

“Ia na kaukauwa ni Yalo Tabu ena vakatakila vei kemudou na dina ni veika kece ga” (Moronai 10:4–5).

Na yalayala oya e ka dina. E milioni vakacaca na tamata era sa vakatovolea ka vakadinadinataka na yalayala totoka oya me baleta na masu ena ciqomi ni veivakalougatataki ka sa vakatawana na nodra bula ena reki kei na marau vakasakiti. Na yalayala oya e sa baleta taucoko na

noda masu ni kila na nanuma kei na loma ni Kalou me baleti keda. Sa rawa ni da vakayagataka ena gauna cava ga eda tauri vakasala kina mai vua na italai ni Kalou ka sa vakadonui me tuberi keda. Me ivakaraitaki, sa rawa ni da vakanuini kina ni da sa rogoca taumada e dua na ivunau ena koniferedi raraba. Sa rawa ni da vakayagataka ni da sa vakatavulici mai vei ira na daukaulotu yalomalua sa kaciva na Kalou mai vua na parofita bula. Sa vakayagataki vakakina ki na ivakasala eda ciqoma mai vua na noda bisopi se peresitedi ni tabana.

Me cakacaka na masu ena noda bula, sa rawarawa na kena lawa. Me da na kerea ni kila na cava e dina ena masuti ni Tamada ena yaca i Jisu Karisito. Me da na kerea ena yalodina, ka vuna ni sa dodonu me na tiko vei keda na sasaga yalodina ni vakayacora na cava ga e gadreva vei keda na isaunitaro ni Kalou. Ka sa dodonu me na vure na noda sasaga vakaidina mai na noda vakabauti Jisu Karisito.

Na dauvakatataro e wilika na iVola i Momani ni bera ni papitaiso ka vakadeitaki sa rawa ni ciqoma ruarua na veivakadeitaki ni sa dina na ivola kei na dua na ivakadinadina ni a vakadewataka o Josefa Simici ena kaukauwa ni Kalou. Ni oti na veivakadeitaki me lewe ni Lotu, sa rawa me na noda itokani na Yalo Tabu me vakadeitaka na dina tale eso. Qai, gauna cava ga eda masu kina ena vakabauta, sa rawa ni da namaka na Yalo Tabu me vakadinadinataka vei keda ni sa Karisito o Jisu, ni sa bula tiko na Kalou na Tamada, ka Rau

ni dravudravua, eda solia e dua na iwase ni solisoli ni lolo vua na bisopi se na peresitedi ni tabana ka tautauvata na isau ni rua na kana eda sega ni kana kina. Na noda masu kei na vakanananu e sa vagolei ki na iVakabula kei ira ena vinakata o Koya meda qarava ena vakatakilai ni nodra gagadre vakayalo ka vakayago talega.

Sa na yaco na noda masu kei na gagadre me voleka sara ni vakataka na masu kei na gagadre ni iVakabula ni da lolo meda na yalomalumulumu cake, dauvakatavulici, ka dauloloma. Ka vaka ni cakava, eda masu meda kila na loma ni Tamada me baleti keda ka vakayacora sara. ■

VEIVAKAVULICI MAI NA ITUKUTUKU OQO

E vakatavulica o Peresitedi Eyring ni masu kei na lolo e rawa ni vukei keda me da “kila na dina tawamudu.” Navuca na ituvaki ena rairai gadrevi me vaqacacotaki kina na nodra ivakadinadina o ira o sikova ka vakarautaka e dua na lesoni ena ulutaga oqori. Me ivakaraitaki, kevaka e vakayalia na tamata o sikova e dua na itokani voleka se lewe ni matavuvale, navuca me veivosakitaki na matavuvale tawamudu kei na bula ni cava na mate. Sa rawa ni o navuca mo lolo vata kei ira o sikova me rawa ni vukei ira me ra rawata e dua na ivakadinadina ni ivakavuvuli oya.

sa lomani keda kei ira taucoko na luve ni Tamada Vakalomalagi.

Oya e dua na vuna e tiko kina e dua na yalayala ena iVola i Momani ni na tiko e lomada na loloma cecere ni vakatakila na Yalo Tabu kivei keda na ivakadinadina ni o Jisu na Karisito: “Ia ko koya sa yalomalua ka yalomalumulumu, ka vakatusa ena isolisoli ni Yalo Tabu ni sa Karisito ko Jisu, sa kilikili me tu talega vua na loloma” (Moronai 7:44).

Sa tiko e dua na madigi levu meda tubu vakayalo kina ena vei Sigatabu ni lolo. Sa rawa ni vukei keda na Sigatabu ni lolo ni cuqena na veika e a sotava o Alama kei iratou na luvei Mosaia tagane, ni ratou a masu ka lolo me kila na dina tawamudu ka me rawa ni ratou vakatavulici ira na Leimani ena kaukauwa, ilesilesi, kei na loloma (raica na Alama 17:3, 9).

Ena Sigatabu ni lolo eda masumasu ka lolo. Me baleta na vakalougatataki

Vakavakarau ni bera ni Ko Masu

E vakananumi keda o Peresitidi Eyring ni masu “e sa rua na sala ni veivosaki ni Kalou kei ira na Luvena.” Na tauri ni gauna me vakarautaki na noda masu sa rawa ni yaco vakaidina kina na veivosaki ena rua na sala oya. Sa rawa ni o vakayagataka na nomu ivolaniveisiga mo taura e vica na miniti ena vakarautaki ni masu ena siga yadua. Sa rawa ni o lisitaka na veivakalougatataki o vinakata mo na vakavinavinakataka kina na Tamada Vakalomalagi, ira na tamata ka gadreva na nomu masu, kei na taro eso o na gadreva me saumi. Qai sureta na Yalotabu

ena lagati ni dua na sere se wiliki ni vica na tikina ena ivolanikalou. Ni ko masu, wanonova matua na iwalewale e dusimaka kina na Yalo Tabu na ka mo tukuna, ka wanonova matua na nomu nanuma kei na vakasama (raica na V&V 8:2–3). Navuca mo volaitukutukutaka na veika o sotakaya ena nomu ivolaniveisiga ka taleva lesu na isaitaro eso o ciqoma. Sa rawa ni o vakayagataka talega na itaviqaravi eso ena tabana e 106–108 ni *Vunautaka na Noqu Kosipeli: iDusidusi ki na Veiqaravi ni Daukaulotu* me vukei iko mo dikeva vakamatata na nomu masu ka vulica ni vakila na Yalo Tabu.

GONELALAI

Masu Seniwiji

O kila vakacava na ka mo tukuna ni ko masu? Sa rawa ni o tekevuna na nomu masu ena cavuti ni, “Tamai Keimami mai Lomalagi,” ka vakacavara ena cavuti ni, “Ena yaca i Jisu Karisito, emeni.” Na ka o cavuta e loma sa nomu digidigi, vaka ga na digitaki ni ka me ciqimaki ena saniwiti.

Digitaka na veitikina o na vinakata ena nomu seniwiji. Vola tikivi ira na veika o na vinakata mo masulaka. Sa rawa ni o kaya “vinaka” me baleta na veivakalougatataki, tukuna na veika o lomaleqataka tu, kere veivakalougatataki, se masulaka na vakatataro eso.

Sa rawa ni o musuka tani na seniwiji oqo se cakava tale e dua. Vakarubeca no ena nomu itikotiko me vukei iko mo nanuma na veika o rawa ni cavuta ena nomu masu.

Tamai Keimami mai Lomalagi

Ena yaca i Jisu Karisito, emeni

Vulica ena masumasu na itukutuku oqo ka tovolea mo kila na ka mo na wasea. Ena vakale-vutaka vakacava na nomu vakabauta na nomu kila na bula kei na ilesilesi ni iVakabula, ka yaco me vakalougatataki ira talega o vakaraica voli ena veisiko? Me ikuri ni itukutuku, lako ki na reliefsociety.lds.org.

Na iLesilesi VaKalou i Jisu Karisito: Madrai ni Bula

Oqo e dua na tiki ni ihuvatuwa ni iVaqa ni Veisiko ka matataki kina na iwalewale ni nona ilesilesi na iVakabula.

A kaya o Jisu, “Koi au na madrai ni bula sa lako sobu mai lomalagi: kevaka sa dua e kania na madrai oqo, ena bula ka tawamudu” (Joni 6:51). “Sa vakatavulici keda o Jisu, na Nona tisaipeli, ni sa dodonu meda rai kivua na Kalou ena veisiga me baleta na madrai—na veivuke kei na kakana—eda gadreva ena siga vata oya,” a kaya o Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramamu ni iApositolo Le Tinikarua. “Na veisureti ni Turaga . . . sa tukuna na veika me baleta e dua na Kalou dauloloma, sa kila sara mada ga na gadre lalai ni siga yadua ni Luvena ka sa tu vakarau me tokoni ira, yadudua. E sa tukuna tiko o Koya ni sa rawa ni da kerea ena vakabauta mai na Tamata oya ‘o koya sa solia vakalevu kivei ira kecega na tamata, a sa sega ni dauveivakadirideini; ka na solia ga vua’ (Jemesa 1:5).”¹ Ni da kila deivaki ni na sotava o Jisu Karisito na noda gagadre,

eda na vuki ki Vua me baleta na noda vakani vakayalo.

E sureti keda o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramamu ni iApositolo Le Tinikarua “meda veitomani ena ilakolako ni tisaipeli eliu i Karisito ka ra a gadreva talega na madrai ni bula—o ira ka *sega* ni lesu tale ia ka a lako ki Vua, tiko vata kei Koya, ka ra a vakila me baleta na nodra taqomaki kei na veivakabulai e sa sega tale e dua mera na lako tale kina.”²

ikuri ni iVolanikalou

Joni 6:32–35; Alama 5:34;
3 Nifai 20:3–8

IDUSIDUSI

1. D. Todd Christofferson, “Recognizing God’s Hand in Our Daily Blessings,” *Liahona*, Jan. 2012, 25.
2. Jeffrey R. Holland, “He Hath Filled the Hungry with Good Things,” *Liahona*, Jan. 1998, 76.

Vakasamataka Oqo

Ni da lako mai vei Karisito, e dau vakani keda vakacava o Koya?

**Vakabauta,
Matavuvale,
Veivukei**

Mai na iVolanikalou

A vakatavulici ira tiko na lewe vuqa o Jisu Karisito ka sivia e 4,000 na tamata. Ni oti e tolu na siga, a tukuna o Koya kivei ira na Nona tisaipeli: “Au sa lomani ira na lewe vuqa, ni sa . . . sega na kedra:

“Ia kevaka ka’u vakatalai ira tani ki na nodra veivale ka ra sega mada ni kana, era na malumalumu e gaunisala. . . .

“Sa qai kaya vua ko ira na nona tisaipeli, Ena rawa mai vei na madrai mera mamau kina ko ira ena lekutu oqo?

“A sa tarogi ira o [Jisu], E vica na ibuli madrai sa tu vei kemudou? A ra sa kaya, E vitu.”

O Karisito sa qai “taura na ibuli madrai e vitu, ka vakavinavinaka, ka dovia, ka solia vei ira na tisaipeli mera tauca e matadra; . . .

“E vica talega na ika lalai sa tu vei ira: a sa lotutaka ko koya, ka kaya mera tauca e matadra.

“A ra sa kana, a ra sa mamau: a ra sa tomitomika na vo ni ka sa dovi, a sa vitu na sova sa sinai kina.” (Raica na Marika 8:1–9.)

VINAKA, BARACA JAY

Mai vei Kristine Purcell

Au vakavinavinakataka na yalo, veicuqeni, vakavakarau, kei na loloma ni italai gugumatua tawawili era tiko taucoko ena Lotu.

“Ni mataka na Sigatabu,” au a tukuna vua na luvequ yalewa yabaki lima ni lokini no e sagaqu. A matadredredre okoya.

“O, sa vinaka,” a kaya okoya. “Sa na rawa ni’u raici Baraca Jay.”

Au a vakavinavinaka e lomaqu. Au loma vakavinavinaka ki na dua na qasenivuli dauloloma ka veikauwaitaki ni Lalai, ka a vakamamadataka na neitou toki ki na dua na tabanalevu vou ni cava na veitosoyaki. Ni biu tiko mai na neitou itikitiko e U.S. Midwest ka tokitaki tani ena 1,350 na maile (2,173 na kilomita) e sa dredre saraga ki na matavuvale taucoko ka vakabibi ki na neitou murivuli, o Season. Ni daumadua, e a leqataka okoya na veituvaki vou ka a lomadredre ni tiko e valenilotu ena neitou matai ni macawa ena tabanalevu vou.

O Baraca Jay, e dua na turaga yalomalua, ka gugumatua, a veiwakitaka donu na gauna ni veiwali kei na veikauwaitaki me rawa kina na lomai Season. Ena matai ni Sigatabu oya a lolou sobu okoya, taura na ligana, raici koya vakadodonu, ka kaya, “Mai, daulomani. Ko na kune lasa ena noda kalasi.”

Ni toso tiko na macawa, sa vakanamata vakalevu cake o Season ki na Sigatabu mai na siga tale eso ena loma ni macawa. Ni gauna ga keitou yaco kina e valenilotu, ena vakaraici

ira na ivavakoso okoya me baleti nona qasenivuli. E a matadredredre okoya ena veikidavaki.

Ena veiyabaki ena vakananumi ira na gonevuli yadua o Baraca Jay ena so na iloloma lalai ni vakacagicagi kei na siganisucu. Ni sa basika na siganisucu nei Season, na vulagi dokai duadua a vinakata okoya me sureta ki na nona pati oya o Baraca Jay.

E a rawa ni vakasamataka li okoya na veivakayararataki e sa mai rawata ena bula ni neitou yalewa lailai? Ena rawa ni kila vakacaca li okoya na kena sa mai vakamatautaki na nona vosa eso kei na ivalavala mai vei ira na nona ilawalawa gonevuli yabaki lima ena Lalai? Ena rawa ni kila vakaidina li okoya na kena vakai balebale cake vei au, vaka e dua na tina, me tiko okoya me tiki ni bula ni luvequ yalewa?

Emuri, a tosocake o Season ki na kalasi nei Baraca Edward, ka tomana voli okoya na ka totoka a sotakaya ena Lalai. Au sa vakavinavinaka kivei ira taucoko na turaga kei na marama raiyawa, vakavakarau vinaka, ka yalomalua era a veivakayararataki vinaka vakayalo ki na bula nei Season.

E sa mai vakalougatataki na neitou matavuvale taucoko mai vei ira na tamata gugumatua era a qaravi keitou ena salatu ni neitou rawaka vakayalo. Au nanuma lesu e dua na

Daunisikaute vakairogorogo, dua na daunivakasala dauvosota ena kuoramu ni bete, dua na qasenivuli manoa ni Semineri, e dua na mataveiliutaki ni Goneyalewa kilaitani, kei na dua na bisopi dauveikauwaitaki.

Me vaka ni sa mai vakalougatataki tu na neitou matavuvale, au kila ni keitou sega ni duatani. “O Baraca Jay” sa rawa ni vuqa na tamata, ni sa vuqa na tacida kei na ganeda gugumatua e sa tara tu na bula ni matavuvale na nodra veiqaravi me vakataki keitou. Keitou sa vakavinavinakataka na nodra yalovinaka, veicuqeni, vakavakarau, kei na loloma.

Vakavinavinaka ki na italai gugumatua tawawili era tiko taucoko ena Lotu ka ra tokona na neitou matavuvale. ■

E vakaitikitiko na dauvolaivola mai Nevada, Amerika.

SASAGA ME VEISAU NA BULA

“Meda sa rai vagumatua ena sala rawarawa eso eda rawa

ni veiqaravi kina ena matanitu ni Kalou, ena sagai tikoga me veisautaki na bula, oka kina na noda.”

Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Mo Dou Yalomatua,” *Liaona*, Nove. 2006, 17.

JEREMAIA

“O Jeremaia a bula ena dua na gauna kei na vanua dredre, ia a vakatarai koya na Turaga me raica taumada ‘e dua na gauna ni inuinui ena nodra vakasoqoni vata mai na Isireli” —ena gauna oqo.’”¹—Linda K. Burton, peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

O au na luvei Ilikaia tagane, e dua na bete mai Anacoci, volekati Jerusalemi. Donuya na noqu itabagone, “sa yaco vei au na vosa i Jiova, ka vaka, “Ni’u a bera ni buli iko ena kete ka’u sa kilai iko; ia ni ko a bera ni sucu mai ka’u sa vakatabui iko, ka lesi iko mo nodra parofita na veimatanitu.”

Au vakila ni’u a se bera ni vakavakarau ki na veikacivi oqo, ka’u mani sauma lesu, “Raica, ka’u sa sega ni kila vosa: ni’u sa gone ga koi au.”

A sauma lesu na Turaga, “Mo kakua ni kaya, Au sa gone ga koi au: ni ko na lako vei ira kecega ka’u sa talai iko kina, ia na ka kece talega au sa vakarota vei iko ko na tukuna.

“Mo kakua ni rerevaka na matadra: ni’u sa tiko vata kei iko koi au me’u vakabulai iko.” Na Turaga sa qai “tara na gusuqu” ka biuta kina na nona vosa.²

Au a parofisai e Jerusalemi me 40 na yabaki, mai na 626 ki na 586 b.k., donuya na veiliutaki i Josaia, Jioiakimi, kei Setekaia.³ Au a tauyavu vata mai na parofita o Liai ena iVola i Momani. Keirau a vakacala ruarua na itovo vakasi-sila ni tamata e Jerusalemi ka

tukuna taumada na vakarusai ni koro levu oya.⁴

A vakaroti au na Turaga me’u volaitukutukutaka na noqu parofisai ena “dua na ivola vivigi.”⁵ Ni sa rogoca o tui Jioiakimi na veiparofisai, e a vakama na ivola vivigi. A vakaroti au na Turaga me’u vola tale na veiparofisai ka kuria kina e vuqa tale.⁶

Au a sotava wasoma na veisaqasaqa ni’u vunautaka na vosa ni Turaga. O Pasuri, na luve ni turaga sa liu, a cudruvi au ka vesuki au ena ivesu kau. Era a via vakamatei au na dauvakacaca ena noqu vunau tiko. Au a

dua na parofita sega ni vakilai, ka dau biu ki na qara kei na valeniveivesu. Au a bula ena gauna ni itovo vakasi-sila levu dina.⁷

Ia dina ga ni’u a bula voli ena maliwa ni veivakatovolei, a vakatarai au na Turaga me’u raitayaloyalotaka ni ra na vakasoqoni vata na Isireli ena iotioti ni siga, ka ni na vola na Turaga na Nona ivakaro “ena lomadra,” ka na kauta mai o Koya e “dua mai na dua na koro, ka rua mai na dua na mataqali” ki Saioni.⁸

Ni’u a tomana voli na vunautaki ni vosa ni Turaga—ena gauna saraga a dredre tu kina—au a vulica ni dua na veicuqeni lomasoli ki na kosipeli ena muataki ki na vakacegu. Ni da taracake na noda veitokani yadua vata kei na Turaga, sa rawa ni da sotava taucoka na inuinui ena loma ni veivakatovolei kei na dredre eso. ■

IDUSIDUSI

1. Linda K. Burton, “E Volai Tu Beka e Yaloda na Vakabauta ni Veisorovaki i Jisu Karisito?” *Liaona*, Nove. 2012, 111.
2. Raica na Jeremaia 1:1–9.
3. Raica na iDusidusi Vakaivolanalou, “Jeremiah”, scriptures.lds.org.
4. Raica na Jeremaia 6; 1 Nifai 1:13, 18–20.
5. Jeremaia 36:2.
6. Raica na Jeremaia 36:23–32.
7. Raica na Jeremaia 20:2; 26:8; 38:6.
8. Jeremiah 31:33; 3:14.

NA KAVETI JETIAITI

Mai vei Ellen C. Jensen

Ena noqu kaulotu voli e Taiwan, Au a vakayagataka vakalailai kei na noqu itokani na gauna donuya e dua na siga ni vakavakarau ena Vale ni Yau Makawa na National Palace e Taipei. Na ka vakasakiti duadua oya e dua na tiki ni cakacaka ni liga ka vakatokai na Kaveti Jetiaiti. Era mai qoroya voli e vuqa na tamata, ia na ka ga au a raica e dua na kaveti ka ceuti ena jeti. A sega ni vakacalai na kena totoka, ia a rairai tiko beka e dua na ka au a calata voli.

Ni keirau sa cava mai na vale ni yau makawa, au a tarogi noqu itokani, “Na cava na nomu nanuma me baleta na Kaveti Jetiaiti?”

“Au taleitaka na tiki ni cakacaka ni liga oya!”

“Cava na vuna?” Au taroga. “E a dua ga na kaveti.”

“O veiwali tiko? Na Kaveti Jetiaiti oya e sa ivakatakarakara ni noqu bula!” a cauraka okoya.

“Na kaveti?”

“Io! O sega li ni kila na italanoa?”

“E sega saraga.”

A tukuna vei au okoya na italanoa. E dina sara o koya. E a yaco me ivakatakarakara ni noqu kaulotu kei na noqu bula.

Ni dua na ka e ceuti ena jeti me sau levu dina, na jeti sa dodonu me dua ga na kena roka e kata. Na veika e ceuti mai na jeti vinaka sara era volitaki ena isau levu baleta ni sa voleka

ni tawakune rawa na jeti vinaka sara. Na Kaveti Jeti e drokadroka e dua na yasana ka vulavula na yasana kadua, ka sa tavutonotono tu ka vulaci. E sega ni dua na dauceuceu matai me na vakaoti gauna tu ena dua na tiki ni jeti vakaoya, me yacova ni dua e sa lako mai ka ra vakatoka na kai Jaina me matai ena ceuceu.

Kevaka e rawa ni vosa na jeti oqo, au sa rawa ni raitayaloyalotaka na veivosaki ena vakavurea vata kei na dauceuceu vou oqo. Au raitayaloyalotaka na dauceuceu ni tomika cake tiko na tiki ni jeti oqo.

“Na cava o vinakata?” ena taroga na jeti.

“Au vaqara jeti tiko me ceuti,” ena kaya na dauceuceu.

“Qai vakaraica e dua tale na tikina. Au sa sega ni yaga. E tiko vei au e rua

na roka duidui ka veiwaki sara ko na sega ni rawa ni tawasei rau. Au tavutonotono tu ka vulaci. Au na sega sara ni yaga rawa. Kakua ni vakaotia na nomu gauna.”

“Oi, o iko na jeti lailai veilecayaki. Vakadinati au. Au matai sara ena ceuceu. Au na cakava mo dua na tiki ni cakacaka ni liga uasivi.”

Na ka e veivakurabuitaki kina na Kaveti Jetiaiti oqo oya ni vakayagataka na daunceuceu duatani oqo na veika malumalumu ni jeti—na rua na roka, na tavutonotono, kei na vulaci eso—me cakava kina na kaveti me vaka e ka bula vakaidina sara. Na tikina vulavula seavu sa yaco me taba ni kaveti, kei na tavutonotono kei na vulaci eso a cakava na drauna me bulabula. Kevaka a sega na “malumalumu eso” ni jeti oqo, ke a sega ni rairai bulabula vakaidina.

SA RAICA NA YALO KO JIOVA

“Ena vuravura oqo, sa vaka me vakaliuci tiko na keda totoka se matavinaka ka sega na keda irairai vakayalomatua. ‘Ia e voqa kina na ivakasala ni Turaga ena gauna makawa ki vua na parofita o Samuela: Ni sa sega ni raica ko Jiova me vaka sa raica ko ira na tamata; ni sa raica na ka e sau ko ira na tamata, ia sa raica na yalo ko Jiova’ (1 Samuela 16:7).”

Peresitedi Thomas S. Monson, “Canaries with Gray on Their Wings,” *Liahona*, June 2010, 4.

AU NA RAWA NI RAICI AU VAKACAVA ME VAKA E RAICI AU NA IVAKAVUVULI?

E sa dua na bolebole meda raici keda me vaka e raici keda na Turaga. E raici keda o Koya vaka luve ni Kalou ka tu vei keda na rawaka levu ka da yaga vakalevu. Ia eda raica ena so na gauna na noda malumalumu. E sega ni buli keda na Tamada Vakalomalagi meda toka dei ena noda duidui eso ia meda na vakataka na veitiki ni cakacaka ni liga uasivi ka totoka. Mai na kosipeli i Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki, sa rawa ni da uabaleta na noda malumalumu.

Navuca na wiliki ni ivolanikalou eso oqo mo vulica na iwalewale e vakayagataki ira kina na tamata tawadodonu na Turaga me rawata na Nona cakacaka: Lako Yani 4:10–12; Jeremaia 1:4–10; 1 Nifai 4:1–6; Alama 26:12; Vunau kei na Veiyalayalati 35:17–18.

Baleta na totoka ni tiki ni cakacaka ni liga oqo, e a yaco me ka ni loloma ki vua e dua na kawa vakaturaga e Jaina ka vakatakilai tu ena olo eso ni itikotiko vakaturaga totoka vaka-Esia me yacova na kena yaco sara ki na vale ni yau maroroi e Taiwan.

E vakananumi au me baleti Ica 12:27: “Au sa vota vei ira na tamata na malumalumu vakayago mera yalomalumu kina. . . . Na noqu loloma sa rauti ira kecega era sa vakamalumulumutaki ira vei au, ia kevaka era sa vakamalumulumutaki ira vei au ka vakabauti au, au na vakaukauwataki ira ena veika era malumalumu kina.

Ni’u a raica oti na Kaveti Jetiaiti, na ivolanikalou oqo a tadolava e dua na rai vou. Eda sa tautauvata taucoko

na tiki ni jeti oqo, vakavo ga ni da se vakarautaki tiko oqo meda ceuti. Sa dodonu meda nuitaka na dauni-ceuceu, o Jisu Karisito, o koya ka na taura na noda malumalumu ka na vakaukauwataki. O keda, ena noda rai vakatawadodonu, dau raica ena so na gauna na noda tawadodonu eso ka qai yalolailai baleta ni da nanuma ni da na sega ni rawati keda vakavinaka. Ia na noda iVakabula, o Jisu Karisito, e raici keda ena ituvaki e rawa ni da rawata. Ni da vakatara na Nona Veisorovaki me cakacaka ki na noda bula, ena buli keda o Koya ki na tiki ni cakacaka ni liga uasivi eso ka na tiko vata kei na Tui ni tui ena dua na siga. ■

E vakaitikotiko mai Utah e Amerika o koya e vola.

NA UTO I LIZOCHKA

Mai vei Marina Petrova

Keirau a curu kei watiqū ena Lotu mai Rusia ena 1995 ka vauci sara ena yabaki ka tarava ena Valetabu e Stockholm Sweden. Keitou a vauci vata kei rau na luvei keirau goneyalewa. Oti e rua na yabaki keirau a vakalougatataki ena sucu tale ni luvei keirau yalewa, o Lizochka. A lako vinaka sara tiko na neitou bula. Keitou sa bula marau sara tiko. Ia ni oti e rua na siga na nona sucu, sa tekivu me leqa na nona kana na neirau ka lailai. Ena dua na vula e rawata walega okoya e rua na ikatolu ni paodi bibi (300 na karamu).

A tukuna vei keirau na dauveiqaravi ena valenibula ni gonelalai me vakani vakawasoma cake okoya. Au raica ni a vinakata okoya me kana ia e sega ni rawa. Kena itinitini, a kauti koya na watiqū ki na valenibula ena siti. A solia kusarawa vei keirau na vuniwai e dua na kena ivakamacala—e dua na leqa ni vakasucu ena uto. E sega ni cakacaka tiko e dua na sala ni dra ki na uto, kei na vakadrodroi ni dra malumalumu ki na nona yatevuso e vakadredretaka vua me cegu se kana.

Sa gadreva okoya e dua na veisele, ia e Rusia na gonelailai duadua me ciqoma na veisele vakaoqo me yabaki rua. Na luvei keirau yalewa e se qai vula dua ga. A vakatura na vuniwai e dua na itatarovi me baleti koya ka kaya ni emuri, ni sa qase cake mai okoya, era na qai qarava na veisele.

Ni cava e dua na vula, sa torosobu saraga na ituvaki ni bula nei Lizochka, ka keirau vakusakusataki koya ki vale

ni bula. Au a kubeti koya toka ni keitou draiva yani. A raici au mai okoya me vaka e kere veivuke tiko. Kevaka au a sega ni lewe ni Lotu, au sega ni kila na cava au na cakava. Ia au a vakanuinui kei na watiqū kivua na Turaga ka vakabauta deivaki ni na vinaka na ka taucoko. Au a tovolea me'u vakamalumutaki koya, ni kaya, “Kakua ni rerevaka e dua na ka, noqu ka lailai. E lomani kedatou na Kalou. Ena vukei kedatou o Koya, ka na daumaka na veika kece.”

Keitou sa mani yaco sara yani ni'u tauri koya matua toka kivei au, au a cici yani ki na tabana ni vakacurumi baca. A sa tekivu tasogo na matai Lizochka. A sa sega ni cegu rawa voli. Ena voleka ni tawavosa rawa, au a tukuna ki na dua na vuniwai me baleta na luvequ, ka ra kauti koya na vakaillesilesi ni bula ki na tabana ni kauwai kusarawa. A tukuna na vuniwai ni sa tekivu vuce na nona yatevuso, ka ra vakacobara vua na ka ni cegu cequ ki na dua na misini buli ga.

Ena siga ka tarava keirau a veivosaki vata kei na dairekita ni wasewase ni veisele uto. A tukuna okoya, “Au sa cakava na veisele vakaoqo ia vei ira ga na gone qase cake. Sa yabaki vica qo okoya?”

“Vula rua,” keirau kaya vua.

“Sa levu sara ga na nona mosi okoya. Sa rui ka lailai okoya, kei na vuce ni nona yatevuso e sa vakadredretaka tiko na ka kece, ia medatou kakua ni yaraka vakabalavu na ka

oqo. Au se sega mada ni cakava e dua na veisele vakaoqo ki na dua na gone lailai. Au na tovolea meu cakava na ka kece au rawa ni cakava. Mo drau na volia e dua na gacagaca tabairua buli ga, ia e sau levu sara—rauta ni \$2,100. Ena vakayacori na veisele ena loma ni va na siga mai oqo.”

Na cava me keirau cakava? E sega vei keirau se dua tale keirau kila me tiko vua na mataqali ilavo vakaoqo. Ia, na veika keirau sotava voli a ra sa kila talega eso, ka ra mani dolava na nodra yalovinaka kei na loloma ni Turaga keirau a mani rawata kina na ilavo e gadrevi. A volia o watiqū na gacagaca keirau a gadreva me vakabulai kina na bula ni luvei keirau.

Era sega walega ni masumasu ka lolo na veitacini kei na veiganeni taucoko ena neimami tabana me baleta na luvei keirau yalewa lailai ia o ira talega na daukaulotu kei na vuqa na Yalododonu ena yasa taucoko ni siti. Keirau a vakila na nodra veitokoni. Ni keirau dabe voli ena olo ena siga ni veisele, keirau a vakila na tiko ni Yalo Tabu ka vakila rawa na nodra masumasu na taci keirau kei na ganei keirau. Keirau kila ni ra sa volekati keirau! Ka sa tiko vata kei keirau na Kalou, ka tuberi ira tiko na dauveisele. Ena sega ni biuti keirau o Koya, ka na daumaka na veika kece.

Ni a curu mai tuba na dauveisele ni oti na veisele, okoya, ni vaka me kura-bui, a tukuna vei keirau, “Sa daumaka na veika kece. Keimami sa curumaka na vaivo (valve). Au sega ni kila na iwalewale, ia e a rawati vinaka.” Ia keirau a kila na iwalewale a rawati vinaka kina. A vakalougatataki koya na Tamada Vakalomalagi.

A tiko e vale ni bula o Lizochka me

NI VAKA ME TAWASAUMI RAWA NA MASU

“E sa dau ka dredre na masu yalomalua me baleta e dua na ka o gadreva vakaidina me sega ni saumi ena sala o vinakata. E sa dredre me kilai deivaki na vuna e sega ni dau soli kina na vatuka ni ka e gadrevi ena nomu cakacaka-taka vakaidina na vakabauta ena dua na bula ni talairawarawa. A vakatavulica na iVakabula, ‘Ia na ka kecega dou sa kerea vei Tamaqu ena yacaqu ena soli vei kemudou, *io na veika me ganiti kemudou.*’ [V&V 88:64; vakaiukuritaki.] E sa ka dredre ena so na gauna me vakilai na cava e *vinaka* se *veiganiti* vata kei iko ena veigauna. Na nomu bula ena rawarawa cake ni o vakadonuya se cava e cakava na Kalou ena nomu bula e sa baleta na nomu *vinaka* tawamudu.”

Elder Richard G. Scott ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Vakayagataki ni iSolisoli Cecere ni Masumasu,” *Liaona*, Me 2007, 8.

tolu tale na siga me yacova ni sa ruru sobu na vuce ena nona uto kei na yatevuso. E a sele tadolavi okoya ka vauci tasogo ena dua na mebareni mamare saraga, ka ni oti e vica na siga era a veisele tale me sogoti kina na serena kei na gacagaca eloma. Voleka ni sega saraga na vuniwai a namaka me bula okoya. Ia keirau a vakabauta na Tamada Vakalomalagi kei na Nona kaukauwa, ka keirau vakabauta ke me sa Lomana vakaidina, ena vakabulai okoya.

Na Kalou duadua ga ena rawa ni

soli Lizochka lesu tale vei keirau. Ena siga yadua, sa vinaka cake okoya. A tiko okoya e vale ni bula me dua tale na vula, ka sa tiko oqo e vale okoya vata kei keirau.

Na Kalou e sa Kalou ni cakamana. E dau rogoca o Koya na noda masu, ka donuya na noda gauna ni dredre, e laveti keda o Koya. Na veivakatovolei e vaqacacotaka na noda vakabauta ka vakatavulici keda meda vakadinata, vakanuinui, ka dauloloma. ■

E sa vakaitikotiko o dauvolaivola e Belgium.

**Mai vei Elder
David A. Bednar**
Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

Kaulotu, Tuva
Kawa, kei na
Cakacaka ni

Valetabu

Ena dua na soqoni dokai ka a vakayacori ena Valetabu e Kirtland ena ika 6 ni Epereli, 1837, a kaya na Parofita o Josefa Simici, “Ni sa oti kece na ka me tukuni, na itavi levu ka bibi duadua oya na vunautaki ni Kosipeli.”¹

Voleka ni oti vinaka e vitu na yabaki emuri, ena ika 7 ni Epereli, 1844, a cauraka okoya: “Na ilesilesi levu duadua ena vuravura oqo e sa vakatauca kivei keda na Kalou oya mera vakasaqarai o ira na noda mate. E kaya na iapositolo, ‘Me ra kakua kina ni vakavinakataki sara duadua ga me da vakavinakataki sara vata ga’ [raica na Iperiu 11:40]; ni sa kilikili me na tiko e ligada na kaukauwa ni veivauci mera vauci kina na luveda kei ira na noda mate me baleta na iotioti kecega ni gauna sa lokuci— e dua na iotioti ni gauna me sotavi kina na yalayala eso a cakava o Jisu Karisito ni se bera ni tauyavutaki na vuravura me baleta na vakabulai ni tamata.”²

Eso na tamata yadua ena rairai vaqaqa se rawa ni itavi ka lesilesi levu duadua vakatauta-uvata vakacava na vunautaki ni kosipeli *kei* na vakasaqarai ni noda mate ka sa vakatauca na Kalou kivei ira na Luvena. Na

Na vunautaki ni kosipeli kei na nodra vakasaqarai na noda mate sa tiki ni veitokoni eso ni dua na cakacaka levu—e dua na cakacaka ni loloma ka nanumi me veisautaka, vagolea, ka vakasavasavataka na yalo ni tamata e vakasaqara na dina.

noqu inaki oya me na vakaturi ni ivakavuvuli eso oqo e vakatakilakilataka na maucokona kei na duavata ni cakacaka ni veivakabulai ena gauna oqo. Na cakacaka ni kaulotu kei na tuva kawa kei na cakacaka ni valetabu era veicugeneni ka vu ni veisemati ni dua na cakacaka levu, “me yaco kina na ka sa lewa ko koya ni sa oti kecega na gauna sa lokuci me soqona vata na ka kecega vei Karisito, na veika mai lomalagi, kei na veika e vuravura” (Efeso 1:10).

Au masuta na kaukauwa ni Yalo Tabu me na tokoni iko kei au ni daru navuca vata na cakacaka ni veivakabulai maucokona ena gauna oqo.

Yalo kei na Cakacaka Tabu Vakalotu ni Matabete

Na vunautaki ni kosipeli kei na vakasaqarai ni noda mate e sa rua na itavi lesi vakalou ka

semati ruarua ki na yaloda kei na cakacaka tabu vakalotu ni matabete. Na isaluwaki ni cakacaka ni Turaga e sa veisautaka, vukica, ka vakasavasavataka tiko na yalo mai na veiyalalyalati kei na cakacaka tabu vakalotu e vakaitavitaki ena vakatulewa dodonu ni matabete.

Na vosa na *yalo* e sa vakayagataki cake vaka 1,000 na gauna ena ivolayavu ni cakacaka ka vakatakilakilataka na vakanananu eloma ni dua na tamata. Sa yaco, na yaloda—na isoqoni taucoko ni noda gagadre, dodomo, sasaga, nakinaki, kei na ivalavala—me rokataki keda ka vakavurea na cava eda na vakataka.

Na inaki ni Turaga me baleta na cakacaka ni kaulotu oya me sureta taucoko na tamata me lako vei Karisito, ciqoma na veivakalougatataki ni kosipeli vakalesuimai, ka vosota me yacova na ivakataotioti ena vakabauti Karisito.³ Eda sega ni wasea na kosipeli me

Na vakaitavi wale tu ga kei na vakadeitaki vagumatua voli ni veika taucoko ena noda lisi balavu ni kosipeli ena “ka me caka” ena sega sara ni vakatarai keda ni ciqoma na rarama ena iserau ni Matana se uqeti kina na yaloda meda veivutuni.

vakalevutaki ga kina na iwiliwili kei na kaukauwa ni Lotu ena gauna oqo. Ia, eda qara ni vakataucokotaka na itavi lesi vakalou me vakatakilai na dina ni yavu ni bula marau ni Tamada, na lagilagi vakalou ni Luvena Duabau ga sa Vakatabura, o Jisu Karisito, kei na yaga ni veisorovaki lagilagi ni iVakabula. Nodra sureti taucoko mera “lako vei Karisito” (raica na Moronai 10:30–33), sotavi voli ni “veivutuni” ena lomada (raica na Alama 5:12–14), kei na cabori ni cakacaka tabu vakalotu ni veivakabulai ki na tamata yadua ena bula oqo ka se bera ni vauci ena veiyalayalati era sa inakinaki yaga vakalevu ena vunautaki ni kosipeli.

Na rawati ni bula vakalou me baleta na tamata e bula tiko kei na mate e sa inaki ni Turaga ena tarai ni valetabu kei na qaravi ni cakacaka tabu vakalotu veisosomitaki eso. Eda sega ni sokalou vakatabakidua ena valetabu me sotavi kina e dua na ivakananumi ni dua na tamata se matavuvale. Ia, eda qara me vakataucokotaka na itavi lesi vakalou ena cabori ni cakacaka tabu vakalotu ni veivakabulai kei na bula vakalou ki na matavuvale taucoko vakayago. Na teivaki ni yalayala ki na lomadra na gone ka a caka vei ira na qase, vakai Eparaama, Aisake, kei Jekope; na vago lei ni lomadra na gone vei ira na nodra qase; kei na qaravi ni vakadidike ni tuva kawa kei na cakacaka tabu vakalotu veisosomitaki ena valetabu era sa cakacaka e vakalougatataka na tamata yadua ena vuravura ni yalo ka se bera ni vauci ena veiyalayalati.

Na cakacaka tabu vakalotu ni matabete eso sa ra salatu ki na kaukauwa vakalou:

“Raica sa ilesilesi ni matabete levu me vakayacora na cakacaka kecega vakalotu, ia sa tu kina na kaukauwa me vakatakila na veika vuni ni matanitu kei na kaukauwa me kilai kina na loma ni Kalou.

“Ia, na ilesilesi oqo sa vakatakilai mai kina na kaukauwa va-Kalou.

“Ia, kevaka sa sega na ilesilesi oqo kei na kaukauwa ni itutu vakabete, ena sega ni vakatakilai na kaukauwa va-Kalou vei ira na tamata” (V&V 84:19–21).

Yalovinaka ni navuca na kilai tani vakamata ni veitikina oqo. Na tamata yadua *me na lako sivia taumada* na matamata ni papitaiso ka ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu—ka qai tomana me toso voli ki liu ena loma ni salatu ni veiyalayalati kei na cakacaka tabu vakalotu eso ka muataki ki na iVakabula kei na veivakalougatataka ni Nona Veisorovaki (2 Nifai 31). E sa ka bibi na cakacaka tabu vakalotu ni matabete me taucoko kina na “lako vei Karisito me da vinaka kina” (raica na Moronai 10:30–33). Ke sega na cakacaka tabu vakalotu eso, ena sega ni rawa ni ciqoma e dua na tamata na taucoko ni veivakalougatataka ka rawa mai na veisorovaki lagilagi tawamudu ka sega ni yalani rawa (raica na Alama 34:10–14)—kei na kaukauwa vakalou.

Na cakacaka ni Turaga e sa dua na cakacaka vakaturaga ka vago lei ki na yalo, veiyalayalati, kei na cakacaka tabu vakalotu ni matabete.

Ka Matalia

E vakatututaka na ivunau vakalou oqo e rua na ka matalia bibi me baleta na noda cakacaka ena Lotu.

iMatai, eda na rairai kauwaitaka wasoma beka ni tawasea na iwasewase eso ni cakacaka ni veivakabulai vakakina na lawatu kei na kena icakacaka veisemati eso. Au ririkotaka ni vuqa vei keda ena rairai vakanamata vakatabakidua ka vakamatata sara ki na itu-vatuva yadudua eso ni cakacaka ni Turaga ka da calata ni maroroya na kaukauwa taucoko ni cakacaka veiumani oqo ni veivakabulai.

Ni qara voli na Turaga me vakasoqona vata na veika taucoko me dua vei Karisito, eda na rairai wasea ka mataitaka wasoma ena sala ka yalana koso na noda kila deivaki kei na

raiyawa. Ni tauri vakatani, sa na vakabibitaki cake na lewai vakamatau ni parokaramu eso kei na vaqacacotaki ni iwiliwili ena sureti ni tamata yadua mera veiyalayalati ka ciqoma ena sala kilikili na caka-caka tabu vakalotu eso. Na itosotoso vakaoqo e vakasaurarataka na veivakasavasavataki, na reki, na saumaki veitmani, kei na kaukua kei na veitaqomaki vakayalo e lako mai ni “soli na [yaloda] vua na Kalou” (Ilamani 3:35). Na vakaitavi wale tu ga kei na vakadeitaki vagumatua voli ni veika taucoko ena noda lisi balavu ni kosipeli ena “ka me caka” ena sega sara ni vakatarai keda ni ciqoma na rarama ena iserau ni Matana se uqeti kina na yaloda meda veivutuni (raica na Alama 5:14).

iKarua, na yalo i Ilaija e sa tau-donu ena ka bibi ki na cakacaka ni vunautaki ni kosipeli. Rairai a vakamatatataka tiko na Turaga na dina oqo ena veitaravi saraga ni ka a yaco ni a vakalesuimai na taucoko ni kosipeli ki vuravura ena gauna oqo.

Ena Veikau Vakatabui, a raica ka veivosaki o Josefa Simici vata kei na Tamada Tawamudu kei Jisu Karisito. Na raivotu oqo a tadolava ena “oti kecega ni gauna sa lokuci” (Efeso 1:10) ka vakatarai Josefa me vulica na ka e baleta na ituvaki matata dina ni Lewe Tolu Vakalou kei na ivakatakila veitmani.

Oti toka vakalailai e tolu na yabaki, mai na isau ni masu titobu ena bogi ni ika 21 ni Sepiteba, 1823, a vakatawani na rumu ni moce nei Josefa ena rarama me yacova ni sa “rarama sara me vaka na sigalevu tutu” (Ai Tukutuku i—Josefa Simici 1:30). A rairai e dua na tamata ena yasa ni nona idavodavo, a kaciva na gonetagane ena yacana, ka cauraka ni “sa italai ni Kalou ko koya . . . ka sa yacana o Moronai” (Ai Tukutuku i—Josefa Simici 1:33). A vakaroti Josefa okoya me baleta na

*Eda sega ni sokalou vakatabaki-
dua ena valetabu me sotavi kina
e dua na ivakananumi ni dua
na tamata se matavuvale. Ia, eda
qara ni vakataucokotaka na itavi
lesi vakalou ena cabori ni caka-
caka tabu vakalotu ni veivaka-
bulai kei na bula vakalou ki na
matavuvale taucoko vakayago.*

lako mai ni iVola i Momani. Ka qai wiliwili o Moronai mai na ivola i Malakai ena Veiyalayalati Makawa, vata e dua na veisau lailai ena vosa a vakayagataki ena iVakadewa ni Tui o Jemesa:

“Raica au na talai Ilaija na parofita me solia vei kemudou na ilesilesi vakabete, ena qai yaco e muri na siga ni Turaga sa levu ka rerevaki. . . . Ena vakatakilai e yalodra na gone na yalayala a caka vei ira na qase, io ena vagolea ko koya na lomadra na gone vei ira na qase. Ia kevaka e sega, sa na vakarusai taucoko ko vuravura ena nona lako mai” (Ai Tukutuku i—Josefa Simici 1:38–39).

Na ivakaro eso i Moronai ki na parofita gone a oka kina e rua na ulutaga momona: (1) na iVola i Momani kei (2) na malanivosa i Malakai ni tukuna taumada tiko na itavi i Ilaija ena vakalesuimai “ni ka kecega, ka vosa kina na Kalou ena gusudra kece na nona parofita yalosavasava ena gauna makawa” (Cakacaka 3:21). Ia, na itekivu ni veika a yaco ena Veivakalesuimai a vakatakila e dua

na kila dodonu me baleta na Lewe Tolu Vakalou, a tauyavutaka na dina taucoko ni vakatakila tawayala, vakadreta na bibi ni iVola i Momani, ka vakarautaka na cakacaka ni veivakabulai me baleti ira ruarua na bula kei na mate.

Yalovinaka qai navuca mada oqo na itavi ni iVola i Momani ena veisautaki ni yalo—kei na yalo i Ilaija ena vagolei ni yalodra.

Na iVola i Momani ni cokoti vata kei na Yalo ni Turaga e sa “iyaya ni cakacaka levu taudua sa solia vei keda na Kalou me saumaka na vuravura.”⁴ Na iwase ni Veivakalesuimai oqo ni ivolanikalou e sa vatuivakadei ni noda lotu ka sa bibi ena nodra kau mai ni tamata kivua na iVakabula. Na iVola i Momani e sa dua tale na ivakadinadina i Jisu Karisito—e

Na vunautaki ni kosipeli kei na vakasaqarai ni noda mate e sa rua na itavi lesi vakalou ka semati ruarua ki na yaloda kei na cakacaka tabu vakalotu ni matabete.

dua na ivakadinadina deivaki bibi ni cecere vakalou ni Dauveivueti ena dua na vuravura ka tubu cake sara ena veika cacawale ka veilecayaki. Sa veisautaki na yalo ni ra wilika ka vulica na tamata yadua na iVola i Momani ka masulaka ena sasaga dina mera vulica na dina taucoko ni vola oqo.

Na yalo i Ilaija sa “dua na veivakatakilai ni Yalo Tabu e ivakadinadina voli me baleta na bula vakalou ni matavuvale.”⁵ Na veivakayarayarataki matalia oqo ni Yalo Tabu e ivakadinadina kaukauwa sara me baleta na yavu ni bula marau ni Tamada ka vakavurea na tamata me vakasaqara ka vakamareqeta na tubudra kei na lewe ni nodra matavuvale—ruarua eliu kei na gauna oqo. Na yalo i Ilaija e tara na tamata ruarua eloma kei na taudaku ni Lotu ka vakavuna na yalo mera vagolei kivei ira na qase.

E tiki ni itukutuku oqo e ono na vidio. Dikeva na vosavuni ni bokaci-totolo (quick response[QR]) se lako ki na lds.org/go/bednar1014 mo raica na imatai ni vidio ni dua na italanoa ka matanataki kina na ivakavuvuli oqo.

Sa yaco mai na gauna meda sa vaqaqacotaka cake vagumatua kina na kaukauwa cokovata ni veisau levu ni yalo, ka sa vu mai vakaidina ena kaukauwa vakayalo ni iVola i Momani, kei na vagolei ni loma kivei ira na qase, ka rawati mai na yalo i Ilaija. E dua na gagadre ni vakacokonaki ki na gauna sa sivi e rawa ni vakarautaka e dua na tamata me ciqoma na talei ni vosa ni Kalou ka vaqaqacotaka na nona vakabauta. E dua na yalo ka vagolei kivei ira na qase e vukea vakavinaka e dua na tamata me vorata na veivakayarayarataki ni vunica ka vakaukauwataka na saumaki. *Sarava na ikarua ni vidio mo raica e dua na italanoa ka matanataka na ivakavuvuli oqo.*

iVakavuvuli

Au vinakata oqo me laurai e va na ivakavuvuli me baleta na kaukauwa vakayalo ka

sa vu ni vatuka mai na veisau kei na vagolei ni loma.

1. **Yalo kei na saumaki.** Nodra golevi na qase e vakayadrata ka vakarautaka e dua na yalo ki na veisau levu. Sa yaco, me veivuke na yalo i Ilaija ena saumaki. *Sarava na ikatolu ni vidio mo raica e dua na italanoa ka matanataka na ivakavuvuli oqo.*

2. **Yalo kei na tautauri dei.** Nodra golevi na qase e tokona ka vaqaqacotaka na yalo e sa sotava oti na veisau levu. Sa yaco, me veivuke na yalo i Ilaija ena nodra tauri dei na saumaki vou. *Sarava na ikava ni vidio mo raica e dua na italanoa ka matanataka na ivakavuvuli oqo.*

3. **Yalo kei na veivakabulabulataki.** Nodra golevi na qase e vakamalumutaka e dua na yalo ka sa mai kaukauwa tu ni sotavi oti na veisau levu. Sa yaco, me idola na yalo i Ilaija ena veivakabulabulataki.

Sarava na ikalima ni vidio mo raica e dua na italanoa ka matanataka na ivakavuvuli oqo.

4. **Yalo kei na daukaulotu yaloqaqa.** Dua na daukaulotu e sa sotava oti ruarua na veisau levu kei na vagolei ni yalo ena yaco me italai saumaki, vakatabui, ka yaloqaqa cake.

Sarava na ikaono ni vidio mo raica e dua na italanoa ka matanataka na ivakavuvuli oqo.

Mai na dua na ilawalawa daukaulotu tubu totolo ka vakarautaki vinaka, sa sega ni rawa ni da vakanuinui wale tu ga vakaoti ki na kaulotu rawaka eso sa oti me navuca na noda itosotoso kei na iwali me baleta na gauna sa tu ki liu. Na Turaga e sa vakauqeta na tekinolaji kei na iyaya ni cakacaka eso ka na yaga vei keda mai na duavata ni cakacaka vakaulotu kei na cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa e levu cake mai na dua na gauna eliu ena itabagauna oqo. Ka sa sega

*Na yalo i Ilaija sa “dua
na veivakatakilai ni
Yalo Tabu e tukuni
vakadinadina voli me
baleta na bula vakalou
ni matavuvale.”*

ni ka vakacalaka ni veisau eso oqo sa ra cavutu mai ena gauna donu saraga era sa gadrevi kina me tosoya cake na cakacaka ni kaulotu e vuravura taucoko. Na cakacaka ni Turaga e sa dua na cakacaka cecere ka vakanamata ki na yalo e veisau ka gole, ena veiyalayalati tabu, ka vakakina na kaukauwa vakalou e vakatakilai mai na cakacaka tabu vakalotu ni matabete.

iVakaleka kei na iVakadinadina

A cauraka na Turaga, “sa rawa vei au me’u kitaka ga na noqu cakacaka” (2 Nifai 27:21), kei na “au na kitaka kusa-rawa na noqu cakacaka ena kena gauna” (V&V 88:73). Eda sa ivakadinadina ena vakusakusataki ni Nona cakacaka.

Eda bula ka veiqaravi ena itabagauna ni taucoko ni gauna sa lokuci. Ni vakilai na bibi tawamudu ni tabagauna duidui eda sa bula kina sa dodonu me vakayararataka na ka taucoko eda cakava ka sasagataka meda vakataka. Na cakacaka ni veivakabulai me na vakacavari ena iotioti ni siga oqo e sa wananavu, rabailevu, yaga sara, ka vakabibitaki. Sa dodonu meda vakavinavinakataka na veivakalougatataki kei na itavi eso ni bula voli ena itabayabaki vakatabakidua oqo ni iotioti ni tabagauna. Sa dodonu meda yalomalua ni da kila “ko koya sa soli vakalevu vua ena tarogi vakalevu vua” (V&V 82:3).

Na vunautaki ni kosipeli kei na nodra vakasaqarai na noda mate sa tiki veitokoni eso ni dua na cakacaka levu —e dua na cakacaka ni loloma ka nanumi me veisautaka, vagolea, ka vakasavasavataka na yalo ni tamata vakasaqarara dina yalododonu. Na iyalayala ni yalava buli eda dau biuta vakawasoma ena tadruga ni cakacaka vakaulotu kei

na cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa e sa mai bokoci; oqo e sa dua na cakacaka levu ni veivakabulai.⁶

Sa rawa li ni da tekivu kila deivaki na itavi ni cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa ena vukei ni dua na dauvakatataro se lewenilotu luluqa me ciqoma e dua na kila deivaki ni yavu ni veivakabulai? Eda vakila li ni dua na veivakayararataka levu duadua ena tauri dei ni tamata saumaki oya na yalo i Ilaija? Sa rawa li ni da vakavinavinakataka vakalevu sara na bibi ni gauna ni vagolei-loma a yaco mai na wasei ni talanoa eso ni matavuvale me vaka e dua na ivurevure ni nodra kunei na tamata mera vakatavulici ruarua mai vei ira na lewenilotu kei na daukaulotu? E rawa li ni da vukei ira eda qarava mera rawata vakawasoma cake na kaukauwa vakalou ena nodra vakaitavi bula kilikili ena cakacaka tabu vakalotu eso me vaka na sakaramede kei na veipapitaisotaki kei na veivakadeitaki me baleti ira na mate?

Mo na rai mada vakamatata, rogo vakatawacala, ka nanuma tudei na bibi ni nomu veiqaravi ena cakacaka ni Turaga ena veisautaki, vagolei, kei na vakasavasavataki ni yalo. ■

Mai na vosa a soli ena semina me baleti ira na peresitidi ni kaulotu vou ena ika 25 ni June, 2013.

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitidi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 409.
2. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 66.
3. Raica na *Vunautaka na Noqu Kosipeli: E Dua na iDusidusi ni Veiqaravi ni Daukaulotu* (2004), 129.
4. Ezra Taft Benson, “A New Witness for Christ,” *Ensign*, Nov. 1984, 7.
5. Russell M. Nelson, “A New Harvest Time,” *Ensign*, May 1998, 34.
6. Raica na Spencer W. Kimball, “The Things of Eternity—Stand We in Jeopardy?” *Ensign*, Jan. 1977, 3.

VUVALE

Na Uto ni Vulika

Ni tokona na vuli mai vale na veivakavulici e caka ena Lotu, o sa tara cake tiko e dua na yavu qaqa ni kena bulataki na kosipeli.

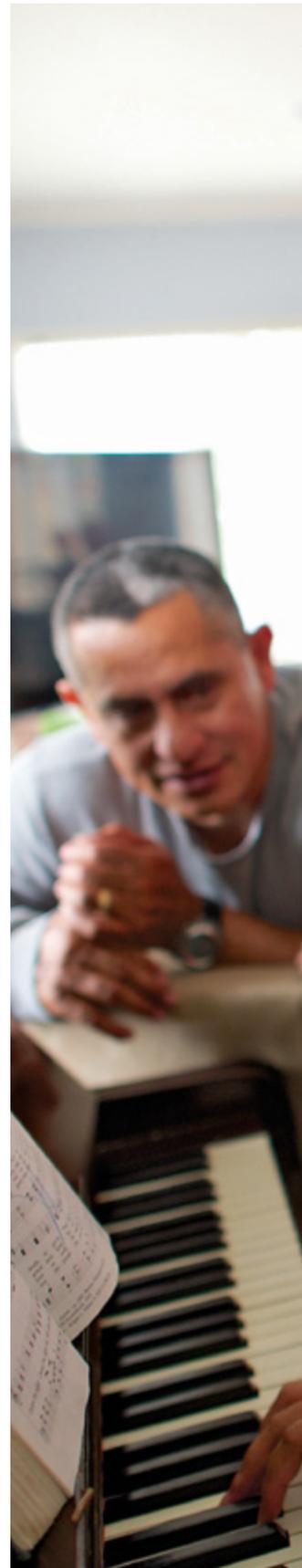
“Yalovinaka raica mo wilika na ilesilesi ni wiliwili me baleta na lesoni ni macawa ka tu mai.” O kila beka na irogorogo ni malanivosa oya? Era dau cavuka mai na gusuna e dua na qaseni-vuli e vakatakekere tiko ni oti na kalasi ena Lotu.

Me vaka ni sa rui ka bibi sara mo vakarau tu yani ki na nomu lesoni ena Sigatabu, o dau nanuma beka ena so na gauna ni nomu takete levu ni vuli kei na vakanananu vakatitobu sai koya mo sa vakarau sara tu ga vakavinaka ki na Sigatabu?

Na ka dina, e dodonu me veisau.

Na veivakavulici, na parokaramu, kei na itaviqaravi kece ena Lotu [era] yavutaki e vale ka tokoni mai na Lotu.”¹ E kena ibalebale oya ni inaki dina ni noda veisoqoni vaka-Lotu me tokona na vuli ni tamata yadua kei na matavuvale. Me vaka e vakavulica na Bisopi Vakatuilewa o Gary E. Stevenson, “Na vanua taumada ni veivakavulici kei na vuli na vuvale.”² Ni yavutaki ena vuvale na vuli kei na veivakavulici, ena basika na mana me yaco na saumaki mai.

Oqori na itukutuku ni veituberi vakayabaki ni veimataisoqosoqo ena 2014, *Vuli kei na Veivakavulici ena Vuvale kei na Lotu*, sa tu ena initaneti ena annualtraining.lds.org. “E sega ni dua vei keda e taura vakamamada tiko na veivakavulici ena loma ni valenilotu, ena loma ni veivalenisoqoni,” e kaya o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua. “Ia eda dau cakava kece tiko oqori ena noda bula taucoko, dina ga nida dau vinakata tu me yaco tiko ena bula eda bulataka tiko me 24/7.”³ Ni o umanaka na vuli ena 24/7 oqori ena veigauna ni veisiga ena bula ni nomu matavuvale, sa rawa ni o tauyavutaka e dua na yavu qaqa ni “vale ni vuli” (V&V 88:119) ka na vakarautaka vei iko kei na nomu matavuvale na ivakaruru kei na veitaqomaki vakayalo.

VULI ENA VUVALE

O na sega beka ni dau raica vakatotolo na vuana, ia kevaka o dau vakayagataka vakavinaka na veigauna rawarawa me yaco kina na vuli kei na veivakavulici ena nomu ituvatua ni veisiga, ena rawa ni mana sara vakavinaka. Oqo na ivakarau eratou raica kina e vica na matavuvale na veivakauqeti oqo ena nodratou bula.

Gauna Rawarawa

“Dau yaco ena so na gauna me dau dredre vei keda ni da veitalanoataka eso na iulutaga vakosipeli. Na veigauna sega ni vakarautaki ni veivakavulici sa vakalougatataki keirau me keirau vakavuvulitaka na veilesoni bibi vei ira

na luvei keirau. Vakatalega kina, ni dau levu sara na gauna sega ni vakarautaki ni veivakavulici ena dua na siga mai na gauna vakarautaki, keirau sa dau toqova kina na veimadigi oqori me keirau vakavulica vei ira na luvei keirau na

veivakavuvuli bibi. Me ivakaraitaki, au dau vakavuvulitaka na dina ena gauna ni volivoli. Dau rawarawa nodra vulica na luvequ na ivakavuvuli ni ra raica na sala e rawa ni ra vakayagataka kina.”

Mona Villanueva, Yatu Filipaini

Buki iSema ena Gauna ni Kana

“Na gauna sega ni vakarautaki ni veivakavulici sa vukei au me vinaka cake noqu isema ni veiwekani kei ira na luvequ. Ni keitou dabe ena teveli e valenikuro ka kana ni suka mai na vuli, keitou dau veitalanoataka na veika e yaco e koronivuli ena siga oya. E vakavuqa ni dau dua vei iratou ena kaya e dua na ka a kaya e dua nona itokani, se na veika e nanuma, ni tukuna se cakava e dua na ka e dua na gone. Dau rawa vei au ena gauna oya meu wasea e dua na ivakadinadina ka veitalanoataka na nona nanuma na luvequ me baleta na ka a yaco. Au vakabauta ni da veitalanoa ena yalogalala, ni galala na yalodra na gone, era na tu vakarau me ra veivosakitaka na veika bibi ena gauna e gadrevi kina, baleta, ni sa tu e dua na ivakatagedegede ni veivakabauti, ka ra kila ni ra na vakarorogo na itubutubu.”

Alyson Frost, Kirisi

Veitaratara kei na Veivosaki

“Au dau vodobasi vata kei rau na luvequ yalewa ki koronivuli ena veimataka, dau levu kina na madigi ni veitalanoa. Ena dua na gauna walega oqo, keitou raica e dua na veiwatini ni rau veiba. Rau vuki mai vei au na noqu goneyalewa ka waraka meu vosa yani. Au qai taroga se cava na nodrau nanuma me baleta na ka a yaco oya. Erau tukuna vei au ni rau nanuma ni sega ni dodonu me vosa vakaoya vua na watina e dua na tagane. Ni oti oya, keitou qai veivosaki me baleta na vakamau kei na vakaitau. A yaco me veilaveti ka veivakata-taki cake na neitou vodobasi 30 na miniti oya.”

Mario Lorenz, Guatemala

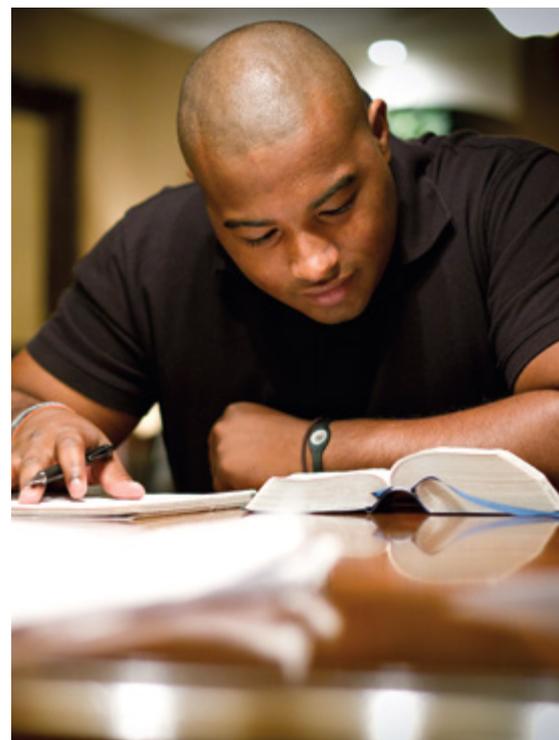

Na iWirini ni Veikauwaitaki

“Keirau raica ka kila vakaveiwatini ni taumada ena neirau itavi me keirau vakavulici ira na luvei keirau ka sega ni nodra itavi na iliuliu, ia keirau vakavina-vinakataka na veika era dau cakava ka veivuke ena veivanua e rawa kina. Era tu ena neitou tabanalevu na iliuliu vivinaka ka ra dau kauwai vakalevu sara vei ira na itabagone kei ira na gonelalai, ka cakava na veika kece era rawata me ra vukei ira me ra raica na vanua e rawa ni ra yaco kina, ka vakayavutaki ena veika era sa vakayacora tiko na itubutubu. Au sa dabe oti kei bisopi ena vica na gauna, kau dau veitaratara vakavinaka kei ira na iliuliu ni itabagone kau dau taroga ena vuqa na gauna na nodra itosotoso na luvequ. Na noda veitaratara wasoma me baleta na nodra itosotoso na luveda ena vukei keda kece me da kila na ivakarau me da vukei ira yadua kina.”

Jesse N. Arumugam, Sauca Aferika

**VEIVAKA-
VULICI NA
KARISITO
ENA VEIDE-
LANA KEI NA
VEIVUVALE**

“Na iVakabula [sai koya] na Qasenivuli Levu Duadua. . . . Eda na raica ni gauna levu duadua ga ena Nona ilesilesi e vakayagataki ena veivakavulici. Ia e voleka ni sega ni dua na veivakavulici oqori a vakayacori ena loma ni dua na vale ni lotu. Nona veivakavulici a yaco ena vanua era tu kina na tamata. A vakayacori ena veisalatu lelevu kei na gaunisala lalai kei na veidelana kei na baravi kei na veivuvale.”

Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramuni iApositolu Le Tinikarua, ena “Learning and Teaching in the Home and the Church—the Home” (veituberi ni veimataisoqosoqo 2014), annualtraining.lds.org.

Na Kaukauwa ena iVolanikalou

“E veivuke na vuli ivolanikalou meu vulici Karisito kei na Nona ivakarau ni bula me rawa kina niu yaco me vakataki Koya. E solia talega vakalevu sara vei au na Yalotabu, me dau tuberi au ka vakavulici au ena sala me rawa kina niu vakayagataki na veika au sa vulica meu vakarautaki au kina meu sotava na bolebole ni bula kei na veitemaki nei Setani vei au. Kevaka e sega ena noqu bula na veivalougatataki oqo au kila niu na sega ni yacova rawa na vanua e dodonu meu yaco kina, vaka luve ni Kalou.”

Nathan Woodward, Igiladi

VULI ENA LOTU: 10 na iVakavuvuli e Dodonu me Kila na Qasenivuli Kece Sara

Me ikuri ni kena vaqacotaki na mana ni vuli kei na veivakavulici e vale, e rawa talega ni da vaqacotaka na veika e dau yaco ena valenivuli ni lotu. Ni ra vakayagataki na qasenivuli na 10 na ivakavuvuli oqo, era na vakavuna na saumaki mai ena nodra bula o ira era vakavulica.

1. Veivosakitaka kei ira na itubutubu, o ira e nodra itavi taumada na veivakavulici, mo kila na veika e gadrevi vei ira na lewenikalasi, qai veivakavulici ki na gagadre oqori.
2. Vakavakarau ka veivakavulici ena Yalotabu. Raica na taro kei na itaviqaravi ni vuli ka na vakarautaka na veivosaki e veiuqeti kina na Yalotabu ka na susugi ira cake vakayalo na lewenikalasi.
3. Vakavulica na tamata, ka sega ni leseni.
4. Vakanamata ena uto ni vunau ni kosipeli.
5. Vakavulica vakatitobu e dua se rua na ivakavuvuli, mai na nomu tovolea mo vakavulica taucoko na veika e tu ena loma ni leseni.
6. Sureta na Yalotabu ena nomu vakaitavitaki ira kece (raica na V&V 88:122).
7. Okata kina e dua na veisureti mana me cakacakataki—oqo e sega ni dua na ka me da lako ga ka wilika e vale, ia e dua na ka me da lako ki vale ka laki bulataka.
8. Wasea na nomu ivakadinadina me baleta na ivunau—ena mua ni kalasi kei na gauna kecega e uqeti iko kina na Yalotabu.
9. Bulataka na kosipeli, ka “vakavulici ira vakavinaka” na lewe ni nomu vuvale (raica na V&V 93:43–44, 50).
10. Vaqara na sala me tomani tiko kina na veivakavulici ena veigauna sega ni vakarautaki ena bula ni veisiga.

IDUSIDUSI

1. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 1.4.
2. Gary E. Stevenson, ena “The Ward Council—We’re All in This Together” (veituberi ni veimataisoqosoqo 2014), annualtraining.lds.org.
3. Jeffrey R. Holland, ena “Learning and Teaching in the Home and the Church—the Home” (veituberi ni veimataisoqosoqo 2014), annualtraining.lds.org.

ENA DELA NI Wwai

Au a masuta voli na Tamada Vakalomalagi me vagalalataka na noqu nuiqawaqawa kei na yalolailai, ia kevaka e sega na veivakatovolei oqo, au na sega ni yacova na “vanua yalataki” cava ga a sa muataki au voli kina o Koya.

Mai vei Jon Warner

Rauta e ono na vula na noqu tauri vola oti ena koronivuli torocake, au a tekivu vakila na taqataqaya, so na ivakarau ni nuiqawaqawa, kei na biau eso ni yalolailai. Au a sega ni kila na vanua era lako mai kina na vakanananu oqo, ia era sa kaukauwa ka veivakamalumulumutaki.

Au a saga vakaukauwa me’u tauri au toka. E vanua ni cakacaka, na itavi vou cava ga ena vakavu nuiqawaqawa m’eu sega ni dabe dei kina. Ena veiciciyaki na noqu vakanananu, ka na tavatukituki kaukauwa sara na utoqu me’u vakasamataka ni na lade tani mai lomaserequ. Oqo ena yaco tiko me vica na siga, ka ni’u dau lesu voli ivale ni oti na cakacaka ena siga yadua, au na dau tavulaki au ena idabedabe balavu ni vakacegu. Ni bera ni’u vakila, sa tasevu na bogi ka sa tekivu tale e dua na siga ni cakacaka.

A tokadei na veivakananau oqo me vakavula, ni oti tale mada ga na noqu kune cakacaka vou ka qara veivuke saumi.

Au masu ena veimataka ena noqu igolegole ki cakacaka me’u na kaukauwa tiko ni lako curuma na siga yadua ka lesu ki vale vua na watiq kei na luvequ yalewa. Au a sega ni raica rawa e dua na icavacava ni noqu voraki, ka vuqa na gauna au a via vakasuka. Vuqa na gauna au a vakamasuti lomalagi me veivuke mai ni tonawanawa voli na mataqu. Au a masu vakayalomalua levu cake mai na kena au a cakava eliu, ni vakamasuti voli na Tamada Vakalomalagi me vukei au me’u kila deivaki na veivakatovolei oqo ka me vagalalataka tani mai vei au.

Au vakila na noqu yali ena butobuto kei na yaluma ni’u a sega ni vakila na Yalotabu. Ia na gauna a laveti au tani kina na Yalotabu mai na noqu veilecayaki, au a kunea na doudou

me'u tomana tale—ke me yacova tale mada na noqu masu ka tarava. Au sa mai vakanuinui kivua na Tamaqu Vakalomalagi me baleta na masu wale tu ga ena gauna ni kana se dua na curumi vale wale vakabogi. Me kena isoqoni ga, au a toro voleka sara Vua.

Ciri voli ena dela ni Ua

Ena lomadonu ni noqu nuiqawaqawa kei na yaluma, au a wilika tale na itukutuku me baleti ira na Jereti ena nodra takosova voli na “wasaliwa titobu” (Ica 2:25). Sa rawa ni'u raitayaloyalotaka na nodra nanamaki guce ni ra sa curuma na nodra waqa. Ena rairai vakadromobula na nodra ilakolako, ia era sa kila tu ni ra sa vakanamata ki na “vanua sa digitaki mai vei ira na veivanua kecega” (Ica 2:15).

Me baleta na nodra ilakolako, eda wilika:

“A sa lewa na Turaga me liwa e dua na cagi kaukauwa ena dela ni wasawasa, me kauti ira ki na vanua yalataki; a sa kauti ira yani na matanicagi oqo ena loma ni wasawasa.

“A sa vakavuqa sara me nunu sobu na nodra waqa e loma ni wasawasa, raica sa liwavi ira na cava rerevaki, a sa ubi ira na ua lelevu sa vaka na ulunivanua na kena cecere.

“. . . Ni ra sa nunu e loma ni wai era sa masu vua na Turaga, a sa vakavudera cake tale na nodra waqa.

“Ia ni ra sa soko tiko e wasawasa sa liwa tiko na cagi me kauti ira ki na vanua yalataki; io sa kauti ira tikoga na cagi” (Ica 6:5–8).

Na veitikina oqo sa mai vakamareqeti kivei au. Au vakila ni'u a vodo tiko ena noqu waqa, kei na veicagi ni nuiqawaqawa ni tavulaki au voli kei na veiua ni yaluma ni ovici au voli ka qai buluti au ena boto ni yalolailai. Ni'u a sa “nunu” ka rawa ni masu vua na Turaga, au na vakavuderi cake rawa ia ka'u na qai vakadromuci tale vakadua.

Au a wilika tale na tikina e 8: “Sa liwa tiko na cagi me kauti ira *ki na vanua yalataki* . . . io sa kauti ira tikoga na cagi” (vakamatatataki). A qai lauti au. Na cagi vata ga a vakavuna na ua lelevu me buluta na waqa a vakalougatataki ira talega na Jereti ena nodra ilakolako. Au a sa masuta voli na Tamada Vakalomalagi me vakamalumutaka na cagi kei na ua, ia keirau sega, au na sega ni yacova rawa na “vanua yalataki” cava ga e muataki au voli kina o Koya.

Na veitikina oqo a veisautaka na noqu ituvaki ni rai ena bula. Na noqu nuiqawaqawa kei na yaluma a vakalevutaka

na noqu vakanuinui kivua na Tamada Vakalomalagi. Ke sega na cagi kei na ua, ke'u a sega ni mai kila na Kalou me vaka oqo—ka ra na sega ni yacova rawa na Jereti na vanua yalataki.

Ia oqo, ni oti e vica na yabaki ena sotavi ni ka oqo, na noqu cagi ni nuiqawaqawa e sa sega tale ni liwa voli kei na ua ni yaluma sa ruru ni buluti au. Ia kevaka kei na gauna me talelesu kina na cagi kaukauwa, au na masuta na Turaga ka vakavinavinakataka, ni kilai na wasawasa malumu e sega ni dau vakau waqa ki na vanua yalataki—me vaka e vaka-yacora na cava e wasawasa. ■

Na dauvolaivola e vakaitikotiko mai Utah, Amerika.

KAKUA NI VAKAYALIA NA VAKABAUTA

“O na walia vinaka vakacava na nomu sotakaya se o ira o daulomana na bolebole ni leqa ni vakasama se yalo? Kena ivakaoti, kakua ni vakayalia na vakabauta kivua na Tamamu mai Lomalagi, o koya ka lomani iko vakalevu sara mai na nomu kila rawa. . . .

“Sasagataka voli ena yalodina na ivakarau eso ni lotu vakatovolei-gauna e kauta mai na Yalo ni Turaga ki na nomu bula. Qara ivakasala mai vei ira ka tauri idola me baleta na nomu ituvaki vinaka vakayalo. Kerea ka vakamareqeta na veivakalougatataki ni matabete. Taura na sakaramede ena veimacawa, ka tautauri matua ki na veiyalayala vakasakiti sara ni Veisorovaki i Jisu Karisito. . . .

“. . . Na vakasama kavoro sa rawa ni vakavinakataki ena sala vata ga e vakavinakataki kina na sui sa kavoro kei na uto sa kavoro. Ni cacacaka tiko na Kalou ena vakavinakataki ni veika sa vakacacani, sa rawa vei keda na kena vo meda veivuke ni yalololoma voli, tawaveivakalewai, ka yalovinaka.

Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoram ni iApositolu Le Tinikarua, “Vaka na Bilo sa Kavoro,” *Liaona*, Nove. 2013, 40, 41.

SAUMAKI KEI
NA VEISAU E

Chile

*Na isevu ni papitaiso a yaco ena 1956.
Sa tiko ogo ena Lotu e 1 na valetabu,
9 na tabana ni kaulotu, 74 na iteki, ka
voleka ni 600,000 na lewenilotu e Chile.*

Mai vei Néstor Curbelo

Daunivakasala ena iTukutuku Makawa ni Lotu, Wasewase na Ceva ena Ceva kei Amerika

Donuya na 58 na yabaki ni kedra itukutuku, sa ra vakaraitaka na lewe ni Lotu e Chile na nodra rawa ni veisau kosi, na vakavinakataki ni nodra bula ki na yasana era sa dusia na parofita. Na yalo ogo e sa veivuke ki na tubu vakaiyanaqa ni Lotu ekea donuya na limasagavulu na yabaki sa oti. Nikua, o Chile e sa voleka ni 600,000 na lewena, ka sa mai 1 kina ena vei 30 na kai Chile e lewe ni Lotu.¹

Sikovi Chile e Dua na iApositolo

Ena 1851, a yaco yani kina o Elder Parley P. Pratt (1807–1857) ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ki Valparaíso ena sasaga ni kena tauyavutaki na Lotu. Ia, a sega ni vosataka okoya na vosa vaka-Sipeni vata kei ira na nona itokani, a lailai kivei ira na ivurevure ni lavo, ka sega soti ena vanua na galala ni veivakalotutaki, ka ratou sa sega ni tauyavutaka rawa kina na Lotu.

O ira na qasenivuli kei na nodra gonevuli kalasi va ena koro-nivuli e cicivaka na Lotu e Colegio A. D. Palmer, circa 1966.

A vakatura o Elder Pratt kivei Peresitedi Brigham Young (1801–77): “Na iVola i Momani kei na ilavelave rawarawa tale eso sa dodonu mera vakadewataki vaka-Sipeni ka tabaki, ka me qai vagolei na idola ki na matanitu eso oqo ni tomana voli e dua na Matabete bula eso na ka mera wilika—vaka na veika sa volai oya ka tiko kina na yalayala eso ni Kalou, na nodra masu kei na vakabauta na tamata eliu, kei na kaukauwa kei na Yalo ni Kalou me cakacaka vata kei ira ena kena vakacokotaki na kawa kei Isireli.”²

Sa Tauyavutaki na Lotu

Me vaka ni a sega ni vakavotukana na sasaga eliu nei Elder Pratt, a mai sivia tale e 100 na yabaki ni bera ni qai mai tauyavutaki tudei na Lotu e Chile. Ena 1956, rau a talai o Elder Joseph Bentley kei Verle Allred mai na Tabana ni Kaulotu e Argentina me rau vunautaka na kosipeli e Chile, ka sa rekitaka voli ena gauna oqo na duavata vakalotu. E Santiago, a veitokoni kivei rau na daukaulotu oqo na mata-vuvale na Fotheringham, na lewenilotu ka ratou a toki mai Panama ka a vakanuini voli me sotava na daukaulotu.

Na isevu ni veipapitaisotaki a vakayacori e Chile ena ika 25 ni Noveba, 1956, ena tobu ni dua na kalavo ni vanua e Santiago. A nanuma lesu o Elder Allred, “Keimami a gole ki na kalavo ni vanua ni bera na cabe ni siga ka vakayaco soqoni vata na masu kei na vosa lekaleka eso. Au a curuma na wai vata kei Baraca Garcia; au a papitaisotaki koya vakailiu, ka qai walu tale na tamata ni oti okoya. A dua dina oqo na gauna vakasakiti. Na ka keimami a vakila taucoko ena tawaguilecavi. . . . O ira na lewenilotu oqo era na ivuvu ni Lotu e Chile ka’u vakabauta ni ra a tiko yalodina vakayadua me yacova na mate: o ira na Garcías, na Saldaños, kei Sisita Lanzarotti.”³

Kacivi ni iLiuliu

Ena Feperueri 1959, a veisiko o Spencer W. Kimball (1895–1985) ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ki Chile ka vakadreta na gagadre ni nodra vakatorocaketaki na veiliutaki vakaitaukei. Dua vei ira na imatai ni liuliu vakaitaukei o Carlos Cifuentes, ka a daunivakasala taumada kivua na peresitedi ni tabana ni kaulotu, o Robert Burton. O Elder

Julio Jaramillo, ka a yaco emuri me dua na Vitusagavulu ni Wasewase ka peresitedi ni valetabu, a vakaraitaka na ka a sotava: “Au a ciqoma na imatai ni noqu vakanananu me baleti Baraca Cifuentes ni’u a sureti ki na dua na soqoni ni matabete ni oti na noqu papitaiso. Ni sa tekivu na soqoni, a lako cake mai okoya ki na itutu ni vunau ia na ka duadua ga au a raica oya na itaukuku ni ligana duka ka loaloa. Au a vakasama no, ‘E rawa vakacava vua na tamata oqo me liutaka e dua na soqoni ena yasa i peresitedi ni tabana ni kaulotu kevaka e duka tu na ligana?” Oya me yacova ni sa tekivu vosa ka’u a guilecava na veika kece tale eso ena gauna au a vakila kina na yalona. Ena veivosa rawarawa a talaucaka okoya kivei keimami na ivakavuvuli momona eso. E a dua

Ni vosa tiko ena parokaramu ni vuli, o Elder Eduardo A. Lamartine, e dua na Vitusagavulu ni Wasewase eliu ka dau-nivakasala ena gauna oqo ni itukutuku makawa ni Lotu e Chile a kaya, “na koronivuli e Chile era sa dua na veivakayararataki levu ki na veituberi vakavuli ka vakayalo ni udolu na itabagone, ka ra sa veivuke ki na vakarautaki ni iliuliu kei na daukaulotu donuya na veiyabaki veitaravi.”⁵

Na parokaramu ni semineri kei na inisitude a tekivu e Chile ena 1972. E liu, era a vakaitavi taumada na gonevuli ena parokaramu ni vuli e vale ena kalasi vakamacawa. E muri, a vakarautaki e vuqa tale na vuli vagauna. Na veiparokaramu oqo a vakalougatataki ira na itabagone ni vanua ka vukei ira ni vakavakarau ki na veiqaravi vakadaukaulotu

1851: sa gole ki Valparaíso o Elder Parley P. Pratt ia a sega ni rawa me tauyavutaka na Lotu e Chile

► 1926: o Elder Melvin J. Ballard, donuya e dua na soqoni ni tukuni vakadinadina, a parofisaitaka na tubu kei na kaukauva ni Lotu mai liu ena Ceva kei Amerika

► 1956: Na imatai ni daukaulotu, o Joseph C. Bentley kei Verle M. Allred, a yaco yani ki Santiago; sa vakayacori na imatai ni papitaiso

na dauniidini ni masini bibi okoya ka dau cakacaka bera ena vei-Vakarauwai, ka na qai savata na ligana, ia mai na veika lalai e rawati rawa ena nona sitoa a sega kina ni rawa me kauta tani taucoko na qirisi. E kea saraga au a vulica kina me’u na kakua ni dau vakalewai ira na tamata mai na kedra irairai ia me’u na raica na kedra yaga dina saraga vakaiira.”⁴

Vaqaqacotaki ni iTabatamata Tubucake Tiko Mai

Donuya na 1960 kei na 1970, a vaqaqacotaki na Lotu e Chile sega walega mai na tubu ni iwiliwili ni veiliutaki vakaitaukei matua ia mai na veiparokaramu vou talega ni tara vale kei na vuli. Oqo e oka kina na tara ni valenilotu ka salavata na tauyavutaki ni koronivuli ni Lotu eso, semineri, kei na inisitude.

Ena Maji 1964, na imatai ni rua na koronivuli ni lalai ni Lotu a vakaduri e Chile. A qai mani tadolavi e vica vata tale na koronivuli, ka yacova ni sivia na 2,600 na gonevuli era vakacurumi. Ena itini ni 1970 kei na itekivu ni 1980, eso na koronivuli dola raraba vakarauta a sa mai rawa sara, ka a kacivaka na Lotu na sogo ni koronivuli e Chile

Na inisitude ni lotu e Temuco e sa dua vei ira na 50 na inisitude vakaoya e Chile.

Na vosa nei Peresitedi Gordon B. Hinckley ki na 48,000 na Yalododonu Edaidai e Chile ena 1996 ena dua na koniferedi e Santiago.

tudei. O Elder Eduardo Ayala, e dua na lewe ni Vitusagavulu eliu, a dua vei ira na imatai ni qasenivuli ni semineri ka qai cakacaka emuri ena Tabana ni iVakarau ni Lotu e Chile. A kaya okoya, “Na Turaga a digitaki ira na itabagone ka ra tiko ekea ena gauna oya ka vuqa vei ira sa kaulotu oti ka ra iliuliu levu ka vakamatavuvale vinaka. . . . Vei au, na semineri kei na inisitude e a ivurevure ni veivakabulai donuya na gauna ni veisaqasaqa levu ena neimami vanua ka’u sa vakavinavinaka ni’u a kacivi me’u cakacaka ena tabana ni vuli.”⁶

Na iMatai ni iTeki

Ena ika 19 ni Noveba, 1972, o Elder Gordon B. Hinckley (1910–2008), ka lewe taumada ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, a tauyavutaka na iTeki e Santiago Chile, vata kei Carlos Cifuentes me peresitedi.

Na vakavakarau me baleta na iteki a vakaraitaka na ivakarau ni bula ni Yalododonu e Chile kei na nodra tuvakarau ni muri ira na parofita. A yaco yani o Elder Hinckley e Chile ena vica na vula eliu me tauyavutaka na iteki. Ia ni

mai cava na veivakatarogi, e a tosoi ki liu. Ena gauna oya, e vuqa vei ira na tamata a lako curuma voli na leqa vakailavo, ka so vei ira na lewenilotu a sotava voli na dredre ni kena tutaki na lawa ni katini.

A vakamacalataka o Elder Hinckley, “Au a lesu tale ni oti e ono na vula, ia ni’u a veivakatarogi tiko, au a kunea na seraka voli ni vakabauta; era sa tekivu tale ni lako voli ena yalodina kivua na Turaga, a tauyavutaki na iTeki, ka tekivu mai na gauna oya na nodra sa tubu ka kadre.”⁷

iVuvu ena iYalayala

Edai e sa tiko e rua na iteki e Arica, na siti ena vualiku taudua kei Chile. Na italanoa i Gladys kei Juan Benavidez, na imatai me rau saumaki e Arica, e vakaraitaka na yalo ni ivuvu kei na veivakayarayarataki vakalou ena tauyavutaki ni Lotu e Chile taucoko.

A vakatakilai o Baraca Benavidez ki na Lotu ena 1961 ni a cagina yani vua eso na pepa: “Oqo era a draunipepa ni *Reader’s Digest Selections* vata e dua na itukutuku mata-nidavui me baleti ira ‘The Mormons,’ ena ivakamacala

ni nodra bula kei na nodra ivakavuvuli,” a kaya okoya.

Ni oti vakalailai, a tauvi mate bibi ka gatreva na veiqaravi vakavuniwai e Santiago. “Ni’u tiko ekea, au a sikova na ganequ ka qai kila ni a sa mai lewe ni Lotu okoya,” a kaya. “A sureti au okoya ki na dua na koniferedi vakasakiti. Ni’u a vakarogoca nona idola masu ka vakasamataka toka na veivosa, au a vakila e dua na reki levu ena yagoqu taucoko ka vakila na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Ni sa cava na koniferedi, era a kauti au na daukaulotu me’u laki lululu vata na vakaillesilesi veisiko

sotava na dredre na lewe ni Lotu mai na leqa ni kakana kei na wainimate, na nodra vakatogani wasoma na daukaulotu, kei na vakauitukutuku veivakacacani.

Ena 1973, na leqa ni veika vakailavo kei na bula veimaliwai a vakavurea e dua na vuaviri vakamataivalu kei na vakatulewa vakatakikoya ka a yaco voli me yacova na 1990. Dina ga ni sa mai matanitu galala ka rawati koya vinaka o Chile edaidai, na ruasagavulu na yabaki oya e a gauna dredre sara vei ira na lewenilotu. Na ilawalawa eso ka saqata na veiliutaki vakatakikoya ni mataivalu era a ravuta na valenilotu

1957: Sa vakatakilai vakamatani tu na Lotu e Chile

1960: Sa yaco e dua na uneune kaukauwa e Concepción; sa vakauta na Lotu na veivuke me baleta na lewe ni vanua

► 1961: Sa tauyavutaki na Tabana ni Kaulotu e Chile ka kena peresitedi o Asael Delbert Palmer

1962: Na Vakasobuduru ni matai ni valenisogoni ni YDE ka yaco e Santiago

mai, o Elder Ezra Taft Benson (1899–1994), ka lewe taumada ni Kuoramu ni Le Tinikarua.”

A lesu tale o Baraca Benavidez ki Arica ka wasea na veika a sotakaya kivua na nona itau yalewa, o Gladys Aguilar, ka sa watina tiko ena gauna oqo. Oti toka ga e vica na siga, a raica o Gladys e rua na daukaulotu ni lakosivita na nona vale. “Keirau a vakusakusa yani ena vakasaqarai rau,” a kaya o Baraca Benavidez. “Keirau a papitaiso ena ika 1 ni Julai, 1961, vata kei na matavuvale i watiq. Edai keirau sa vakaluvuni ka vakamakubuni ena Lotu. Au sa vakavinavinakataka na Turaga ena cagi liwa oya ka a uvuca mai na itukutuku baleta na Lotu ki na ligaqu.”⁸

Dua na Gauna Veivakatovolei

Ena veidigidigi ni 1970, a yaco o Dr. Salvador Allende me peresitedi ka tauyavutaka e dua na matanitu vakomunisi. Era

eso kei na lewenilotu baleta ni ra nanuma na Lotu a matataka voli na sasaga ni matanitu o Amerika. A kaya o Elder Ayala, e dua na peresitedi ni iteki ena gauna oya, “Keitou na sota vata kei ira na Vakaillesilesi Raraba, ka ra na tukuna vei keitou, ‘Yalovinaka, vakayagataka na yalomatua, masumasu vakawasoma, cakava na veika dodonu, me rawa ni ra tiko vinaka na lewenilotu ena loma ni ivakakoso.’”⁹

Na kena yaco ena vanua na dredre eso vakailavo kei na duidui vakapolitiki ka tawasea na bula e Chile ena itekivu ni 1980, a tubu toto sara na Lotu. Ena maliwa ni 1970 kei na 1985, a tubu cake na iwiliwili ni lewenilotu e Chile mai na 15,728 ki na 169,361.

Na Valetabu e Santiago

Ena 1980, era a vakalougatataka na Yalododonu ena kacivaki ni kena tara na valetabu e Santiago, Chile.

“Ni’u se cauravou ka yabaki 12, au a mai sotava ka kila vakatotolo sara ni sa dina na itukutuku ni kosipeli. Sa mai oti oqo e vasagavulu ka ono na yabaki, na gauna taucoko au sa mai vakalougatataka tu kina, ka’u vakavinavinaka ki na vuqa sara na iliuliu cakacaka vakadoudou ka ra veiqaravi ena nodra maqosa taucoko. Mai na sagai ni kila ka veiwasei vata na itabatamata vou, au yalo marau ka vakanuinui ni na tomana voli na Turaga me vakalougatataka na vanua oqo ni vakarabai-levutaki na raivotu era a raica na parofita me baleti Chile.”¹²

O Elder Jorge F. Zeballos, e dua na lewe ni Vitusa-gavulu mai Chile

Na gauna a vakatabuya kina o Peresitedi Spencer W. Kimball na tikina taucoko ni valetabu, e a malumalumu sara; ia na nona tiko ekea a vakaraitaka na nona loloma me baleti ira na Yalododonu ena Ceva kei Amerika, ka a cakacaka vata kei ira mai na 1959. O Sisita Adriana Guerra de Sepúlveda, ka a vakadewa voli vei Sisita Kimball ena soqo, a kaya, “Ni’u a raica na parofita, e dua na turaga lailai ena mata vaka-agilosu, au a tekivu tagi ka sega ni kila rawa na vosa me’u cavuta vua. E se qai matai ni gauna vei au me’u tu ena yasa ni dua na parofita bula.

ni Turaga. A veivuke okoya ena nodra tuberi na iliulu vou ka raica uabaleta na tuvai vou, tamusuki, kei na cokovata ni drau na tabanalevu kei na daseni eso ni iteki. Na tuvai vou kei na veituberi oqo a gadrevi me baleta na tubu totolo ni Lotu ena vanua. Na nona veiliutaki a veivuke ni vaqacacotaka na veitabanilotu ka vakarau-taka na Lotu e Chile me baleta na veigauna mai muri.

Me ikuri, a cakava o Elder Holland eso na veitaratara bibi e Chile. O Elder Carl B. Pratt ena Vitusagavulu, e dua na

1972: Na imatai ni iteki e Chile sa tauyavutaki e Santiago

1977: E Santiago, sa vakayacori na imatai ni koniferedi ni wasewase ka tiko kina o Peresitedi Spencer W. Kimball kei na so tale na Vakaitutu Raraba

◀ 1981: Sa tauyavutaki e dua na vale ni veituberi vakalotu e Santiago

◀ 1983: Sa vakatabuya o Peresitedi Gordon B. Hinckley na Valetabu e Santiago Chile

Na raici ni gusu ni vosa ni Turaga eke ena vuravura kei na noqu vanua e sa ka vakasakiti dina.”¹⁰

A vakatabui na valetabu ena 1983, ka sa mai kena ikarua kina ena Ceva kei Amerika ka imatai ena vanua vosa vaka-Sipeni.

O Elder Jeffrey R. Holland e Chile

Ena Okosita 2002, a lesia na Mataveiliutaki Taumada e rua na lewe ni Kuoramuni iApositolu Le Tinikarua me vakatulewa ena rua na iwasewase ni Lotu: O Elder Dallin H. Oaks a lesi ki na Filipaini, kei Elder Jeffrey R. Holland ki Chile. Na veiqaravi kei na veivakayarayatani nei Elder Holland ena nona tiko e Chile e sa tawawili rawa, kei na kena ivatuka ena tiko ga ena veitabagauna.

Na veivakadreti taumada nei Elder Holland oya me na vakarautaki e dua na ivakaraitaki ni veiliutaki ena ivakarau

Ena veivuke ki na uneune ni 2010, na itabagone kei na qase ni Chile, na Liga Veivuke ni Momani, ena nodra biuta vata na iyaya ni tiko bulabula.

NA TUBU NI LOTU E CHILE

NA LOTU E CHILE

Tabanalevu kei na Tabana: 622

iTeki: 74

Tabana ni Kaulotu: 9

Valetabu: 1 (vata e 1 tale a kacivaki)

Valenivolavola ni Tuvakawa: 99

◀ 1990: Sa kacivi o Elder Eduardo Ayala, mai Chile, ki na iKarua ni Kuoramu ni Vitusagavulu

◀ 2002: Sa kacivi o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua me Peresitedi ni Wasewase e Chile

▶ 2008: Sa kacivi o Elder Jorge F. Zeballos, mai Chile, ki na iMatai ni Kuoramu ni Vitusagavulu

2009: Sa kacivaki na Valetabu e Concepción Chile

daunivakasala ena Mataveiliutaki ni Wasewase oya, a vakamacalataka eso na veiwekani bibi oqo: “A tauyavutaka o Elder Holland e dua na veiwekani voleka sara vata kei Ricardo Lagos [na peresitedi kei Chile] kei na watina; rau a qarava vata eso na cakacaka ni veivuke vei ira na lewe ni vanua. A yaco me kila o Elder Holland na Apostolic Nuncio [e dua na ivakalesilesi e cake ni Katolika] kei na so tale na tamata rogo e Chile.”¹¹

Vakanuinitaka na ka Mai Liu

Na sasaga eso nei Elders Parley P. Pratt kei Jeffrey R. Holland, na solibula ni matai ni daukaulotu ka yaco yani ki Santiago, na yalodoudou ni liuliu eso vakataki Carlos Cifuentes kei na so tale na ivuvu eliu e Chile, cokovata kei na vakabauta kei na yalodoudou ni drau na udolu ka ra sa lewena na Lotu me sivia na limasagavulu na yabaki sa ra tara e dua na yavu tudei me baleta na Lotu e Chile. Sa toka kina nikua e dua na valetabu (vata e dua tale sa kacivaki), e dua na koronivuli ni veivakarautaki kina kaulotu, 9 na tabana ni daukaulotu, ka

74 na iteki. Sa tawayalani na veika mai liu ena cakacaka vakayalo ni nodra sureti taucoko na tamata mera lako mai kivei Karisito. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na *Deseret News 2013 Church Almanac*, 454.
2. *Autobiography of Parley P. Pratt*, ed. Scot Facer Proctor kei Maurine Jensen Proctor (2000), 504.
3. Verle Allred, in Néstor Curbelo, *LDS in South America: Chile Sur*, vol. 1 (2008), 6.
4. Julio Jaramillo, in Néstor Curbelo, *LDS in South America: Chile*, vol. 1 (2006), 4–5.
5. Eduardo Adrian Lamartine Aguila, historic summary delivered to the author, Nov. 2013.
6. Eduardo Ayala, in Néstor Curbelo, *LDS in South America: Chile*, vol. 1 (2006), 44, 45.
7. Gordon B. Hinckley, in Rodolfo Acevedo A., *Alturas Sagradas: Templo de Santiago de Chile*, 100.
8. Néstor Curbelo, “Blossoming in the Desert,” *Church News*, Nov. 9, 1996, 8–9.
9. Eduardo Ayala, in Néstor Curbelo, *LDS in South America: Chile*, vol. 1 (2006), 33.
10. Adriana Guerra de Sepúlveda, in Néstor Curbelo, *LDS in South America: Chile* (2006), 16.
11. Carl B. Pratt, in Néstor Curbelo, *Colombia: investigación histórica*, vol. 1 (2010), 16.
12. Jorge F. Zeballos, ena dua na ivola a vakau kivua na dauvolaivola, Janu. 2014.

Mai vei Carol F. McConkie

iMatai ni Daunivakasala
ena Mataveiliutaki Raraba
ni Goneyalewa

DOUDOU NI DIGITAKA NA BULA RAKORAKO

*Na cava eda rawa ni vakatavulici
ira kina na luveda tagane kei na
yalewa me vukei ira mera doudou
ni digitaka na bula rakorako ena
dua na vuravura ka na vakalialiai
ira me baleta na nodra digidigi
matau?*

Cava na vuna sa rui bibi kina na bula rakorako? Cava na vuna me na vakabetena kina vua na Turaga e dua na ilobi, dua na ilobi ni domo, se dua na siqeleti? O au na tina ni lima na yalewa kei na rua na tagane, ka rawa ni o vakananuma, na ulutaga ni bula rakorako e sa basika mai vakavudua ena neitou itikotiko. Ia ena vica na yabaki sa oti, au sa vulica vakatavulici vinaka sara na bula rakorako ena vakatavulici ni vunau kei na tutaki ni ivakaraitaki dodonu. Na ivunau ena vukei ira na luveda mera kila deivaki na vuna e sa rui bibi kina na bula rakorako, ka na vakatakila na noda ivakaraitaki na veivakalougatataki ni bula rakorako ena sala marautaki eso.

Na cava na Bula Rakorako?

Na bula rakorako e sa dua na ivakavuvuli soli ni Kalou ka rawa ni vukei keda meda vulica na vakayagataki vakamatau ni yagoda ena vuravura oqo. Na ivakamacala ni Bula Rakorako ena *Tudei ena Vakabauta* e sa “Dua na ivakarau ni yaloraramusumu kei na maqosa ni isulusulu, sausauni, ivosavosa, kei na itovo.”¹ Na bula rakorako e sega ni tawayaga se dokadokaikoya. O ira na tamata bula rakorako era sega ni vakayagataka na yagodra se na nodra itovo mera qara veivakadonui kina mai na vuravura se mera vakaraitaka na ivukivuki ni nodra rawaka se ivalavala dau gadrevi.

Yalovinaka mo nanuma ni ivakavuvuli ni bula rakorako e wasei eke e sa baleta ruarua na turaga kei na marama, gonetagane kei na goneyalewa, ka nanuma ni da sa vakatavulica ka vakaraitaka na bula rakorako, eda sega ni vakacacani ira era digitaka na liku leleka se “ulu duiroka kei na mama wararasa e vuqa.”² Eda dau vakaraitaka tikoga na veikauwa-itaki kei na loloma va-Karisito me baleta na tamata yadua ni da yalodei toka ki na ituvatuva sa vakarautaka tu na Turaga.

Au vakadinadinataka ni digidigi eda cakava me rairai ka itovo bula rakorako e vakauta e dua na itukutuku qaqaço

vinaka ni noda sa kila deivaki na keda ivakatakilakila vaka luvena tagane kei na yalewa na Kalou ka da sa digitaka meda duri ena veiyasana tabu.

Au taleitaka na ivolanikalou oqo: “Dou sa sega beka ni kila ni dou sa vale ni Kalou, ka sa tiko vei kemudou na Yalo ni Kalou? “Ni sa savasava na vale ni Kalou, sai kemudou oqo” (1 Korinica 3:16–17). Na yagoda sa vale ni yaloda. E sa ki na vale vakayago oqo sa da sureta kina na veitokani ni Yalo Tabu. Au vakabauta ni gauna eda digitaka kina ni daramaka na isulu rakorako ka vakaraitaka e dua na ivalavala ni bula rakorako, *eda tokara ka da bulataka na noda ivakadinadina* me baleta na Kalou na Tamada Tawamudu kei na Luvena, o Jisu Karisito. Eda ivakadinadina mai na keda irairai vakayago ni da sa tisaipeli i Karisito ka da sa bulataka na Nona kosipeli.

Cava na Vuna e Bibi kina na Bula Rakorako?

Eda bula ena dua na vuravura ni vinaka kei na ca, ka sa rawa ni vakayagataki na yagoda me baleta e dua vei rau na inaki dodonu se tawadodonu. Ia eda sa kila na vakasakiti ni yagoda e sa dua na isolisoli mai vua na Kalou kivei keda yadua. Era sa ka tabu. A vakatavulica o Elder David A. Bednar ena Kuoramuni ni iApositolo Le Tinikarua, “Kivei ira era nanuma ka kila deivaki na yavu ni veivakabulai, na vakacacani ni yago e sa dua na ivakaraitaki ni talaidredre [raica na Mosaia 2:36–37] ka na cakitaka na keda ivakatakilakila dina vaka luvena tagane kei na yalewa na Kalou.”³ Eda digitaka meda qarauna ka taqomaka na yagoda me rawa ni da iyaya ni cakacaka ena liga ni Kalou ni vakayacora na Nona inaki lagilagi (raica na Alma 26:3). Kevaka eda gadreva meda tutaka na iVakabula ka cakava na Nona cakacaka, meda na tarogi keda, Kevaka a duri tu e yasada na iVakabula, eda na lomavinaka li ena isulu eda tokara?

Na bula rakorako ni isulusulu, irairai, vakananau, kei na itovo e sa ivakadinadina ni da sa kila deivaki na veiyalayalati eda sa cakava ka vakalougatataki keda, taqomaki keda, ka vakaukauwataki keda ena noda vakavakarau ni lesu tale ki na Nona iserau. Ni da a papitaiso, eda a butu tani mai na vuravura ka curu ki na matanitu ni Kalou. Sa dodonu me duatani vei keda na ka kecega. A vakatavulica o Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua: “Ena digitaki ni noda tiko ena Nona matanitu, eda wase—sega ni yawaki—keda mai na vuravura. Na noda isulusulu ena rakorako, makare na noda vakananau, savasava na noda vosa.”⁴

Na bula rakorako e sa dua na ivakavuvuli ena veivuke ni taqomaki keda ena salatu ni veiyalayalati ni da toro yani ki na iserau ni Kalou. Na bula rakorako ni isulusulu kei na irairai kei na vakananau kei na itovo ena veivuke ni vakarautaki keda meda vakayacora ka na maroroya na veiyalayalati tabu ni valetabu. Me vakalougatataki ka taqomaki Atama kei Ivi, a solia na Kalou vei rau na kote kuli ni manumanu me rau vakaisulu kina ni bera ni vakatalai rau tani mai na were. Ena ivalavala vataga, e sa solia na Kalou kivei keda e dua na iubi ni veiyalayalati ni bula vakayago, ka vakatakilakilataki mai na noda qameni tabu ni valetabu.

Na Cava So na Veivakalougatataki ni Bula Rakorako?

Na cava eda rawa ni vakatavulici ira kina na luveda tagane kei na yalewa me vukei ira mera doudou ni digitaka na bula rakorako ena dua na vuravura ka na vakalialiai ira ka vakacudrui ira me baleta na nodra digidigi matau? Era raici keda li nida vakayagataka tiko na yagoda me drete na vaka-sama se ena vakalagilaga na Kalou?

Na bula rakorako ni vakananau, vosa, irairai, kei na itovo e vukei keda me da rawata e tolu na veivakalougatataki kaukauwa ka vakaturaga.

1. Na bula rakorako e sureta na veitokani tudei ni Yalo Tabu. E vakatavulica o Elder Hales, “Sa yaga na bula rakorako meda bula kilikili ena Yalotabu.”⁵

Meda sa vukei ira na luveda mera kila deivaki ni ra na sega ni vinakata ni cakava e dua na ka me cakitaka vei ira “na isolisoli ni Yalo Tabu e sega ni vakamacalataki rawa” (V&V 121:26). Vukei ira mera kila ni isolisoli vakayalo kaukauwa ka vakasakiti e salamuria na Nona veitokani tabu. Sa yalataka na Kalou, “Au sa solia vei iko na noqu Yalo Tabu,

ia ena vakavukui iko ko Koya, ka vakasinaiti iko ena marau; . . . A ka oqo ko na kila kina, ni na soli vei iko na veika vinaka kecega, ko sa kerea ena vakabauta” (V&V 11:13–14). Na kilaka, yalomatua, kei na ivakadinadina; reki, vakacegu, kei na marau—sa so na veivakalougatataki levu sa rawa ni da yalataka kivei ira na luveda ni da sureti ira mera bula rakorako ka bula kilikili ena Yalo Tabu.

Dua na bolebole ni isulusulu rakorako oya ni ra veisau vakawasoma na ivukivuki kei na itovo vakadonui vakaveimaliwai. Na ituvatuva ni Turaga e sega ni veisau. Vakatavulici ira na cauravou kei na goneyalewa mera na dau vakila matua na Yalotabu ni ra caka digidigi me baleta na ka mera tokara, tukuna, ka cakava. Ni ra bula volekata na Yalotabu, e sega ni gadrevi mera na vakataka na vuravura.

Era sa ciqoma na luveda na isolisoli ni Yalo Tabu, ka ra sa muria voli na salatu ni veiyalayalati e muataki ki na valetabu ka na vakalesui ira ki na iserau ni Kalou. Era gadrevi keda meda vakadeitaka vei ira ka vakaraitaka vei ira ni ra na tuberi, taqomaki, vakacegui, ka vakasavasavataki ni ra bula kilikili ena Yalo Tabu.

2. Sa rawa ni da vakatavulici ira na luveda ni irairai kei na itovo rakorako e veivuke ni taqomaki keda mai na veivakayararataki veivakacacani ni vuravura. E dua na iyaragi veivakalaboci duadua ka vakayagataki vei keda taucoko oya ni na ivalavala vakadonui vakaveimaliwai ni bula dodonu e sa ka makawa. Na bula rakorako e sa dua na tataqomaki mai na veivakayararataki tawadodonu vakaoya ka sa dua na itatarovi ni tiko savasava kei na buladodonu. Vakarorogo ki na vosa oqo ena *Me iSakisaki ni iTabagone*: “Ni

Vakatavulici ira na cauravou kei na goneyalewa mera vakila deivaki na Yalotabu ni ra digidigi voli me baleta na cava me daramaka, tukuna, se cakava. Ni ra sa bula voleka vua na Yalotabu, sa sega ni gadrevi mera vakataki vuravura.

bera na vakamau, . . . kakua ni cakava e dua tale na ka . . . e vakavuna na garo.”⁶ Na irairai kei na itovo tawarakorako ena vakavuna vakawasoma na garo ka na voroka sobu na ilati ka sureta na veitemaki levu me voroka na lawa ni tiko savasava.

A vakatavulica o Elder Hales: “Na bula rakorako e sa koto ena loma ni savasava kei na dodonu, ruarua ena vakanananu kei na cakacaka. Ia, baleta ni dau tubera ka vakayarayarataka na noda vakasama, itovo, kei na digidigi, na bula rakorako e sa koto ena lomadonu ni noda ivalavala⁷ Vakatavulica ka vakaraitaka na bula rakorako me vukei ira na noda cauravou kei na goneyalewa mera vakavakarau ni vorata ka taqomaka na kaukauwa ni vakatubukawa e tiko vei ira. Vukei ira mera vakatatabutaka ka taura deivaki na ivakaraitaki ni loloma mai vua e dua na turaga kei na marama vakawati me baleta na vakamau.

3. Na bula rakorako e vakatarai keda meda “vakadinadinataka na Kalou ena veigauna kecega” (Mosaia 18:9). E kaya kina na iVakabula: “Ia mo dou dulaka cake na

nomudou rarama me cilavi vuravura. Raica sai au ga na rarama mo dou dulaka cake.” (3 Nifai 18:24). Sa noda na ivakaro vakalou meda bikeni ki na vuravura, meda vakaraitaka na reki ena bulataki ni kosipeli, me vakatavulici na buladodonu, ka me tarai na matanitu ni Kalou ena vuravura. O keda yadua eda vakacaudreva na Rarama i Karisito ni da sa bula rakorako ka savasava ka muria na ivakaro. Na bula rakorako e sa dua na ivakadinadina ni noda dinata na iVakabula kei na kosipeli i Jisu Karisito.

Sa ka totoka ka kalougata o ira ka ra tuberi mai na Yalo Tabu, ka ra taqomaki ira mai na veika vakavuravura, ka ra duri mera ivakadinadina ni Kalou ki na vuravura. Sa kalougata o ira era ivakaraitaki ka vakatavulica na ivunau ni bula rakorako me baleti ira taucoko na tagane kei na yalewa ni Saioni.

Ni da sa mai veiyalayalati me da muria na iVakabula ka gadreva me ciqoma na taucoko ni veivakalougatataki ni Nona Veisorovaki ena noda bula, sa dua bau dina ga na isulu ena manata. A volaitukutukutaka o Moronai, “Yadra mai, ceburaka tani vei iko na kuvunisoso, . . . io, mo vakaisulutaki iko ena *nomu isulu vakatukuuku*, Saioni; . . . me vakayacori kina na veiyalayalati ka cakava na Tamada Tawamudu . . . vei kemudou” (Moronai 10:31; vakamatatataki).

Na qameni totoka era sa isulu ni yalododonu, ka daramaka o ira era sa maroroya na nodra veiyalayalati. Eda sa vakarautaki ira tiko li na luveda mera daramaka na qameni totoka oqo?

Au vakadinadinataka ni sa vu mai vei Karisito na veivakabulai kei ira ka maroroya na nodra veiyalayalati era na “kila vinaka na nodra marau, kei na nodra ivalavala dodonu, ni ra sa vakaisulu tu ena yalosavasava, io na isulu ni yalododonu” (2 Nifai 9:14). ■

Mai na dua na vosa a soli ena ika 2 ni Me, 2013, e Brigham Young University ni Koniferedi ni Marama.

IDUSIDUSI

1. *Tudei ena Vakabauta: E Dua na iDusidusi Vakosipeli* (2004), 106.
2. Jeffrey R. Holland, “Israel, Israel, God Is Calling” Church Educational System devotional, Sept. 9, 2012, cesdevotionals.lds.org.
3. David A. Bednar, “Eda Vakabauta na Tiko Savasava,” *Liaona*, Me 2013, 41.
4. Robert D. Hales, “The Covenant of Baptism: To Be in the Kingdom and of the Kingdom,” *Liaona*, Janu. 2001, 8.
5. Robert D. Hales, “Modesty: Reverence for the Lord,” *Liahona*, Okosi. 2008, 20.
6. *Me iSakisaki ni iTabagone* (2001), 36–37.
7. Robert D. Hales, *Liahona*, Aug. 2008, 19.

NOQU MASU ENA WASAWASA VUALIKU

Niu yabaki 17, keitou a vakaitikotiko ena dua na yanuyanu ena ceva kei Norway ka vakatokai ko Andabeløy. A saumaki mai ki na Lotu o tamaqu e Andabeløy, kau papitaiso o au ena wasawasa e kea.

Au gonedau voli ena gauna oya kau matai sara toka ena vakau waqa. A biuti au o tamaqu meu cicivaka na veiqaravi ni kau pasidia e wai ka ra dau vakayagataka na vakaitikotiko ena vanua ko ya.

Ena dua na siga ena 1941 a qiriti keitou mai na vuniwai mai Flekkefjord, ki na vualiku. E gadreva vakatotolo sara na veiqaravi vakavuniwai e dua na marama ka vakaitikotiko ena dua na vanua rauta ni rua na auwa ena

waqa. E kerea o Vuniwai Hoffman ke rawa niu laki kauti koya mai me mai raica, ia erau lomaleqataka na noqu itubutubu e dua na cava ka liwava tiko na Wasawasa ena Vualiku. Keitou mani nanuma me keitou masu, ka taroga vei Tamada Vakalomalagi se cava me caka. A saumi mai meu lako.

Niu biligi *Tryg*, na noqu waqa ni qoli 31 na fute (10 na mita), yani ki wai, e ca sara tu na draki ka lelevu na ua. Niu vakavodoka na vuniwai, sa bola na mua ki wasawasa. Me keirau gole ki na dua na itikotiko ena vualiku kei Lista, ka tiko ena baravi veivatu ena ceva kei Norway—ka dau kililevu ena kena draki voravora kei na icaca ni waqa.

Keirau soko curuma na cava ka yacova yani e dua na icurucuru veivatu, rauta ni 40 na fiti (12 na mita) na kena raba, me keirau rawa ni yacova yani na vanua keirau lakova tiko. Era ka lelevu na ua, e dredre noqu vaka-curuma na waqa ena icurucuru, era veitubutubui yani ki na icurucuru ka caroba yani ki na veivatuvatu.

“Na cava beka me daru cakava?” e taroga mai o vuniwai ena dela ni vakacevaruru.

“Me daru na masulaka,” Au sauma yani.

Au tu vakadua ka masu, ka kerea na veidusimaki nei Tamada Vakalomalagi. Ena gauna ga au vakaemena kina, sa votu mai vakamatata vei au

e dua na kena isau. Au nanuma mai vakasauri na italanoa a tukuna vei au e dua na goneda qase. A qoli voli ena vanua vata oqo ena dua na draki ka sega ni rawa ni yaco ki vanua. Ni waraka tiko me oti na cava, e raica rawa e dua na ivakarau ni kena tubu mai na ua. Ni oti na kena tubu mai e tolu na ua lelevu, a cegu vakalailai—na cegu qori e rauta vinaka me curu yani kina ena icurucuru.

Au sa dau qoli vakalevu ena vanua oqo ia au sega ni raica rawa na ivakarau ni tubu ni ua oqo. Ia, au kauta mai na waqa ki na gusu ni icurucuru, keirau qai mai wawa ka vakararai toka yani ni sa tubu mai e tolu na ua lelevu. Tarava matata mai, e dua na maravu

Erewa sara i cake na ua, ka dredre noqu vakacuruma na waqa ena icurucuru.

vakasauri. Au vakasisia yani ki liu na waqa ena dela ni wai maravu e loma ni toba ka kauti Vuniwai Hoffman mai ena bula vinaka ki baravi. A vakusakusa yani ko koya vua na marama tauvimate kau wawa toka ena waqa, ena vakavinavinaka ni sa sauma mai na Tamada Vakalomalagi na noqu masu.

Ni lesu mai na vuniwai ni oti e dua na auwa, e qai kaya, “Daru sa vakabulai koya!”

Ena marau ena vuku ni itukutuku kei na kena sa vinaka cake na draki, au vagolea yani ki vale na waqa ka sega ni dua na ka e yaco.

Au vakadinadinataka ni da gadreva na veivuke, e dodonu me da masu. Au kila ni na sauma mai na Tamada Vakalomalagi. ■

Olaf Thorlief Jensen, Utah, Amerika

E LOMANI IKO

Au dabe toka ena tutu ni rumu vakasilesiteli ena yasa ni oqani ena kena vakatabui na Valetabu mai Memphis Tennessee. E lako mai o Peresitedi James E. Faust (1920–2007), e dua na lewe ni Mataveiliutaki Taumada mai na 1995 ki na 2007, me vakatabuya na valetabu. A dabe tiko o koya ena ruku ni gusunivosa kei ira e vica tale na veiliutaki. E curu mai e dua na matasere mai kea ka mai tu e dakudra.

E lewe ni matasere tiko e dua na goneyalewa au dau sikova ka vakavulica. Ena gauna taucoko ni soqoni, au masuta tiko me ciqoma na ka e vinakata mai. A wasea lo vei au ni lako mai ki na vakatabui ni valetabu ena siga oya me kila na kena ituvaki ena mata

ni Turaga. A cakava eso na ivalavala ca lelevu e liu, e dina ni sa veivutuni, se dredre tikoga na nona lomavinaka me baleti koya se me vinaka na yalona ena nona sa lagasere tiko ena matasere.

Au a vakaraici Peresitedi Faust, kau nanuma ni o koya, me vaka ni matataka na Turaga ena Mataveiliutaki Taumada, e rawa ni cakava e dua na ka. Ia ena rawa vakacava meu tukuna vua, ka na rawa vakacava vua me cakava e dua na ka? Ni oti na soqoni, sa na curu tale yani ki tautuba me vaka ga na nona a curu mai, ena sega na veivakailaitaki, sega na lululu, ka sega na veivosaki. Au kila ni osooso o koya ka sa tu na ituvatava ni nona veitosoyaki, ia au masu tikoga.

Ni vakasama tiko vakatitobu o Peresitedi Faust, a raici au mai vakalailai—e sokidi vata na masela ni vacu ni matana. Ni oti na soqoni, a serau e matana na rarama ni marau.

A raici au tale ka qai tucake vakasauri, vuki mai, ka dodoka vakabalavu mai liu na ligana. A dusi vakadodonu mai vei noqu itokani. Qai kaya vakamatata ena domolevu, “E lomani iko na Turaga!”

E lailai ka rawarawa na ka e cakava o Peresitedi Faust ia na kena mana e kilai kina ni rawa duadua ga ena cakacaka ni Yalo Tabu ka tukuna vua na veika au sega ni rawa ni tukuna o au. Na vica na malanivosa oqori e vakalougatataka na noqu itokani ka tokona tiko na noqu vakabauta ni dau nanuma vakavinaka tiko na Turaga na veika matailalai ni noda bula ka ni “[vei]ka lalai ka beci, sa tubu mai kina na ka levu” (Alama 37:6). ■

Alice Victoria Weston-Sherwood, Arkansas, Amerika

AU A ROGOCI IRA NA GONELALAI

Na tauvimate oqo e dua na ka au sega sara ga ni taleitaka meu sotava tale. Io ni oti na noqu sa galala tu mai kina ena 12 na yabaki, qai lesu tale mai.

Au a rere ka lomaleqa kina. Au taroga na Tamada Vakalomalagi ka masuta na kaukauwa meu lakosivita na noqu vakatovolei. Au vakatakekere talega Vua me kakua ni lima na yabaki na noqu tauvimate oqo, me vaka na kena e liu.

E tolu na luvei keirau kei na watiq, e rua na tagane ka dua na yalewa, ka ratou sa vakalougatataki keirau ena 13 na makubui keirau. Ni ratou kila na noqu yaluma, a tuvalaka na luvequ yalewa me dua na siga ni lolo kei na masumasu vakamatavuvale. O ira kece na gone, yabaki 1 ki na 10, era via masulaki Bubu, ka ratou via lolo o iratou na tolu sa papitaiso oti. Sa dua na vakacegu niu kila ni ra na lolo ka masumasu tiko ena vukuqu na watiq, luvequ, kei ira na makubuqu.

Ena siga ka tarava niu yadra mai na moce, sa sega ni kaukauwa sara na ta-uvimate. Ena siga ka tarava sa vinaka cake sara. Ena ikalima ni siga sa yali

Oira kece na gone, yabaki 1 ki na 10, era via masulaki Bubu, ka ratou via lolo o iratou na tolu sa papitaiso oti.

sara ga vakadua na noqu tauvimate. Ena bogi oya, niu vakasamataka tiko se yaco vakacava na cakamana oya, a tara na yaloqu e dua na domo ka kaya vei au, “Au a rogoci ira na gone-lalai.” E rogoci ira na Tamada Vakalomalagi ena nodra savasava ka sauma na nodra masu ena yalomalumulumu, vakabauta, kei na loloma.

E vakavuvulitaka na iVakabula:

“Kevaka dou sa sega ni saumaki mai, ka yaco me vaka na gone lailai, dou na sega sara ni curu ki na mata-nitu vakalomalagi.

“Ia ko koya yadua sa vakamalumalumulutaki koya me vaka na gone lailai oqo, ko koya ga sa levu cake ena mata-nitu vakalomalagi” (Maciu 18:3–4).

Au sa veitaratara kei ira na makubuqu ka vakavinavinaka vei ira ena nodra

lolo kei na masumasu ena vukuqu. Au tukuna vei ira na levu ni noqu lomani ira. Au tukuna vei ira ni sa rogoci ira na Tamada Vakalomalagi ka sauma na nodra masu.

Ni ra sa tubucake na makubuqu ena kosipeli, au nuitaka ni ra na nanuma na gauna a tukuna kina na Tamada Vakalomalagi vei budra, “Au a rogoci ira na gone-lalai.” Kau nuitaka ni veika oqori ena vaqacacotaka na nodra ivakadinadina ka vukei ira me ra tudei tu ena kosipeli. ■

Joy Cromar, California, Amerika

PAISONI RAIRAI TOTOKA

Niu curu yani mai katuba e liu meu kauta mai na niusipepa, au raica e dua na ka sega ni vinaka. E ra kumukumuni vata mai ena bogi e dua na ibinibini qasivi damudamu ni bukawaqa, ka ra basika tu mai ena maliwa ni qaqara ni lomanibai ni vale kei na salasimede.

E dina ni se bera ni balavu na neirau vakaitikotiko voli e Texas, Amerika kei na watiq, au sa kila mai na veigauna mosimosi eso ni nodra ikati mosi na qasivi, ka sega ni kedra roka, era vakayacani tu kina. Au lako ki na qaraji na vanua e maroro tu kina na wainimate ni manumanu meca lalai. Au qai wilika na idusidusi e yasana.

“[Na wainimate oqo] e rairai totoka sara vei ira na qasivi,” e vaqo na ka e tukuna. “Era na kauta yani ki na nodra bure, vakania vua nodra ranadi, ka ra na mate kece na yavusa.” E dusimaki au na idusidusi meu vakamiraka eso na vuana wavokita vakakina na dela ni nodra bure. Era qai cakava na qasivi na kena vo.

Au a vakatitiqa. E vaka vei au ni qasivi vuku na qasivi ni bukawaqa, ni rawa me ra tara e dua na bure balavu ena dua ga na bogi. Au vakatitiqa ni ra na rawai ena paisoni vakamatavulotaki, ia au mani vakamiraka ga.

Ena dua na gauna lekaleka ga e muri au raica ni ra sa tekivu maqusa na bureniqasivi. Au toka ga vakayawa ia au kala yani meu sarava na veitosoyaki. Sa dua na ka nodra vakusakusa me vaka beka ni tau mai lomalagi na

mana. Era colata na wainimate vulavula ena ligadra lalai ka ra veidrigidrigi ena nodra vakusakusa me ra kauta na paisoni ki na nodra lomanibure.

Au sarava tu ena kurabui ni domobula. Era kauta tiko ena lomasoli ki na nodra itikotiko na paisoni E matata, ni sega ni lasu na vosa “totoka sara.” E rawa ki na kabani e bulia na wainimate me cakava e dua na ka ca—rerevaki sara mada ga— me rairai vinaka sara.

Au se bera vakadua ni raica e dua na ivakaraitaki vinaka ni kena rawa ni vakarairai vinakataki na ka ca. E vakavuna meu vakasamataka na ivakarau e cakava kina o Setani na ka vata oqo. Au vakacegui niu kila ni dina ga ni rawa vua me vakamiraka wavokita na noqu itikotiko na paisoni vakamatavulotaki, e sega ni rawa vua me kauta mai loma—vakavo kevaka au vakatara vua. Ia ena rawa vakacava meu biuta tu ga e tuba?

E votu mai noqu vakasama e dua na noqu ivolanikalou taleitaki: “Raica sa soli vei ira na tamata kecega na Yalo i Karisito me ra kila kina na vinaka mai na ca.” Ena Yalo oqori, e vakamacalataka kina o Momani, ni da na “kila vakaidina” se mai vua na Kalou se vu mai vei Setani e dua na ka (Moronai 7:16).

Na noqu saravi ira toka na qasivi vakaleqai oya sa vakasinaiti au ena vakavinavina ni na rawa vei au kei na watiq me keirau vakatulewa ka kila deivaki se me keirau vakatara e dua

na ka ki na loma ni neirau vale. Na neirau itavi me keirau vakavulici ira na luvei keirau me ra muria na Yalo i Karisito me rawa talega kina vei ira me ra kila na paisoni ni ra sotava.

Niu cuva toka e kea, ka saravi ira na manumanu lalai ni ra kauta tiko na paisoni ki na loma ni vanua era sokumuni toka kina, au yalataka niu na cakava na veika kece au rawata me kua ni curu kina ki noqu vale na paisoni. ■

Alison L. Randall, Utah, Amerika

E dusimaki au na idusidusi meu vakamiraka eso na wainimate wavokiti ira vakakina ena nodra ivakasokumu. Era qai cakava na qasivi na kena vo.

Tudei Tu

ENA KA EDA

Vakabauta

Eda tiko ena dua na vuravura ka ra raica kina e lewevuqa na ca me vinaka, ka sa dodonu vei keda me da tutaka na vinaka. Oqo na nodra ivakadinadina eso na itabagone qase cake ka ra dau tutaka na veika era vakabauta. Era sega ni veileti se veisaqa ena dela ni cudru se yaloca Era vakaraitaka na "yaloqaqa kei na vakarokoroko"¹ ka, basika kina, ni ra vaqacotaki eso na tani (raica na 3 Nifai 12:44–45).

AU A SURETI ENA DUA NA SOQO NI MARAU VAKAVEREVEREA

Ni oti na vuli mai na koliji keirau a cakacaka kei Grace na taciqu ena dua na kabani kei ira e vica tale na Yalododonu Edaidai. Era sega ni lewe ni Lotu na taukei ni cakacaka. Ni sa veimusumusuki o taciqu, a vakarautaka o itaukei ni cakacaka e dua na soqo me vakidacalataki kina na goneyalewa sa vakarau vakawati. Au a vakanuinui me na rokova na noda ivakatagedegede, ia a qai otataka na gunu, dua na tagane dau danisi, kei na dua na vidio ca.

Ni bera na soqo ni goneyalewa sa qai vakawati, au vakila na vakasolokakana ni Yalo Tabu e yaloqu meu vakananuma vei bosu na neirau ivakatagedegede. Au taura na noqu metali ni Goneyalewa ka vakasamataka na levu ni igu kei na solibula au a cakava ena Goneyalewa meu vakaotia noqu torocake yadudua. Au masuta meu tuberi meu tucake vakabalavu vakalailai ena gauna oqo. Au vakauta vei bosu na noqu kauwai, kau nanuma de na cudru kina. Ia, na noqu gagadre levu duadua meu vakamarautaka na Tamada Vakalomalagi.

Ni sa tekivu na soqo ni marau, e sega ni vosa vei au o bosu se matadredredre mada ga. Ia, a vakasuka na daudanisi kei na vidio.

Ena veisiga ni oti na soqo, a sega ni vosa se veidredrevaki vata kei au o bosu me vaka ni se bera na soqo. Ia, au vakacegu ga baleta niu kila ni sa marautaka na Kalou na ka au sa cakava. Ni oti rauta e dua na macawa, sa taudonu tale tu na neirau veimaliwai kei bosu. Au kila ni sa vakamalumalumutaka na Kalou na yalona ka vukei koya me kila niu dau bulataka na veika au vakabauta.

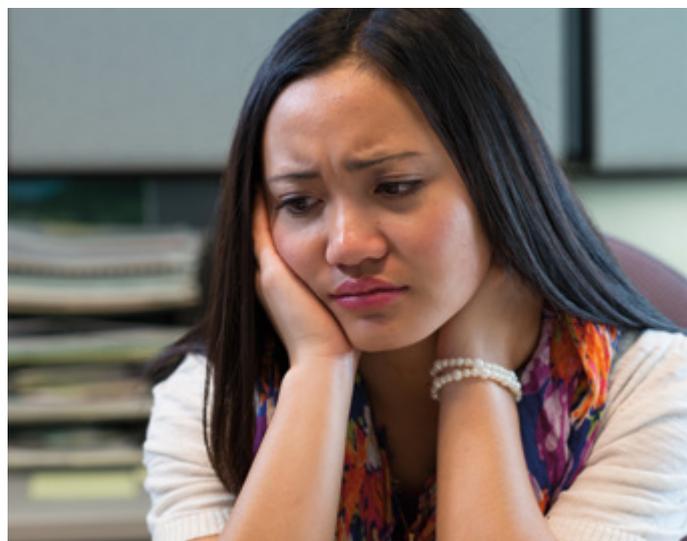
Lemy Labitag, Cagayan Valley, Yatu Filipaini

SEGA NI GUNU SEMEPENI NA TACIQU

E Varanise, na veiqaravi vakamataivalu e icolacola. A nanuma o Loic na taciqu yabaki 20, me lako ki na koronivuli ni turaganivalu tu vakawawa me rawa ni dua na turaganivalu. Ni oti na vuli, sa vakayacori e dua na soqoni me ra vosabubului na turaganivalu vou. Me ra tu yadudua ka cavuqaqataka na ibole ni mataivalu. Oti me qai gunuva e dua na bilo semepeni ka toka kina e dua na rosi—me tiloma ruarua. Na ivalavala oqo a tekivuna o Napoléon Bonaparte ka sega ni dua na turaganivalu me tekivu mai na gauna oya me sega ni rawata.

E tukuna o Loic vei kanala ni sega ni vakatarai ena ivakavuvuli ni nona lotu me gunu alakaolo. A yaco na vakadigagalu ni kerea o Loic me vakuwai. A tucake o kanala. A sega ni vakasaurarataki Loic me gunuva na semepeni, ia a vakacautaki koya ena nona rokova na nona ivakavuvuli e dina ga ni sa tu na lewa, ka kaya ni sa ka dokai vua me kidavaka mai ki na nona kabani na tamata dokai vakaoqo. A vakaisosomitaki na semepeni, ka vakaitavi o Loic ena soqo ni vosabubului.

Pierre Anthian, Varanise

AU ROGOCA NA VOSA CA ENA KALASI

Rauta niu yabaki 18, au a taura e dua na kalasi ni culacula. Ena dua na siga sa tekivu me ratou vosavosa ca e tolu na goneyalewa ka vica na fiti na kedratou yawa mai vei au. Au sega ni kila se dodonu beka meu kua ga ni kauwaitaki iratou me kua kina ni dua na veiba se meu tutaka na noqu ivakatagedegede ka kerei iratou me ratou muduka. Oti, au sa qai tukuna ena kena vinaka duadua au rawata, "Dou vosoti au, au kerea mo dou yalovinaka ka qarauna nomudou ivosavosa?"

A wadravi au mai o koya na ka levu duadua ka kaya, "Keitou na lewa ga na vosa keitou cavuta."

Au kaya yani, "Ia e dodonu li mo dou vosaca sara kina? Sa ca dina tiko vei au."

Qai kaya mai o koya, "Kakua ga ni vakarorogo."

Sa tekivu meu cudru mai ka kaya, "E rui dredre meu kua ni vakarorogo ni dou sa rui vosa tiko i cake."

Qai kaya o koya, "Guilecava ga."

Au sa mani sega ni vosa. Au a sevaki ratou, ia au rarawataki au vakalevu cake. Au sega ni vakabauta ni a rawa meu vakatara me kaukauwa mai na domoqu. Eratou vosaca tikoga na goneyalewa, ka keimami sa cudru kece ena gauna oqo.

Niu sa ruru mai, au raica ni dua na leqa e yaco tiko ena nodratou misini ni culacula. Au kila na leqa oya baleta ni a yaco talega vei au ena dua na gauna i liu. Au mani vakaraitaka vei iratou na kena icakacaka. Au raica na veisau ni irairai ni matana na goneyalewa levu duadua. "Isa," e kaya mai, "ni vosoti keitou." Au sega ni vakabauta—ni sa kere veivosoti. "Vosoti au talega," au tukuna vua. "Sega ni dodonu meu cudru vakaoya."

Au lesu tale ki na noqu misini ni culacula ka sega tale ni rogoca e dua na vosaca. A vakavulici au na veika au sotava oqori ni na rawa ni sega ni veisautaka na nodra ivakarau ni bula eso na noda vosa, ia na yalovinaka kei na veiqaravi e vakavuqa ni dau rawa.

Katie Pike, Utah, Amerika

AU A TOTAKA NA KAULOTU

Au a lewena na Lotu niu yabaki 19, au ikarua vei keitou e lewetolu na gonetaganane kau Yalododonu Edaidai duadua ga ena neitou matavuvale. Ni oti ga vakalailai na noqu papitaiso, sa tekivu meu vakila na gagadre meu laki kaulotu. Ni oti e dua na yabaki, sa tukuna vei au na Yalo ni dodonu meu lako. Keirau veivosaki kei tinaqu, ka nanuma o koya ni sega ni dodonu meu lako. Au vakadaroya me dua tale na yabaki, ia e sega ni yali yani vei au na gagadre ni laki kaulotu. Ena yabaki oya, au vulica na ivolanikalou, maroroya na noqu ilavo, vakarautaka na noqu pepa, cakava na veiqaravi kece vakavuniwai, ka—ni sa vakayacori oti na ka kecega—au qai waraka na Turaga. Seg a ni dede, sa yaco mai na kaci meu laki veiqaravi ena Tabana ni Kaulotu na Brazil Campinas.

Erau se saqata ga na noqu itubutubu. Au lolo ka masumasu e matanalevu, kau tukuna vei Tamada Vakalomalagi na noqu lomaleqa kecega. Au tukuna Vua me tara na yaloi tamaqu vakavuravura. A vakakina. Ena noqu kurabui, a lako mai o tamaqu ena soqo ni veitalata era a vakarautaka vei au na noqu itokani ena Vakarauwai ni se bera niu biubiu. Ena Moniti oya, a kauti au ki rara ni waqavuka na tamaqu.

Ena noqu kaulotu, au vakila na loloma ni Kalou ena noqu vunautaka na kosipeli. A sega ni oti nona tinaqu tiko o na, niu Iesu mai ki vale, o koya na imatai ni tamata me mokoti au.

Au vulica ni kaulotu e uasivi cake sara mai na dua ga na itavi; o koya e dua na ka dokai ka dua na gauna vakasakiti ni tubu kei na vuli.

Cleison Wellington Amorim Brito,
Paraiba, Brazil

AU WASE IVAKADINADINA VUA NA KALOU

Niu curuvou ena univeisiti uasivi duadua ena neitou vanua, au vakila na ibika meu solia noqu vinaka duadua. E yaco na veivakacacani, ka tekivu meu taroga na noqu vakabauta ena kosipeli ni tekivu me ra vakamacalataka e vuqa na noqu parofesa na veika era vakabauta ni “ka dina.” E tarai ira e vuqa na noqu lewe ni kalasi. Na draki oqo e vakadredretaka na noda dinata tu na veika Vakarisito. Au nanuma meu sa suka kau mani lewa ni vinaka meu tiko ga. Au nanuma ni kevaka e lewe vica walega era rawata me ra curu ki na univesiti oqo, ka ratou maliwai ira na vica walega oqori e vica na Yalododonu Edaidai, sa dodonu kina meu tikoga mai ka tutaka na dina.

Na noqu parofesa ni baioloji, e dua ka lewa ga vakataki koya ni sega na Kalou, e vakavuvulitaka na science ena dela ni nona sega ni vakabauta ni dua na Dauveibuli Cecere. Ia na levu ga ni noqu rogoca, na levu ni kena vakadeitaki vei au ni tiko e dua na Kabula Cecere—na Kalou, na Tamada—o koya ka bulia na ka kecega. Eso tale era tukuna ni vakasama oqo e sega ni vakaibalebale. Sa mani titobu cake kina na neimami veivosaki. Au sa nanamaki meu laveta na ligaqu ka vakamacalataka niu vakabauta ni Dauveibuli na Kalou.

Sa yaco mai na gauna meu tukuna na noqu nanuma. Ena noqu koronivuli sa kena ivakarau tu me ra dau vakasausautaki, kailavaki, se vaka-uutaki o ira era tukuna nodra vakasama. Au tucake ena yalodoudou ka tukuna vakamatata ki na ito ni veisaqa: “Ena sega beka ni vakaibalebale vei kemuni ena gauna oqo na vakabauta na Kalou, ia ena yaco mai na siga ni na qai vakaibalebale vei kemuni me vaka na kena vakaibalebale vei au ena gauna oqo.”

Me tekivu mai na gauna oya, au sega vakadua ni se bau vaka-uutaki niu tutaka na noqu vakabauta. Me tekivu mai na gauna ko ya ka lako yani, a toso na bula vakavuli, veimaliwai vakatamata, kei na bula vakayalo. Sa tekivu meu bulabula ena itaviqaravi vagonevuli, kau digitaki ki na vica na itutu e koronivuli.

Au vulica ni da tutaka na dina ke vakadua mada ga ena vakaimawe ena noda vakatulewa ena veisiga ni mataka.

Vince A. Molejan Jr., Mindanao, Yatu Filipaini

IDUSIDUSI

1. Raica na Jeffrey R. Holland, “Na iSau—kei na Veivakalougatataki—ni Bula Vakatisaipeli,” *Liaona*, Me 2014, 6.

Noqu iVakadinadina

VEICURUMAKI

Mai vei Ivy Noche

Era a vakavulica na daukaulotu ki na noqu matavuvale ena neitou itikotiko mai Singapore na kosipeli. A sega ni lewena na Lotu na tamaqu, ia o tinaqu e lewena. A vakavulici Jisu Karisito kei na Nona kosipeli vei keitou o koya. Niu se gonelailai toka mada ga, au dau cibitaka vei ira na noqu itokani niu Yalododonu Edaidai.

Au dau vakabauta na ivakavuvuli nei tinaqu. Ia niu sa cauravou mai, a tarogi au e dua na daukaulotu seu sa wilika vakavica na iVola i Momani. Sa tarogi oti vei au e liu na taro oqo, ia ena gauna oqo au kila baleta niu se bera ni wilika na iVola i Momani, au sega ni kila na kena dina.

E Dua na Dina Segani Cakitaki Rawa

Sa sega tale ni rawa niu qai levea e dua na dina sega ni cakitaki rawa:

Vei au, na dina ni kosipeli i Jisu Karisito kei na dina ni iVola i Momani erau veicurumaki. Kevaka e dina na kosipeli, ena dina na iVola i Momani.

na dina ni kosipeli i Jisu Karisito kei na dina ni iVola i Momani erau veicurumaki. Kevaka e dina na kosipeli, e dina na iVola i Momani. Me vaka niu sega ni kila se dina na iVola i Momani, ena gauna oqo sa sega niu vakadeitaka rawa na veika kece sa yaco meu vakabauta tu. Sa veilecayaki na noqu vakasama, ia na taro—“E dina beka

na iVola i Momani?”—e tu ga e yaloqu.

Na noqu veiwekani tubucake tiko kei na iVakabula o Jisu Karisito, sa vakavuna talega na noqu gadreva na dina. Na siga au qai kila kina ni sega ni rawa ni veirauti na veika au vulica me baleti Jisu Karisito kevaka au sega ni wilika vagumatua na iVola i Momani sai koya na siga au gadreva kina meu kila na kena dina.

Kacivi Meu Qasenivuli

Au a masulaka na veituberi. Ena gauna oqo, a kacivi au kina na noqu peresitedi ni tabana meu vakavulica na iVola i Momani ena kalasi ni iVunau ni Kosipeli. Au ciqoma na veikacivi baleta niu vakila ni rawa ni o koya oqo na nona isaunitaro na Turaga me vukei au meu kila na dina ni iVola i Momani ka toro voleka yani vua na iVakabula.

A dredre na veivakavulici. Ni oti na imatai ni vica na Sigatabu, au kila niu na sega ni rawa ni mana me yacova na gauna au sa vakabauta kina na iVola i Momani.

Tadolava mai na iTalanoa mai na dua na iWase ki na duatale

Sa tekivu meu vulica na iVola i Momani e veimacawa ka kunea na reki ena noqu wiliwili. Era tadolavi mai na italanoa ena iVola i Momani mai na dua na iwase ki na duatale ka dreti au voleka yani vei Jisu Karisito.

Au wilika na sucu i Karisito, ka a raica ena dua na raivotu o Nifai:

“Au sa raica talega na koro ko Nasareci; ia au sa raica ena koro ko Nasareci e dua na goneyalewa totoka sara ka vulavula. . . .

“Ka sa kaya vei au ko koya: Raica, na goneyalewa savasava ko sa raica, sai koya na tinana vakayago, na Luve ni Kalou” (1 Nifai 11:13, 18).

Au wilika me baleta na ituvatuva ni marau ka vulica ni gadrevi na vakaba-uti Jisu Karisito ena noda vakabulai. E vakavuvulitaka o Amuleki:

“Au sa kila ni na lako vakaidina mai na Karisito vei ira na luve ni tamata, ena mai bokoca na nodra ivalavala ca na nona tamata, ia ena mai sorovaka na nodra ivalavala ca na kai vuravura; me vaka sa yalataka na Turaga na Kalou.

. . . “Raica sa kilikili me vakacabori e dua na isoro, me vaka sa virikotora tu na Kalou Tawamudu, kevaka e sega era na rusa vakaidina na tamata kecega” (Alama 34:8–9).

Au wilika talega me baleti Jisu Karisito ena nona veiqravi vei ira eso tale na nona sipi e Amerika makawa, kau kila ni o Koya na Kalou ni veivanua kecega. Au sa kaya vakaidina vei kemudou, sai kemuni ga au sa kaya kina vakaoqo: “E so tani tale na noqu sipi, era sa sega ni tiko ena bai oqo; sa kilikili me’u kauti ira tale ga mai, a ra na rogoca na domoqu; ena qai duabau ga na qele ni sipi, ka duabau ga na ivakatawa” (3 Nifai 15:21).

E Yaco mai Vakalalai na Noqu iVakadinadina

Niu wilika na iVola i Momani, sa rarama cake na noqu vakabauti Jisu Karisito ka rabailevu cake na noqu kila na Nona ituvatuva (raica na Alama 32:28).

Au vakadinadinataka ni iVola i Momani na vatuivakadei ni noda lotu. Sa vakatakila vei au na Yalo Tabu ni o Josefa Simici na parofita dina ka a vakalesuya mai na Lotu ni Kalou ki vuravura ka vakadewataka na iVola i Momani mai na peleti koula. Na iVola i Momani e vakadinadinataki Jisu Karisito ka cakacaka vata kei na

iVolatabu. Erau vakadinadinataka vata ni o Jisu Karisito na Luve dina ni Kalou ka sa Kalou ni *veivanua kecega*, ka sega ni dua ga. ■

E vakaitikotiko mai Singapore o koya e vola.

NA VATUIVA- KADEI NI NODA LOTU

“Me vakataka ga na kena kasura na icurucuru kevaka e vagalalataki na vatuivakadei, sa vakakina na veika kece e tutaka na Lotu se kasura vata kei na iVola i Momani. . . . la ena sala vata oqo, kevaka sa dina na iVola i Momani—ka ra milioni na tamata era sa vakadinata ni sa vakadinadinataka vei ira na Yalotabu ni sa dina sara—sa qai rawa vua e dua me ciqoma na dina ni Vakalesuimai kei na veika kece era semati kina.

Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994), (2004), 198. ena *Vunautaka na Noqu Kosipeli: iDusidusi ki na Veiqaravi ni Kaulotu* (2004), 104.

~~GALALA NI DIGIDIGI SE~~ DIGIDIGI VAKAYALOMATUA?

Na vakayagataki vakavuku ni galala ni digidigi e dolava ka vakavinakataka cake na noda rawata me da digidigi dodonu.

Mai vei Michael R. Morris

Mekasini ni Lotu

Au se nanuma tikoga na noqu nanamaki niu vakavakarau meu raica na noqu bisopi me baleta na laki kaulotu. Au vakataroga se sa ganiti au beka. Me vaka na Parofita o Josefa Simici, au sega ni se bau koko ena dua na ivalavala ca bibi” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:28), ia au lomaleqa talega.

Au lomaleqa baleta niu vakananuma tikoga na noqu itokani o Danny (sa veisau na yaca). Ena vica vata na vula sa dau tukuna voli ga o Danny na nona sa nanamaki tu me laki kaulotu. Ia sa veisau ni oti na nona sota vata kei na bisopi.

Baleta ni sa dau vakaitavitaki koya o Danny ena itovo tawakilikili eso kei na vica na goneyalewa, a qai tukuna vei au e muri, sa vakuwai koya kina mai na veiqaravi vakadaukaulotu tudei. Sa sega kina ni galala me digitaka na kaulotu.

Sa tacori o Danny, me vaka na vosa nei Peresitedi Boyd K. Packer, na Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, ena veitemaki nei Setani “me vakayagataka cala na [nona] galala ni digidigi vakayalomatua.”¹

Na galala dina, me vaka e vakavuvulitaki ena *Me iSakisaki ni iTabagone*, ena yaco mai ni da vakayagataka na noda galala me da digitaka kina na talairawarawa. Na yali ni galala, me vaka e vulica o Danny, e yaco mai na noda digitaka na talaidredre.

“E dina ga ni sa tu vei kemuni na galala mo ni digitaka kina na veika mo ni cakava, ko ni sega ga ni digitaka rawa na veika ena muri mai. Se vinaka se ca, ena yaco dina ga mai na veika ena muri mai ni sa isau ni digidigi ko ni a cakava.”²

Eda na Vakaturewa Ga me Baleti Keda

Ni vakavuvulitaki na ivolanikalou ni da sa “sereki me [da] digi[digi],” “lewa ga na ka [me da] kitaka,” ka sereki “me [da vakayacora ga vakataki keda na ka eda kila ni dodonu]” (2 Nifai 2:27; 10:23; V&V 58:27; Ilamani 14:30), eda dau vakayagataka vakavuqa na vosa “galala ni digidigi.”

Ia o ni kila beka ni malanivosa “galala ni digidigi” e sega ni basika ena ivolanikalou? Ia, e vakavuvulitaki na ivolanikalou “me ra muria na tamata yadua na yavu kei na ivakaro . . . io me vaka na *galala ni digidigi vakayalomatua* au sa solia vua, ni na tarogi na tamata yadua ena nona ivalavala ca” (V&V 101:78; vakamatatataki).

E vakavuvulitaki o Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua: “Na vosa *galala* e dau basika [ena ivolanikalou] vakataki koya ga se kei na kena ikuri me vakamatatakana *digidigi savasava*. . . Ni da vakayagataka na vosa *galala ni digidigi vakayalomatua*, eda sa tukuna tiko kina vakadodonu na vakaturewa vakataki keda ka dua na tiki bibi ni isolisoli vakalou ni galala.

O keda na kabula yalomatua ka da na dui vakaturewa vakataki keda, eda galala me da digidigi ia eda na tauca na isau ni noda digidigi.”³

E tukuna talega o Peresitedi Packer, “Na galala e tukuni tiko ena ivolanikalou me ‘digidigi ni yalo,’ ka sa kena ibalebale ni da na digitaka na vinaka se ca.”⁴ E vakamacalataka na iVola i Momani ni tamata me “digitaka na galala kei na bula tawamudu, ena vukui koya na Dauveisorovaki ni tamata kecega, se me ra digitaka na tiko vakabobula kei na mate me vaka na nona veivakabobulataki kei na nona inaki na tevoro.” (2 Nephi 2:27).

Na iValu nei Setani me vorata na Galala

Me vaka ni dua na ka bibi ena yavu ni veivakabulai na digidigi vakayalomatua, a segata kina o Setani me vakarusa ena vuravura taumada. A vakasevi tani me baleta na nona a veisagasaqa ka segata tiko ena gauna oqo me “cavilaka ka vakamatabokotaka na tamata, ka vakabobulataki ira me vaka na lomana” (Mosese 4:3–4).

E vinakata o Setani me da digitaka na veika me yalani kina na noda galala, ka kauti keda ki na veitovo ca ka veivakatotogani, ka laivi keda me da malumalumu tu kina ka sega ni vorata rawa na nona vetemaki. Na totoka ni kosi-peli sai koya ni vakavuna me da kila na noda digidigi kei na vua ni veidigidigi oqori. Na vakayagataki vakavuku ni galala ena tadola tu kina na noda digidigi ka na vakavinakataka cake na noda rawata me da digidigi dodonu.

Nona iVakaraitaki na iVakabula

Ni vakaraitaki na yavu ni veivakabulai ena Matabose Cecere mai Lomalagi, a vakaraitaka vei keda na iVakabula na ivakarau me da vakayagataka kina vakadodonu na noda galala ni digidigi. E kaya ko Jisu, “Tamaqu, me yaco ga na lomamuni, ka me nomuni tikoga na vakarokoroko ka sega ni mudu” (Mosese 4:2). Baleta ni sa tu vakarau me cakava na lomai Tamana ena gauna oya vakakina e muri ena Were mai Kecisemani ka vakakina ena kauveilatai (raica na Maciu 26:39; Luke 22:42), sa sauma ko Jisu na isau ni noda digidigi cala ka vakarautaka vei keda e dua na sala me da vosoti kina ena veivutuni.

Kevaka eda muria na nona ivakaraitaki na iVakabula, eda na sega ni kaya, “Au na cakava na ka au vinakata,” eda na tukuna, “Au na cakava na ka e vinakata o Tamada.”⁵ Ni da vakayagataka vakaoqo na noda galala ni digidigi vakayalomatua ena kauta mai na bulagalala kei na marau.

Niu laki raica noqu bisopi me baleta na imatai ni noqu veivakatarogi ni ka-ulotu, au vakavinavinaka niu a cakava na digidigi vinaka eso. Ena vica na vula e muri au a qarava tiko na Turaga mai Guatemala—ka vakavulica tiko vei ira eso na yavu ni veivakabulai kei na itavi bibi e nona na galala ni digidigi vakayalomatua ena yavu oya. ■

IDUSIDISI

1. Boyd K. Packer, “Na Veika Oqo Au Kila,” *Liaona*, Me 2013, 8.
2. *Me iSakisaki ni iTabagone* (2001), 2.
3. D. Todd Christofferson, “Moral Agency,” *Ensign*, June 2009, 47.
4. Boyd K. Packer, “Na Veika Oqo Au Kila,” 8.
5. Raica Wolfgang H. Paul, “Na iSolisoli ni Galala ni Digidigi,” *Liaona*, Me 2006, 35.

“Au sa saga tiko meu qarauna na noqu vakanananu, ia sa levu ga mai na veitemaki. Me na savasava tiko vakacava na noqu vakanananu?”

Edredre me da lewa vakamatau na noda vakanananu, ia e rawa ka na kauta mai na veivakalougatataki: “Ni o vulica mo lewa vakamatau na nomu vakanananu, sa na rawa mo vakamalumulumutaka na itovo ca ni bula, io na itovo lolovira sara mada ga vakatamata yadua. Ena rawa ni o rawata na yaloqaqa, vakamalumulumutaka na rere, ka taukena na bula mamarau.”¹

Vakasamataka talega na veivakalougatataki oqo:

- Na vakasama savasava ena veivuke ena sala me “na taucoko sara kina na nomu vakabauta ena mata ni Kalou,” ka na “sala-vata voli ga kei iko na Yalo Tabu” (V&V 121:45–46).
- Na vakanananu savasava ena vukei iko mo vakila na veivakuqeti, baleta na Yalo Tabu ena vosa ki yalomu kei na nomu vakasama (raica na V&V 8:2–3).
- Na vakanananu savasava ena vukei iko mo talairawarawa na imatai ni ivakaro cecere: mo lomana na Kalou ena yalomu taucoko, kei na nomu *nanuma kecega* (raica na Maciu 22:37).

E levu tu na ka e rawa ni o cakava me dau savasava tu kina na nomu vakanananu, me vaka e rawa ni o raica mai na vakasama eso ena veidraunipepa oqo. Ia e dua na ka bibi e rawa ni o cakava—ka dau rawa vakamalua—sai koya mo vakamalumulumutaka na “tamata vakayago.” Na tagane se na yalewa vakayago e dau taleitaka na vakanananu dukadukali. Oqo na ivakarau mo vakamalumulumutaka kina: “A sa veimecaki na itovo vakayago kei na Kalou me tekivu sara mai na lutu i Atama, ka na vaka tu kina me tawamudu, kevaka eda sega ni vakarorogo ki na domo ni Yalo Tabu, me da biuta tani na itovo vakayago ka yaco me tamata yalosavasava ena vuku ni isoro i Karisito na Turaga, ia me da vaka na gonelailai, me da talairawarawa, yalomalua, yalomalumulumu, dauvosota, dauloloma” (Mosaia 3:19).

Na cava e dua na ka e rawa ni o cakava nikua mo sureta kina na Veisorovaki ni iVakabula me kauta mai na veisau oqo ki na nomu bula?

IDUSIDUSI

1. Boyd K. Packer, “Worthy Music, Worthy Thoughts,” *Liahona*, Epe. 2008, 31.

Vakaitukutuku kei na iTokani

E dua na itekitekivu vinaka me da digitaka na iyaloalo, ivakatagi, kei na ivola veilaveti.

Digitaka na itokani vinaka me rawa kina ni o dau vakaitavi ena veitalanoa kei na itaviqaravi kilikili ni o tiko vata kei ira. Ni tu e levu na ka mo dau vakasamataka, ena yaco me rawarawa cake vei iko mo biuta laivi na vakanananu ca, ka ra na sega ni dau yaco wasoma mai.

Amber S., yabaki 18, British Columbia, Canada

Masu

Na masu e dau kauti au vakavoleka vei Tamada Vakalomalagi ka vukea meu dau vakanamata ki na veivakanananu vinaka. Na vuli ivolanikalou e veisiga e dau vaqacotaka noqu yalodei meu rawa na veivakatovolei; au rawa ni raica ena ivolanikalou na kedra ivakaraitaki na tisaipeli yalodina i Karisito. Dau vukei au talega meu vakasavasavataka tiko noqu vakasama na noqu wasea noqu ivakadinadina.

Dasha M., yabaki 17, Kyiv, Ukraine

iVolanikalou

Dau veivuke na wili ivolanikalou ena veimataki ni se bera na vuli.

Ena gauna ga e yaco mai kina e dua na va-

kanananu ca, au dau vakaisomitaka sara vakatotolo ena dua na ka vinaka. Kakua ni kaya walega, “Sega, kua ni vakasamataka qori” (e ka vinaka qori), vakaisomitaka sara ga ena dua na vakanananu vinaka. Nanuma tiko, o iko o lewa na nomu vakanananu, e sega ni o Setani. O keda na luvena

tagane kei na yalewa yalodina na Tamada Vakalomalagi ka sa noda itavi tudei me da vakavinakataki keda cake.

Nick C., yabaki 16, Arkansas, Amerika

Vinaka se Donu?

E sega ni rawa ni da dau lewa na kena yaco mai e dua na vakanananu, ia e rawa ni o lewa na kena mai tiko. E rawa ni o taroga: Ena kauta beka mai vei e dua na ka vinaka na vakanananu oqo? Ena vukea me muadonu noqu ilakolako? Ni basika mai e dua na vakanananu veitemaki, lagata e dua na sere vinaka, vakasamataka e dua na ka vinaka, se masu. E ka ga ni noda vakaisosomitaka e dua na vakanananu ca ena dua na ka vinaka.

Lisa P., yabaki 17, Denmark

iVakaraitaki nei Liai

Ena 1 Nifai 15:27, e tukuna o Nifai vei iratou na tacina, ni a vakavolivoliti ena dukadukali na tamadratou, ena nona raivotu ni vunika ni bula. Ia a sega ni raica o Liai na dukadukali baleta ni “sa rui levu na ka e vakananuma tiko ka sega kina ni raica na kena dukadukali.” Oqo e dina tu vei keda nikua. Kevaka eda gadreva me da vakasinaiti ena buladodonu, masulaka, ka vakanamata ga ena veika ni buladodonu, ena qai vakasinaiti na noda vakasama ena veika dodonu kei na ivalavala dodonu ka na sega tale ni tiko kina na kaukauwa ni vakanananu tawasavasava.

Hattie W., yabaki 16, Arizona, Amerika

Serenilotu

Na serenilotu ena rawa ni vukei keda me savasava cake noda vakanananu.

Na ivakatagi vinaka ena laveta cake na yalo. Ni rawa meu vakarorogo ki na serenilotu, era dau laveti au cake ki na dua na itagede malumu vakasesititeli. Era vukei au meu nanuma na nona loloma na Tamada Vakalomalagi me baleti keda yadua, ka rawarawa cake kina meu levea na veitemaki.

Amanda A., yabaki 18, Amazonas, Brazil

Vuli iVolanikalou Vakamatavuvale

Ni dau yaco mai ki na noqu vakasama na vakanananu tawasavasava, au dau tovolea meu vakasamataka na ivolanikalou keitou dau wilika vakamatavuvale ena mataka. Ena 6 na kaloko e veimataka, keitou dau wili ivolanikalou vata vakamatavuvale. Se mataka lailai, ia e ka ni veivakalougatataki ka dau vakaukauwataki au ena loma ni siga.

Elena W., yabaki 16, Switzerland

Sakaramede

E tukuni ena masu ni sakaramede ni kevaka eda taura na yaca i Karisito, muria na Nona ivakaro, ka dau nanumi Koya tikoga, ena dau tiko ga kei keda na Nona Yalotabu. Ena noda nanumi

VAKASAMATAKA NA VEIKA OQO

“Ena ilakolako dau veiveisau ena so na gauna ni bula oqo, me da dau

muria talega na ivakasala ni iApostolo o Paula ka na vukea me da taqomaki ka muadonu: ‘A ka kecega sa dina, na ka kecega e vakaturaga, na ka kecega e dodonu, na ka kecega e savasava, na ka kecega e daulomani, na ka kecega e rogorogo vinaka, ia kevaka sa dua na ka e vinaka, se na ka e dau dokai, dou nanuma na veika oqo’ [Filipai 4:8].”

Peresitidi Thomas S. Monson, “Rai ki Muri ka Toso ki Liu,” Liaona, Me 2008, 90.

Koya, eda na sasaga me da biliga tani na vakanananu vakavuravura ka vakanamata ki na veika tawamudu. Ni da dau nanumi Koya tikoga, ena veisau me vinaka cake na noda vakanananu, gagadre, kei na noda ivalavala.

McKay M., yabaki 18, Utah, Amerika

TARO E TARAVA

“Ni tauvimate o tinaqu, keitou a lolo ka masulaki koya, ia a mani mate ga. Meu na vakacegui vakacava ena ka oqori?”

Vakauta mai nomu isaunitaro ka, kevaka e gadrevi, kei na dua na itaba vinaka ena 15 ni Noveba, 2014, ena liahona.lds.org (kiliki ena “Submit Your Work”), ena imeli ki liahona@ldschurch.org, se ena meli (raica na itikitoko ena tabana e 3).

Na itukutuku kei na veivakadonui oqo e dodonu me okati ena nomu i-meli se ivola: (1) yacamu taucoko, (2) tikinisiga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, kei, kevaka o se bera ni yabaki 18, ivola ni veivakadonui mai vei rau na nomu itubutubu (e vakabau talega na imeli) me rawa mena tabaki kina na nomu isaunitaro kei na itaba vinaka sara.

Ena rawa ni moici na nomuni isaunitaro me baleta na kena balavu kei na kena matata.

LESONI NI SIGATABU

.....
Na Ulutaga ni Vula Oqo:
Yaco mo Vakarisito
Vakalevu Cake

Na Sala me Tarogi Kina na Taro e Vakaibalebale

*Ni tarogi na taro dodonu e rawa ni vukea na kena dolavi na yalo
ni tamata ki na ivakadinadina ni ka dina.*

Mai vei David A. Edwards

Mekasini ni Lotu

Etu wavoliti iko na madigi ni veivakavulici, se ena dua na veitalanoa dua na miniti ena dua na basi, ena dua na lesoni mai valenilotu, ena dua na malanivosa ena initaneti, se ena dua na veitalanoa titobu kei na dua na itokani.

Oqo e dua na vakasama me baleta na veivakavulici mana ena dua na gauta cava ga: dau taro.

Na taro vinaka e dau yaco kina na vuli vinaka, ia e ka ni kalougata, ni taro vinaka e dua na ka eda rawa ni vulica, vakatovototaka, ka vulica me da maqosa kina. Oqo na kena ituvatuva.

Taroga na Taro Vakaibalebale

Na taro vakaibalebale sai koya ena vakavuna na vakasama kei na vakanananu vakatitobu, na kena ena kauti iko ki na dina, ivakainadina, kei na veisau. E rawa ni umana vata e vica vata na ulutaga, ia e dau vica walega na ka era tautauvata kina: (1) era sega ni ka ni vakasama walega se ka dina vakatikina (e dina ni rawa ni ra dau-muri kina na taro dina), (2) era semati ena so na tikina ki na noda bula e veisiga, ka ra (3) boleli keda me da kakua ni solia walega e dua na isaunitaro sa dau matau tu.

Nanuma na Vuna Eda Dau Taro Kina

Na taro e vakaitavitaki keda me vakarautaki e dua na tikina ena noda vakasama me vakatawani. Vakabibi, ni tarogi na taro ka na vakauqeta na noda dikevi keda e rawa ni vakavuna na iwalewale oqo:

1. Era na taleitaka na tamata na ka o tukuna tiko.
2. Era na vakayagataka na nodra galala me ra vakasamataka ka tukuna e dua na kena isau.
3. Na kena vakayagataki na galala oqo ena vakatara ki na Yalo Tabu me vakainadinataka vei ira na dina.¹

Ni vakasamataki tiko na iwalewale oqo, ena rawa ni vakavurea mo vakasamataka na mataqali taro me tarogi kei na kena me levei.

iVakaraitaki: Eda na sega ni taroga tu ga, “Na cava e bibi kina na wili ivolanikalou?” o na taroga beka, “Na duidui cava sa kauta mai ki na nomu bula na nomu vulica na ivolanikalou?”

Nanuma o Vakavulica Tiko na Tamata, Segani Lesoni Ga

Kevaka o kilai ira na tamata o vakavulica tiko ka vakasamataka na nodra gagadre, o na digitaka na taro me ra vukei kina, ka sega ni o vakadewataka ga eso na vakasama.

iVakaraitaki: Segani o taroga tu ga, “Na cava soti na ikalawa ni veivutuni?” o na taroga beka, “O na vakadodonutaka vakacava na veika o cakava ni o kila ni o sa caka cala?”

Vuli ka Vakasama Vakaitobu

Mo vakavakarau mo vakavulica na kosipeli, vulica na ivolanikalou kei na nodra ivakavuvuli na parofita kei na iapositolo ni gauna oqo, ka masuta me tiko vata kei iko kei ira o vakavulica na Yalo Tabu (raica V&V 42:14; 50:21–22).

Vakatalega kina, kevaka o vinakata mo taroga vei ira na tamata na taro ena vakavuna dina me ra vakasama, o na gadreva mo vakayacora talega na mataqali vakasama vaqori o iko. Vakasamataka vakaitobu na veika o vulica. O na raica ni veika ena vakavuna na nomu vakasama vakaitobu sara na taro o dau taroga ena nomu toso voli. Dau vakasamataka na mataqali taro e dau vakavuna mo vakasama vakabibi. Oqo na mataqali taro e dau vakavuna na rai cecere kei na ivakadinadina, na mataqali taro vata e rawa ni o taroga ni o vukei ira tiko na tani me ra vulica na kosipeli.

iVakaraitaki: Segani o taroga tu ga, “Eda na rawata vakacava na loloma cecere?” o na taroga beka, “Na cava o nanuma ni kena ibalebale ena Moronai 7:48 ni tukuna vaqo mo masulaka na loloma cecere ‘ena yalomudou taucoko?’”

Vakamalua Yani ki na Taro Titobu Cake

Ena so na gauna ena vinaka sara me da toro yani vakamalua ki na taro e gadrevi me vakasamataki ka da dikevi keda vakalevu cake kina, o na gadreva beka mo taroga e dua na taro ivakamacala ka rawarawa na kena saumi, ka qai taumuria ena dua se sivia na taro me vakasamataki vakati-tobu na kena isau. Oqo e vica na kena ivakaraitaki:

Taro iVakamacala Taumada	Taro ni Taumuri
A yabaki vica o Josefa Simici ena gauna a lako kina ki na Veikau Tabu?	Na gauna cava o sa <i>bau</i> masuta kina na Tamada Vakalomalagi ena ivakarau ni gagadre dina a tu vei Josefa?
O ni vakabauta li na Kalou?’	Na cava na itavi ni Kalou ena nomu bula?
Na cava o sa <i>bau</i> cakava ena dua na gauna lekaleka sa oti mo veiqaravi kina ena vukudra na tani?	Sa veisautaka vakacava na ivakarau ni nomu vakasama me baleta na veiqaravi na nomu kila ni da luvena kece na Kalou?

Kevaka o vakasaqara na veituberi ni Yalo Tabu ni o taro, ena rawarawa cake kina na nomu taroga na taro dodonu ena gauna donu. O sega ni kila. De na veisautaka na nona bula e dua. ■

IDUSIDUSI

1. “Mo vakayagataka na nomu galala mo vakadonuya kina vua na Yalotabu me vakavulici iko” (Richard G. Scott, “Na Rawati ni Veidusimaki Vakayalo,” *Liaona*, Nove. 2009, 8).

VAKASAMA ESO NI TARO

- Waraka na kena isau.
- Vakayagataka na taro taumuri me vakauqeta na vakasama titobu.
- Levea na taro e dau vakavuna na veilecayaki ka vakauqeta na veiba.
- Dau taroga e veigauna eso na taro ena vakavurea na vakananau vakatitobu.

Me baleta eso tale na vakasama, raica na *Veituberi*, *Me iLutua ni Bula: E Dua na iVurevure ni Veituberi Vakosipeli* (1999), 69–70.

SEMATI IKO KI NA VEITALANOA

Veika me Vakasamataki me baleta na Sigatabu

- Sa *bau* dua mada e taroga vei iko e dua na taro ka vakavuna nomu via kila e so tale na ka me baleta na kosipeli se mo veisautaka eso na ivakarau ni nomu bula?
- E dau vakayagataka vakacava na taro na iVakabula ni veivakavulici?

Veika e Rawa ni o Cakava

- Ni o vulica na ivolanikalou ena macawa oqo, vola e dua na lisi ni taro eso o vakasamataka.
- Ena lotu, taroga e dua na taro me tiki ni veivosaki vakalasi.

**Mai vei Elder
Jeffrey R. Holland**

Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

ME KUNEI VAKACAVA NA IGU KEI NA QAQA

Eso vei kemuni sa kila tiko na veika me rawata kei na vanua e via yaco kina ena nona bula, ka so vei kemuni e sega. Eso vei kemuni e vaka me levu sara na veivakalougatataki kei na vuqa na veimadigi vaka-sakiti e waraki koya tu mai. Eso vei kemuni e nanuma, ena dua na gauna ena vuku ni so na inaki, ni kalouca ka vica wale na veika taleitaki e tu e matana ena gauna oqo.

Se o cei ga o iko kei na vanua cava ga o tu kina ena nomu vakasaqara nomu sala ena bula, au solia vei kemuni na “sala, na vu ni dina, kei na vu ni bula” (Joni 14:6). Se vanua cava tale o nanuma ni o lako tiko kina, au kerei kemuni mo ni **“lako mai [Vua]”** (raica na Maciu 11:28–30) oqo na imatai ni kalawa me da yaco kina ki kea, ena noda kunea na noda dui marau kei na igu kei na qaqa.

Ena imatai ni gauna erau rogoca kina ko Adriu kei Filipe ni vosa na Karisito, a lautu rau sara, ka vesuka nodrau vakasama ka rau **muri Koya** ni lako tani ko Koya mai vei ira na lewevuqa. Ni vakila ni dua e muri Koya, a vuki mai na Karisito ka tarogi rau, “A cava drau sa vakasaqara?” (Joni 1:38.). Eso tale na vakavakadewa e tukuna ga vakarawarawa, “Na cava drau vinakata?”

Erau sauma, “Ko ni sa tiko mai vei?” se “Ko vakaitikotiko mai vei?”

Sa kaya vei rau na Karisito **“Lako mai ka raica.”** Ena dua ga na gauna lekaleka e muri a kacivi Pita kei na so tale na iapositolo vou ko Koya ena yalo vata ni veisureti, **“Drau muri au mai”** (raica na Maciu 4:19).

E vaka vei au ni inaki ni noda bula e vakadewai sobu mai ki na rua na ka lalai oqo ka a yaco ena imatai ni cakacaka ena nona veiqaravi na iVakabula ena bula oqo. E dua na ka sai koya na taro, vei keda yadua, “A cava drau sa vakasaqara? A cava drau vinakata?” Na ikarua sai koya na Nona isaunitaro ena sala me da rawata kina. Se o cei ga o keda, kei na cava ga na noda leqa, e dua tua ga na kena isau mai Vua, me tawamudu: **“Drau muri au mai.”** Drau lako mai ka raica na ka au dau cakava kei na ivakarau au vakayagataka kina na noqu gauna. **Vuli vei au**, muri au, ena gauna vata oqori au na sauma na nomu masu ka vakaceguya na yalomu.

Kemuni na noqu itokani gone, au sega tale ni kila e dua na sala mo qaqa se mo marau se mo taqomaki kina. Au sega tale ni kila e dua na sala mo rawata kina mo colata na nomu icolacola se mo kunea na ka e vakatoka o Jekope “na veivakalougatataki sa vakarautaki tu me nodra na vuku

kei na yalomatua era sa yalosavasava” (2 Nifai 9:43). Oqori na vuna eda cakava kina **na veiyalayalati tabu** ka yavutaki ena isoro ni veivakaduatataki nei Karisito, oqori na vuna **eda taura kina na Yacana.**

Oi kemuni na Karisito, na Luve ni Kalou bula. Oqo na Nona Lotu dina ka bula. E gadreva o Koya me da lako mai Vua, me da muri Koya, me da **kune vakacegu mai Vua.** Oti sa qai gadrevi keda o Koya **me da vakacegui ira na tani.** Me tu vei keda na vakabauta e ganita me da **ciqoma kina na vinaka ni Kalou** kei na loloma cecere ni Luvena e Duabau Ga. Me da lako mai Vua kei na Nona kosipeli ka vakabulai. ■

Mai na dua na yasanibuka mai Brigham Young University ena ika 2 ni Maji, 1997.

O SA BULATAKA VAKACAVA NA KA QO?

“E vinakata ko Jisu Karisito me da muri Koya. Eda gadreva me da vukei ira na tani ka kakua ni guilecava ni na sega sara vakadua ni guilecavi keda ko Koya.”

Cecilia E., Yatu Filipaini

“Me da lako mai vua na iVakabula, sa dodonu me da bula, ena kena vinaka duadua eda rawata, me vaka na Nona ivakaraitaki ka laivi Koya me tiko vata ga kei keda ena veigaua taucoko ena dua na siga.”

Allyson L., Arizona, Amerika

– TUVA KAWA –

AU SA CAKAVA TIKO

E rawa ni rawarawa ka lasa na kena itekivu. O ira na itabagone e vuravura era sa tuva kawa ka cakava tiko na veisau.

Me tekivu e vei? O nanuma beka ni ra sa cakava na wekamu na cakacaka kece e dodonu me caka. Se o se vulagi beka ena tuvakawa ka sa rui cakacaka vakaitamera vei iko. Se o tekivu ena nomu vakalewena tiko e dua na ivolaniveisiga, vakarautaka na yaca ki na valetabu, se vuli mai vei ira na wekamu era bula tiko, e *rawa mo* vakaitavi ena tuvakawa ena veisala lasa ka vakaibalebale.

Vakalewena e dua Nomu iVolaniveisiga: Nanuma Noda Veivakalougatataki

E sega ni rawarawa na kena maroroi e dua na ivolaniveisiga. E wasea noda dau tukuna ni da sa rui osooso se sa rui oca se sega soti ni taleitaki noda bula me volai. Au qai kila ena vica na yabaki sa oti ni sega ni kena inaki me dredre na vakalewena na ivolaniveisiga ka rawa ni yaco meu taleitaka.

Au tekivu ena noqu vola e dua na ka e veisiga. E sega soti ni dua na ka kevaka e balavu ka taleitaki; au vola ga na veika e tiko ena noqu vakasama se cava ga e yaco ena siga oya. Sa vakalougatataka oti na noqu bula.

Ena dua na siga e sotava tiko na dredre e dua na lewe ni noqu matavuvale kau sega ni kila na ka meu tukuna vua, ia au qai vakauqeti meu wiliika vua e dua na ka au vola tu ena noqu ivolaniveisiga. A rawa niu wasea e dua na ka baleti au kau vola tu ena ivolaniveisiga lailai loaloa, kau raica na sala e veivuke kina ena kena vakamamadataki na yalona.

Au vakadeitaka kevaka o na tekivu ena nomu vola e dua na ka ena dua na siga, ena vakalougatataka na nomu bula. Veitalia na kena lailai se na kena levu, ni o vola na veivakalougatataki ena nomu bula ena vukea mo nanuma tiko.

Gentry W., Utah, Amerika

Kune Marau ena Tuvakawa: Vakasaqarai Ira na Tubuda

Niu papitaiso, au dau rogoa e vuqa na ka baleta na tuvakawa, ia au sega ni kila na kena icakacaka se kevaka au na rawata. Au mani nanuma meu masulaka, kau vakila ni dodonu meu sa tekivu cakacakataka sara ga. Au vakila ni ra sa nanamaki tu na tubuqu meu tekivuna ka ra na vukei au meu kunea na itukutuku e gadrevi me rawa ni caka kina na cakacaka vakalotu.

Au tekivu ena noqu taura e dua na vuli ni tuvakawa, ena dua ga na gauna lekaleka au sa kacivi meu daunivakasala ni tuvakawa. Au lomaleqa baleta niu sega soti ni kila vakavinaka, ia au ciqoma ga na veikacivi.

Ena dua na siga au veisiko vei taci buqu, ka tu vua eso na itukutuku me baleta na buqu vakarua. A sega ni via wasea vakalevu na itukutuku baleta na nodra ivalavala ni ra sega ni dau veitalanoataka na ka e baleti ira na wekadra era sa takali. E kaya ni ena siga ka tarava ena ivakana-numi ni nona sa mate na buqu vakarua, ka sa na vakama tiko kina na ivolatukutuku. Au kerea kevaka e rawa niu taura mada mai kina eso na itukutuku, qai vakadonuya vei au. Au qai kila ena gauna oya ni na vukei au na Tamada Vakalomalagi meu tomana na noqu vakadidike.

Niu vei qaravi ena vale ni tuvakawa volekata na valetabu, sa toso tikoga na noqu raica eso tale na ka me baleta na noqu matavuvale. Au kila ni rua vei rau na tubui buqu vakarua erau lako mai Itali ka dua na nodrau iteitei volekati São Paulo e Brazil. Sa mai cavuka na veitaratara ni noqu matavuvale vei ira na wekai keitou ena iteitei, ia au a kunea e dua na tavalequ ka vola tiko e dua na ivola me baleta na ituvatuva ni kawa ni neitou matavuvale. A solia vei au na ivola, ka a taura tu mai e ciwa na yabaki nona vola. E kaya o koya ni a sega ni kila na vuna e vola kina ia e vakila ni na vukea e dua ena dua na gauna mai muri. Au kila ni yaloi Ilaija a vakauqeti koya tiko.

Sa vakavulica vei au na veika au sa sotava ni da sa cakava tiko e dua na cakacaka tabu. Era sa waraka tu na tubuda na noda veivuke ka ra sa tu e yasada me ra vukei keda.

Gabriel D., Brazil

Cakava na Cakacaka ni Valetabu: Cakacaka Tabu Vakalou

Au saumaki mai kau lewe ni Lotu Aduadua ena noqu matavuvale. Au sa vulica ni dua vei ira na cakacaka tabu vakalotu na nodra papitaiso na mate. Au a lako vakasarasara ki na valetabu, niu vakarorogo vei koya e veivakasarasarataki ni vosa tiko me baleta na cakacaka vakalotu, au vakila e dua na domo malumu, lailai ni tukuna meu lako ki na vale ni tuvakawa ka solia kina e dua na kerekere ni cakacaka vakalotu ena valetabu me baleti tinaqu, ka sa takali yani. Sa dua na ka noqu marau ni qai vakadeitaka mai na akaude ni FamilySearch ni sa caka oti na nona cakacaka ni valetabu. E vaqacacotaka na noqu ivakadinadina, kau kila ni dua na vuna eda tiko kina e vuravura oqo me da vukei ira na tubuda me ra ciqoma na kosipeli dina i Jisu Karisito.

Marvin S., Yatu Filipaini

Muria na Veivakuqeti: Vuli Mai vei Ira na Wekada Era Bula Tiko

Niu taurivola mai na vuli torocake, au vakauqeti meu sikovi iratou vava na tubuqu. Au galala tiko ena so na gauna, kau nanuma ni na rawa ni sega tale ni yaco mai na madigi oqo, au mani toka macawa dua tiko kina vei ira vakayadua na veiwatini tubuqu oqo.

Au vakayagataka noqu gauna ena noqu vaqiqisi ena veikateni makawa,

VAKAITAVI ENA DUA NA KA TAWAMUDU

“O sa bau masulaka mada na caka-caka me baleti ira na tubumu? Vakaitikititaka na veika ena nomu bula e sega na betena. Vakatulawataka mo cakava e dua na ka ena tawamudu na kena yaga...”

“Na vanua cava ga o tu kina e vuravura, ena masu, vakabauta, igu, gugumatua, kei na so na solibula, sa na rawa ni o cakava e dua na cau qaqa. Tekivu ena gauna oqo. Au yalataka ni na vukei iko na Turaga mo raica e dua na sala. Ka na vakasakiti na veika o vakila.”

Elder Richard G. Scott ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Na reki ni Nodra Vueti na Mate,” Liaona, Nove, 2012, 95.

wili ivola makawa, ka raica na iyalo-yalo makawa. Au vola na italanoa ni nodra bula na tubuqu, lako ena veibulubulu, ka veisiko ena veivanua era a vakaitikotiko ka cakacaka voli kina na tubuqu. E lasa! Au vulica e levu na ka me baleti ira na tubuqu, tukaqu kei buqu, noqu itubutubu, kei au. Au qai kila ni na sega na noqu bula kevaka a sega o ira na tubuqu.

Ni oti mai na noqu ilakolako, au lesu mai kei na rauta ni 1,000 na yaca ni tubuqu ka sa rawa meu cakava na nodra cakacaka ni valetabu e vuqa vei ira. Na vakamuri ni veivakauqeti ni Yalo Tabu ka veisiko vei iratou na tukaqu kei na buqu e dua na vakatulawa vinaka duadua au sa bau cakava. *Shenley P., California, Amerika*

Logaloga Vinaka: Kau Yaca ki na Valetabu

Niu tarogi tamaqu me baleta na vakasama eso ni tuvakawa me rawa niu vakacavara kina na noqu Torocake Yadudua, e vakamacalataka ni a raica eso na yaca ni matavuvale ena vica na yabaki sa oti ia mani sega ni rawa ni vakarautaki ira vakataki koya me ra kau ki na valetabu baleta ni sega nona gauna. Na noqu veivuke e rawa kina vei ira na lewe ni matavuvale oqo me ra ciqoma na veivakalougatataki ni valetabu.

Ena vica na vula ka tarava, au dau vakacuru yaca ki na kompiutaka vulica na italanoa eso ni matavuvale mai vei tamaqu ena veiyakavi kei na bogi ni Sigatabu. Keirau dau otataka na maikorofiji me keirau kunea kina eso tale na itukutuku. Ena so na gauna ni dau dredre me wiliki na filimu makawa, au na dau cavuta e dua na masu lo ka taura eso na pepa me lavetaki eso na itukutuku. Era sa basika mai na yaca era a sega tu ni laurai.

Au mani kumuna rawa kina e dua na ibinibini yaca levu ni matavuvale, ka ra veivuke na itabagone ena neitou tabanalevu me caka na kedra papitaiso. Oti era qai kauta oi rau na noqu itubutubu kei ira eso tale na lewe ni tabanalevu na kadi ni yaca me caka na kedra veicakacaka vakalotu tale eso ni valetabu.

E vaka ni sivi e dua ga na gauna lekaleka walega ni bera niu sa vakavakarau meu lako ki na valetabu me baleta na noqu edaumeni. Au a nanamaki ka lomaleqa talega.

Ni keitou lako yani ki na valetabu, e vakamacalataka o tamaqu ni sa kunea eso na kadi ni yaca ni matavuvale au a vakarautaka me baleta na noqu cakacaka ni Torocake Yadudua. E vica sa yali, sa mani kauta tiko mai na kadi ni yaca me keitou vakacavara, o na, noqu itau, kei koya. E wasea vata kei au na yacadra, kau nanumi ira rawa mai na noqu cakacaka.

Niu cakava na veiyalayalati tabu ena valetabu, au vakila niu vakavolivoliti mai vei ira na noqu daulomani ena yasa ruarua ni ilati. Au vakila e dua na vakacegu levu ena noqu kila ni rawa niu duavata me tawamudu kei na noqu matavuvale. ■

Holly P., Idaho, Amerika

WASEA NA VEIKA O SA SOTAVA

Wasea na veika o sa sotava ena [lds.org/youth/family-history/experiences](https://www.lds.org/youth/family-history/experiences).

KILAI IRA KILAI IKO

Na nomu bula sa tarai cake mai ena veitabatamata sa sivi.
Raica na vanua e tekivu kina na kemu italanoa.
Sikova na FamilySearch.org

Ni oti na nona vakatarogi au meu laki kaulotu, a kaya o noqu peresitedi ni iteki, "Ena yaco na veika duatani eso ena nomu bula me saga me veisautaka na nomu nanuma."

VEISAQASQA KI NA NOQU KAULOTU

Mai vei Alcenir de Souza

A u a lewena na Lotu niu se qai yabaki 15, ni qai oti e va na yabaki au a laki solia na noqu ivola kerekere ni laki kaulotu. Ena noqu vakatarogi tiko mai vei noqu peresitedi ni iteki, a vakacautaka na noqu sa lewa meu qarava na Turaga meu daukaulotu tudei. A qai kaya o iliuliu dauveivakauqeti oqo e dua na ka bibi ka a vakayaloqaqataki au: "Baraca, tekivu nikua, ena yaco ena nomu bula na veika duatani eso me saga mo veisautaka na nomu nanuma baleta na nomu qarava na Turaga."

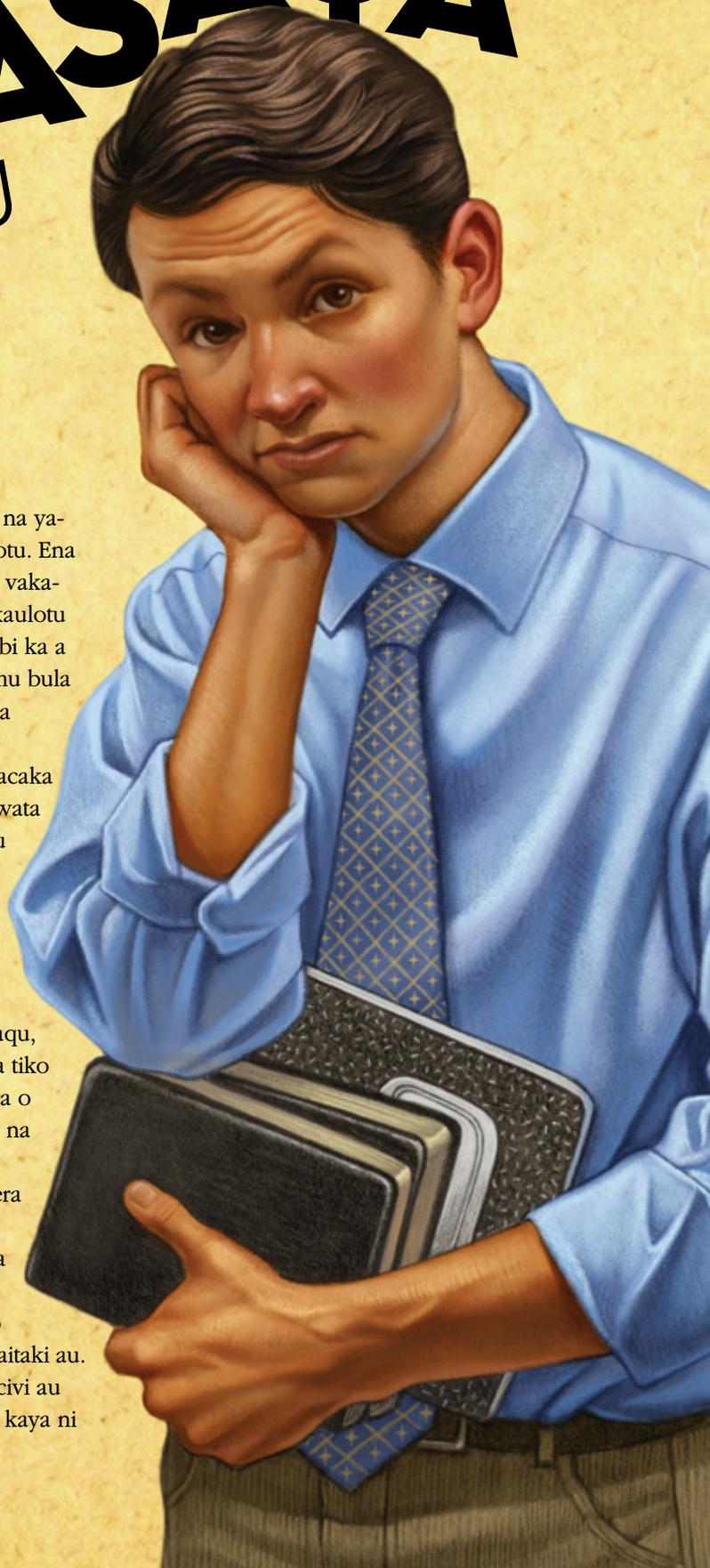
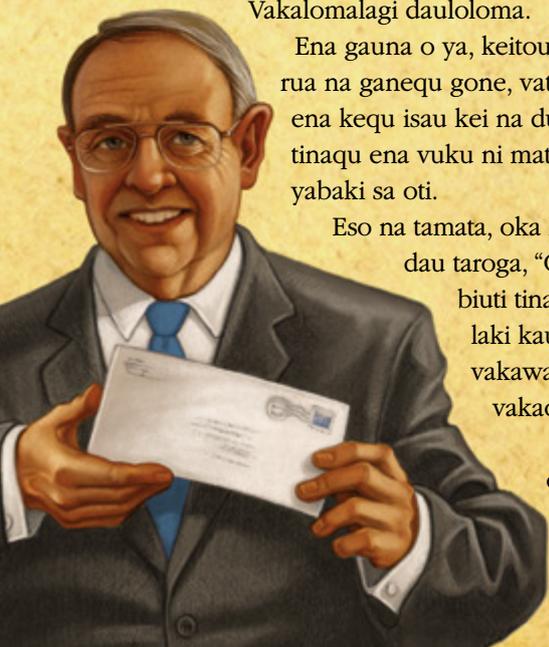
Niu mai waraka tiko na noqu kaci ni kaulotu, au a laki cakacaka vakavuli toka e Xerox. Ena cakacaka oqo a rawa kina meu rawata eso na ka au na gadreva ena gauna ni kaulotu ka vukei tinaqu me volia eso na ka e vale. A toso vinaka na veika kece sara.

E ka ni rarawa, a mani yaco dina na "veika duatani eso". Matai, a laumoku o tinaqu ka voleka sara ni mate ena mavoa a yaco vua, ia a mana vei tinaqu na veivakabulai nei Tamada Vakalomalagi dauloloma.

Ena gauna o ya, keitou a rede vale tiko o tinaqu, rua na ganequ gone, vata kei au. Keitou a bula tiko ena kequ isau kei na dua na ilavo lailai a taura o tinaqu ena vuku ni mate nei tamaqu ena vica na yabaki sa oti.

Eso na tamata, oka kina na lewe ni Lotu, era dau taroga, "O na rawata rawa mo biuti tinamu tu mai vakaoqo ka laki kaulotu? Niu dau rogoca vakawasoma na mataqali taro vakaoqo e dau vakayalolailaitaki au.

E dua na siga a kacivi au o peresitedi ni iteki ka kaya ni

KAKUA NI GUCE

“Sa dau yaco mai na veisaqasaqa ena vanua cava ga e yaco kina e dua na ka vinaka. E

dau yaco ni ko saga tiko mo rawata na nomu vuli. Ena rawa me coqai iko ena imatai ni vula ena vanua vou ni nomu kaulotu. . .

“Ena vakatulewa lelevu eso sa gadrevi kina na qaqarauni kei na yalomatua, ia ni dau yaco na kena veivakararamataki, qarauna sara na veitemaki mo vakasuka mai na ka vinaka. Kevaka sa ka dodonu ni ko sa masulaka oti ka nuitaka ka bulataka, mo sa cakava sara ga oqo. Kakua ni guce ni sa veitaqataqai mai na veika dredre.”

Elder Jeffrey R. Holland, “Cast Not Away Therefore Your Confidence,” *Liahona*, June 2000, 38.

sa yaco mai na noqu kaci ni kaulotu ka kerea meu gole yani ki na nona valenivolavola ena yakavi o ya meu laki kauta mai na waqanivola mai na itikotiko liu ni Lotu sa waraki tu mai vakadede. Au a nuiqawaqawa ka marau talega ena itukutuku oqo.

Ena siga vata o ya, a kerea o noqu manidia ni cakacaka me keirau veivosaki ni bera na vakasigalevu. Niu sa curu yani ki na nona valenivolavola, au a kidavaki ena lomavinaka, ka keirau veivosaki me vica na miniti me baleta na noqu vuli kei na veika au sa vulica rawa ena kabani. Oti, a qai kaya e dua na ka na tamata qaqa ni kabani oqo era dau tatadrataka tu e vuqa na tamata ena siti oqo: “Ko sa mai cakava e dua na cakacaka vinaka ena nomu vuli cakacaka tiko, ka gadreva me keitou sa tauri iko ka lewe ni matacakacaka eke. Cava o nanuma?”

Sa qai dua na vakatulewa dredre dua-dua ena noqu bula. Na sekodi sa vaka e dua na gauna tawamudu. Sa vaka me voqa na nodra tarogi au na tamata keu sa na biuti tinaqu ka sega ni tokoni koya vakailavo ka gole yani ki kaulotu.

Ia, au vakananuma kina na veika au vulica mai na ivolanikalou kei ira

na iliuliu ni Lotu, ena sala e vakalou dina, kau sa kila deivaki kina ni sa vinakata dina na Kalou meu laki veiqaravi vaka-daukaulotu tudei ena Nona Lotu. Au kila ni na karoni o Koya na noqu matavuvale, ka meu na vakararavi Vua, ka na vinaka na veika kecega.

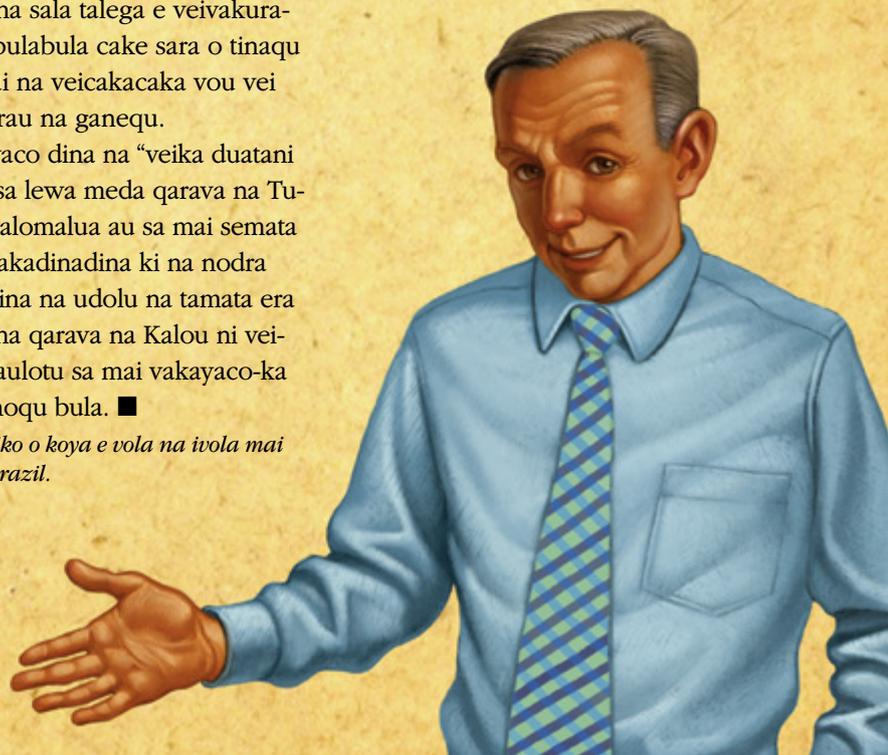
Au a tukuna na veika oqo vei noqu manidia, ka voqa tikoga ki na noqu vakasama na nona vosa: “Au nanuma ga ni o cauravou yalomatua sara, ia oqo o sa mai biuta ki wai na madigi ni nomu bula.”

Mai na vu ni yaloqu dina au a vakavinavinakataka na nona soli cakacaka, ni qai oti e 28 na siga au sa tu mai na koronivuli ni kaulotu mai São Paulo, e Brazil.

Niu sa kaulotu tiko, a vakarautaka na Turaga ki na noqu matavuvale na veika ni bula mai vei ira na itokani ena Lotu ena sala talega e veivakura-buitaki. A bulabula cake sara o tinaqu ka tadu mai na veicakacaka vou vei tinaqu kei rau na ganequ.

“E dau yaco dina na “veika duatani eso” ni da sa lewa meda qarava na Turaga. Ena yalomalua au sa mai semata na noqu ivakadinadina ki na nodra ivakadinadina na udolu na tamata era vakaitavi ena qarava na Kalou ni veiqaravi ni kaulotu sa mai vakayaco-ka bibi ki na noqu bula. ■

E vakaitikotiko o koya e vola na ivola mai Manaus, e Brazil.

VULICA VAKALEVU NA VEIKA ENA YACO

Era vakayagataka e dua na siga, na itabagone mai Oslo, Norway mera vakarautaka nodra bula vaka-daukaulotu tudei.

Mai vei Cathrine Apelseth-Aanensen

Vakatekivu mai na gauna a vakaraitaka kina o Peresitedi Thomas S. Monson na veisau ni yabaki ni bula ni veiqaravi ni kaulotu, era a gagadre vakusakusa mai na itabagone taucoko ena Lotu sega walega ki na veisureti oqo ni veiqaravi ia ki na veisureti talega ni *vakavakarau* ki na veiqaravi. E dua na sala ni vakavakarau o ya mo vulica na veika ena yaco ni ko sa yaco mo daukaulotu tudei.

Eso na itabagone mai Norway era a cakava sara ga oqo ena dua na siga ni “Vakila na Kaulotu” e ratou a vakarautaka na Tabanalevu o Fredrikstad ena iTeki o Oslo Norway.

Curu ena “KNK”

Era soqoni vata yani na itabagone ena dua na rumu e valenilotu me vakatakarakarataka na koronivuli ni kaulotu. “A neimami ilesilesi me keimami vulica e dua na matanitu,” e kaya o Jakob R. ena Tabanalevu o Moss. “Keimami a vakila na veika e dau yaco ni sa ciqomi e dua na kaci ni kaulotu kei na nomu kila ni sa rawa mo kacivi ki na dua na vanua e duidui sara mai na kena o sa vakama-tautaki iko kina.”

Sotavi “Peresitedi ni Kaulotu”

“Keimami a qai gole ki na katuba e tarava me sota kei na dua sa kaulotu oti e vakatakarakarataki peresitedi ni kaulotu,” e kaya o Saimoni W. ena Tabanalevu o Oslo. E ratou sa veivosaki o daukaulotu oti kei na so tale na daukaulotu oti me baleta na veika ena yaco ena gauna ni kaulotu. “Au nanuma kina ni sa rui vinaka na vuli mai vei ira na daukaulotu oti ni kena namaki na veika eso ena gauna ni kaulotu tudei,” e kaya o Saimoni. Era a yadua talega na vakaitavi na ivakataki-lakila ni yaca, ka lesi e dua na nodra itokani, ka ra vakasalataki mera tiko vata ga kei ira nodra itokani ena veigauna kece.

Vakatorocaketaki ni Kila Vakacakacaka

Na vuli a vakavulici ira na itabagone ena vakatorocaketaki ni bula vakayalo

ka sa vakakina na kena qaravi na veika e gadrevi me baleta na yago me vakataka na sava isulu, vakamuri e dua na tuvailavo, ka me vakatutaki vinaka na yago.

“Na ka au taleitaka ena vuli o ya na sala ni kena tekivutaki e dua na veivosaki ni kosipeli,” e kaya o Inger Sofie J. ena Tabanalevu o Oslo. “Oqo e dua na ka au sa rawa ni tekivutaka oqo.”

“Au taleitaka na veivosakitaki ni sala me vakayagataki kina na *Vunautaka na Noqu Kosipeli*,” e kaya o Karl Frederik O. ena Tabanalevu o Fredrikstad. “Au nanuma ga ni sa tiko na nodra dui lisi ni tiki ni ivolanikalou na daukaulotu mera vulica, ia au qai raica ni veika au vulica tiko ena semineri ena vukei au niu sa kaulotu ka vakakina na veika au sa vulica tiko ena *Vunautaka Noqu Kosipeli*”

E vuqa na cauravou era kaya ni dua na gauna guilecavi dredre ena vuli o ya na neimami yania sara ga na sote vulavula. “Au nanuma lesu kina ni tiko e vuqa na kila meu vakayacora meu vakarau kina ki na kaulotu tudei,” e kaya o Jakob.

“Au vulica ni levu na ka au rawa ni cakava ena gauna oqo meu tomani rau kina na daukaulotu eke me keimami sa dua ga kina na timi,” e kaya o Sarah R. ena Tabanalevu o Sandvika. “Era sa daukaulotu talega na lewenilotu.”

Me veivakananumi ni ra sa veiqaravi tiko e vuravura taucoko na daukaulotu, na veika ni bula ena duidui mai na veimataqali matanitu. “Au nanuma kina meu sa vakatovolea tiko na veikakana vou meu vakamatautaki au ki na kakana au sega ni dau kania vakawasoma. Oqo ena vukea meu vakamatautaki au vakatotolo keu sa na kacivi ki na dua na vanua era kania na veika au sega ni dau kania,” e kaya o Saimoni.

Tu Vakarau

“Ni cava na siga, ni rogoci oti nodrau vakadinadina e rua vei ira na itabagone kei na rua se qai lesu ga mai ena kaulotu, keimami a lagata na serenilotu ‘Kacivi mo Veiqaravi’” e kaya o Liss Andrea O. ena Tabanalevu o Fredrikstad. “Au vakila ni kevaka meu na lagata tiko ena veigauna na sere oqo, ena veivakananumi tiko vei au ena gauna ni kaulotu, ni keimami sa qarava tiko na Tamada Vakalomalagi ka na vakalougatataki keimami o Koya.”

Ni mai cava na siga, era sa mai kila deivaki na itabagone ena iteki ni sega walega ni ra sa vakavakarau tiko mera sotava na gauna ni daukaulotu ia ni sa rawa mera sotava na kaulotu ena gauna sara ga oqo vakakina ena nodra bula taucoko. ■

E vakaitikotiko mai Oslo e Norway o koya e vola.

E VAKACAVA TU BEKA NA BULA NI DAUKAULOTU?

Raica na vuqa na mataqali vakavakarau ni veiqaravi ni kaulotu ena vidio, ivurevure tale eso, kei na isau ni taro e dau tarogi wasoma ena youth.lds.org (kiliki ena “Missionary Preparation”).

NA VAKAVAKARAU BIBI DUADUA

“Na ka bibi duadua o rawa ni cakava mo vakavakarau ki na kaci ni veiqaravi sai koya mo yaco mada mo dua na daukaulotu ni se bera sara na nomu laki kaulotu.”

Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Kilikili me dau Kaulotu,” Liaona, Nove. 2005, 45.

VEIQARAVI Oqo mo VEIQARAVI mai Muri

Mai vei Miche Barbosa

Yavutaki ena italoana dina

*“Mo ni qaravi Jiova ga ena yalo-
muni taucoko” (1 Samuela 12:20).*

“**D**aru veitau i valenilotu!” E kaya o Mómami, ni dusia na dudukilagi ni lotu ena kena votu maliwa e cake ni veivuni-niu. A qai cici yani vakatotolo sara

me liu tiko vei tacina gone, o Moriani.

E rau se qai taubaletaka oti ga mai e dua na maile mai vale kei nodrau itubutubu, ia rau se veitau cici vakaukauwa tikoga o Mómami kei Moriani

rau sa yacova yani na matamata kaukamea ni nodratou valenilotu. Rau tu vakadua me rau toboka tale nodrau icegu.

Ni bera ni rau raica o cei sa qaqa, sa kaci mai e dua na cauravou lailai, “Drau via *caqepolo*?”

E dau taleitaka o Mómami na *caqepolo* ia e ratou na laki samaka vakamatavuvale na valenilotu me vakarautaki ki na lotu ena siga e tarava.

A kurea na uluna o Mómami. “Sega ena gauna oqo—me qai caka malu!” a kaya lesu mai.

Oti oya rau sa mai cakacaka vakaukauwa sara o Mómami kei Moriani. A tuvanaka na idabedabe o Mómami ka rau taviraka na vuloa vata kei tamana ka rau quata na vuloa o Moriani kei tinana.

Oti rau sa qai savata vata na cauravou na iloilo e valenisili. “Au sega ni dau vinakata na samaki valenilotu, ia au marautaka,” a kaya o Moriani. “Vakacava o iko, Mómami? Qo beka na vuna o gole mai kina ka sega ni laki *caqepolo*?”

A vakananumi tamana sara o Mómami. A bisopi o koya ni nodra-tou tabanalevu, ia e dau solia nona gauna me laki samaka na valenilotu.

“Au tiko qo niu gadreva meu vakataki tamaqu,” a kaya o Mómami.

A qai vakasamataki rau na daukaulotu ni nona tabanalevu. Ni rau maqusa ena tukituki ena veikatuba me wasei na iVola i Momani vei ira na tamata. Rau dau sureti ira na tamata mera gole mai ki lotu ena valenilotu rau sa samaka na cauravou.

“Au tiko qo baleta ni dua na siga au na laki kaulotu talega,” a vakasamataki o Mómami. “Au rawa ni vukei rau na daukaulotu ena kena vakarautaki na valenilotu.”

Sa vakasamataki o Mómami na siga e tarava, ni rau na yadra vakaveitacini ena 6:00 ena mataka, me rau taubale yani ki valenilotu vakasote vulavula ka vakanekei, ka vakarautaki na idabedabe kei na serenilotu ena rumu ni Lalai.

“Au tiko qo baleta niu vinakata

me dua na noqu veikacivi ena Lotu,” a vakasamataki.

E vakasamataki o Mómami ni sa roro mai na gauna me dikoni kina. Ena vota yani na sakaramede ka cakava e vuqa tale na ka me veiqaravi kina.

“Au tiko qo baleta niu na ciqoma na matabete ena yabaki mai qo, kau gadreva meu cakava na ka kecega meu vakarau kina.”

Sa cakava oti o Mómami na ka me

vakarautaki koya ki na matabete: sa mai rawata na nona Vakaicocovi ena Vakabauta na Kalou. Sa vulica tiko me bulataka na kosipeli ka qaravi ira na tamata.

Oti sa qai raikivita na iyaloalo i tacina ena iloilo ka dredre.

“Au tiko oqo baleta niu lomana na Turaga,” a kaya, “baleta ni noqu veiqaravi qo ena vukea noqu vakarau meu na laki veiqaravi yani.” ■

Na dauvolavola e vakaitikotiko mai Utah, Amerika.

VAKAVAKARAU ME BALETA NA MATABETE

Vakasala mai vei David L. Beck, na peresitedi raraba ni Cauravou:

- Sureta na Yalotabu ki na nomu bula ka digitaki ira na itokani era na vukei iko mo digitaka na dodonu. Bulataka na ivakatagedegede ena *Me iSakisaki ni iTabagone*.
- Vulica na nomu itavi ni ko sa dikoni. Wilika na veika baleta na matabete ena *Qarava Vinaka na Noqu iTavi Vua na Kalou* kei

na *Tudei ena Vakabauta*. Vakaitavi ena Veituberi ki na Matabete ena nomu tabanalevu se tabana.

- Vakavakarau mo gole ki valetabu mo papitaiso ena vukudra na mate.
- Marautaka na itaviqaravi veivakamarautaki kei na lotu vata kei ira na itabagone.
- Mo kila tiko ni Tamada Vakalomalagi sa vakabauti iko ka nuitaki iko tiko. Raica na levu ni ka ko na cakava rawa ena Nona veivuke!

Sa Vakavakarau o **MATHILDE** ki na Goneyalewa

Mai vei Jenn Wilks, Utah, Amerika

Sa marautaka tiko o Mathilde ni sa na vakarau lewena na Goneyalewa, ia e sega ni matata vua na veika ena sotava. Sa qai vosa kina vei buna. E buna o Sisita Bonnie Oscarson, na peresitedi raraba ni Goneyalewa. Ena wasea o koya e so na ivakasala momona sara!

Tarogi tinamu se bumu se dua ga na marama ena nomu tabanalevu na veika e nanuma rawa baleta na Goneyalewa. O na rogoca beka eso na ka lasa.

TUVAI NI VEIKA NI MARAU

E dau kacivi buna o Mathilde ena "Mo" na ivakaleka ni *moder*, e kena ibalebale va-Swideni na tinana.

Oti . . .

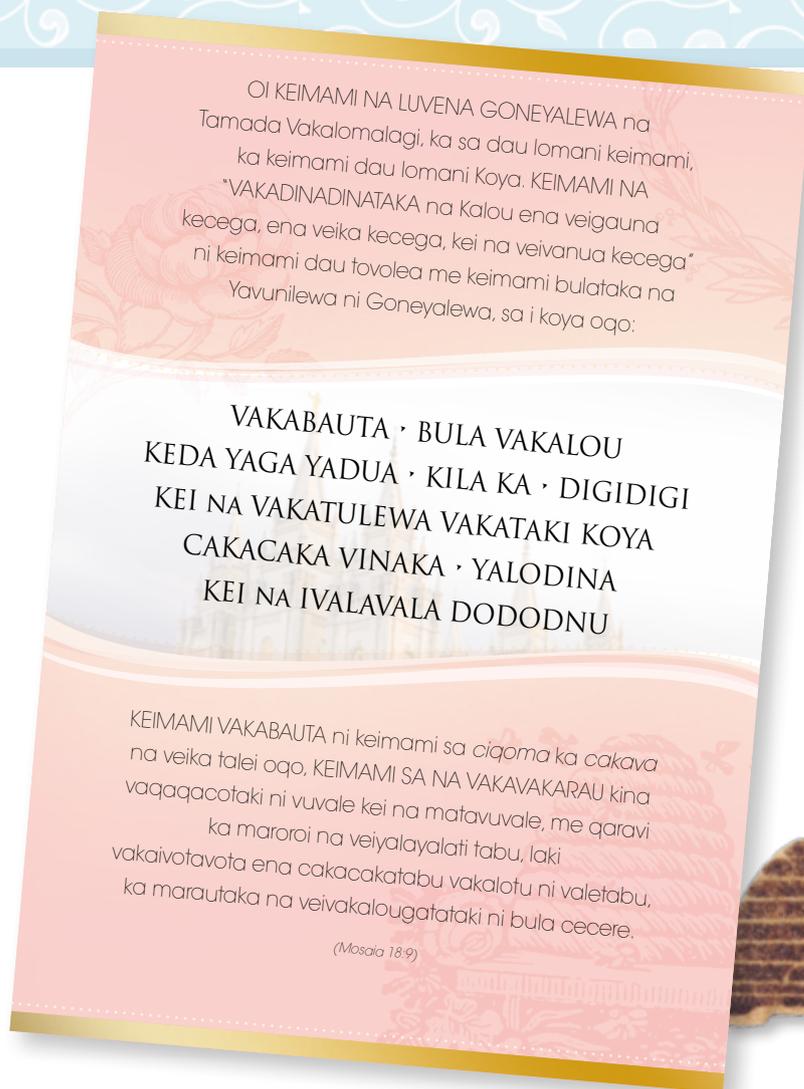
Ena gauna se tiko kina o Sisita Oscarson ena Goneyalewa, a rawata o koya na beji ni rawa-ka eso. A qai cula vata me dua na wabale, vata kei na kena senikau e vaka-takilakilataka na yalodina.

VAKASALA NEI SISITA OSCARSON BALETA NA VAKAVAKARAU!

- Tauyavutaka nomudrau veimaliwai kei na Tamamu Vakalomalagi ena nomu masu ka wilika na ivolanikalou.
- Mo raica ka kila na parokaramu ni Torocake Yadudua.
- Wilika na ivolanikalou, *Me iSakisaki ni iTabagone*, kei na *Liaona*.
- Tekivu vulica na itoko ni Goneyalewa. Ni ko na cavuta vata ena veimacawa kei ira kece na goneyalewa.

...ia Na

iTaube oqo ena ivakananumi tiko vei iko mo rarama tiko vei ira na tamata ka mo tutaka na dina kei na ivalavala dodonu.

O na rawata talega na reveni ni ko vakacavara vinaka na veika sotavi kei na cakacaka ni Torocake Yadudua.

Ko sa qai ciqoma talega na metali ni Goneyalewa.

ITEKITEKIVU VOU

A gole o Mathilde ki na dua na itaviqaravi digitaki e vakatokai na iTekitekivu Vou. A vakayacori kina e dua na lesoni veivakamarautaki ka vulica na Torocake Yadudua.

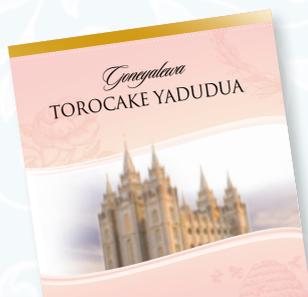
Sa cakacakataka tale tikoga o Mathilde na nona iCocovi ni Vakabauta na Kalou ka wiligusutaka na Yavu ni Vakabauta.

SA SEGA NI VIA WAWA O MATHILDE . . .

- iTaviqaravi ena veimacawa
- Kilai ira na vo ni lewe ni Goneyalewa.
- Gole ki na keba ni Goneyalewa.

E DUA NA IVAKANANUMI DIGITAKI

E a tiko o Mathilde kei na vuqa na tacina ena Vale ni Koniferedi ena ka 6 ni Epereli, 2013. Ia era a sega ni kila na vuna a sureti ira kina o budra mera gole kece mai ki na koniferedi raraba. Era a kurabui ka marau ni sa mai tokoni o koya me pesiredi ni mataisoqosoqo ni Goneyalewa.

Noda Gauna me Caudre

Vakaukauwa ♩. = 58-68

Qaqana mai vei Jan Pinborough
iVakatagi mai vei Kapp Perry

Goneyalewa

1. E - si - te - ri na qa - qa, _____ ni no - da Tu - ra - ga _____ Ta -
2. Api - si sa ya - lo - di - na, _____ udre mai no - na ci - na _____ Tu -

Cauravou

qo - ma - ka ka ya - lo - di - na ki - na i - ta - vi e qa - ra - va; _____ Ki -
ku - na ve - i ira ni va - ka - ba - u - ta, ni di - na sa ci - la _____ Mo -

Vu - a na Ta - ma - da. _____ Va - ka - i Ni - fa - i _____ ni
ro - nai e tu - de - i; _____ Ta - wa - ya - lo - lai - lai _____ Meu

iTaletale
cauravou & goneyalewa

ya - lo - lo - lo - ma ka dau vo - so - ta na ita - vi e qa - ra - va. _____ Ke - na
tu - dei va - kai ko - ya, na dro - ti - ni me sa na la - u - ra - i _____

gau - na ni va - ka - va - ka - rau Vo - sa ni Ka - lou; Da vei - vu - ke - i.

© 2013 mai vei Jan Pinborough kei Janice Kapp Perry. Dodonu kece e taqomaki.

E rawa ni lavetaki na sere oqo me vakayagataki ena veisoqoni vakalotu se vuvale sega ni vakabisinisi.
Me na salavata kei na kena ilavelave kece sara na notisi oqo.

Mai vei Elder
Quentin L. Cook

Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

*O ira na lewe ni
Kuoramu ni iApositolo
Le Tinikarua era sa
ivakadinadina digitaki
i Jisu Karisito.*

Meu na veivuke vakacava ena cakacaka ni tuva kawa?

*E vakatura o Elder Cook
me dua na soqo ni Kawa
ni Matavuvale. Oqo na
kena ituvatuva!*

Mera kauta mai na nomu
matavuvale na itukutuku makawa
ni matavuvale, italanoa, kei na itaba.
Oka kina na veika talei e taukena
o bumu kei tukamu kei rau
nomu itubutubu.

Sa ka marautaki meda
kila na nodra bula na lewe ni
matavuvale—na vanua era gole mai
kina kei na ivakarau ni nodra bula.

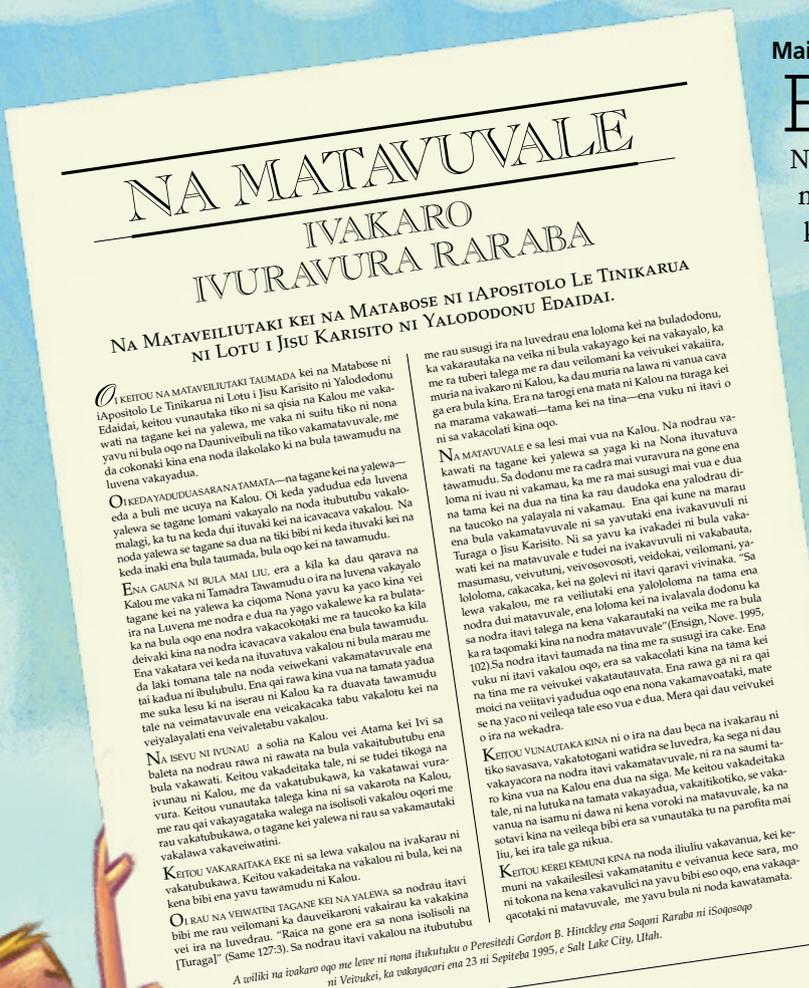
Vakasaqara na cakacaka
vakalotu cava ni valetabu se
gadrevi tiko me vakayacori ka lesia
na cakacaka ni valetabu.

Veivuke me dikevi ka katonu na
italanoa kei na itaba kece ki na Kawa
ni Matavuvale ena FamilySearch.org.

Mai na "Wakana kei na Tabana," Liaona, Me 2014, 47.

E Solia mai na Kalou “Na Matavuvale: iVakaro iVuravura Raraba” Me Vukeya na Noqu Matavuvale

Mai vei Erin Sanderson kei Jean Bingham

Etu vakalevu vei ira na gone na kaukauwa—**E**na kaukauwa me veisautaka na matavuvale! Na matavuvale kece era sega ni tautauvata, ia na matavuvale yadua sa ka bibi vua na Tamada Vakalomalagi. E gadreva o Koya me kaukauwa na noda matavuvale, sa solia kina vei keda “Na Matavuvale: iVakaro ki Vuravura Raraba” me vukeyi keda. Sa kila tu na Tamada Vakalomalagi ni sa rawa vei **iko** mo vukeya nomu matavuvale me kaukauwa.

O **iko** sa tiki ni dua na matavuvale tawamudu e gadreva na nomu veivuke.

Sa rawa vei **iko** mo kauta mai na marau, lomavinaka, kei na loloma ki na nomu matavuvale.

Sa rawa vei **iko** mo rogoci ira, cakacaka ka qito vata, veivosoti ka veivukei vakai kemuni.

Sa rawa vei **iko** mo wilika na ivolani-kalou vata kei nomu matavuvale.

Sa rawa vei **iko** mo ivakaraitaki vinaka ki na nomu matavuvale ni ko masu ka muria na ivakaro. ■

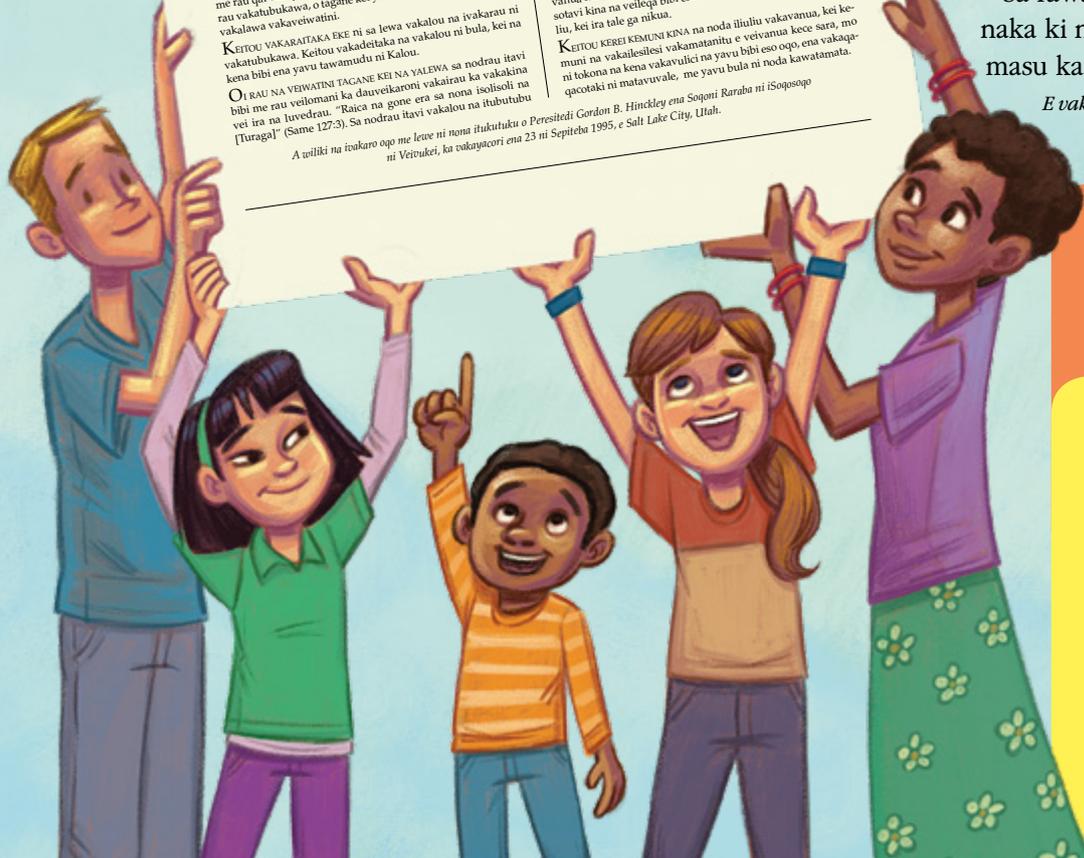
E vakaitikotiko mai Utah e Amerika o koya e vola.

iVolanikalou

• Joni 15:11

Vakasama eso ni Veivosaki Vakamatavuvale

E gadreva na Tamada Vakalomalagi me kaukauwa na matavuvale kecega ka lesu rawa vua. Veivosakitaka na itavi yadua ni lewe ni matavuvale me vukeya me kaukauwa na nomu matavuvale.

VAKARAITAKI MAI VEI DANU JONES; ITABA; NI KAVA MAI VEI ISTOCK/THINKSTOCK

E rawa niu vaqaqacotaka na noqu
matavuvale ena

Iko Rawa!

Sauna e dua na kava lala savasava, ena pepa oqo (yasana imatau) kei na so na itaba kei na droini. Vakacuruma na tikinipepa ni vosa ena vakasama eso me vaqaqacotaki kina na nomu matavuvale. Kotiva laivi na tikinipepa ni vosa ka biuta ena kava. Ena veisiga yadua digitaka e dua na tikinipepa ni vosa mai na kava ka vakayacora na ka e tukuni kina. Ni ko saga mo bulataka na nomu vakasama, o na vakayaco veisau ena nomu matavuvale!

AU RAWA!

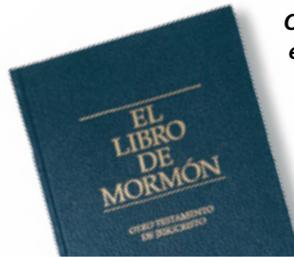

O Au o Bárbara mai Chile

Mai na dua na veivakatarogi
nei Amie Jane Leavitt

E vakaitikotiko o Bárbara mai Chile, e dua na mata-nitu ena ra ni baravi kei Sauca Amerika. E balavu lila ka buli toka vaka na reveni. Eso na yasana e katakata ka mamaca (me vakataka na Atacama Desert), ka so e bulabula ka suasua (me vakataki Easter Island). E vakaitikotiko o koya ena koroturaga kei Chile, o Santiago. ■

E vakaitikotiko mai Utah e Amerika o koya e vola.

O au duadua ga au lewe ni Lotu ena noqu kalasi e koronivuli. Sa noqu madigi kina meu tukuna vei ira noqu itokani baleti Jisu Karisito kei na iVola i Momani. Ena dua na gauna a kerei au o noqu itokani vinaka duadua meu vakavulici koya na masu. Au qai cakava vakakina. Keirau sa qai masulaka vata na keirau vakasigalevu e koronivuli.

Au sa yabaki ciwa ka rua tiko na ganequ lalai. Au dau saga meu ganedrau vinaka ka veivuke ena nodrau qarauni ka qito vata kei rau. Au taleitaka na qarauni ira na gonelalai. Au vinakata meu qasenivuli niu sa qase cake.

Ena yabaki 2013 au a yabaki walu kina ka papitaisotaki au o tamaqu ka vakadeitaki au Sa dua na ka noqu marau! Sa dua na gauna talei kau na dau nanuma tikoga.

*¡Hola,
amigos!**

* "Ni bula, na veitokani!" ena vaka-Sipeni

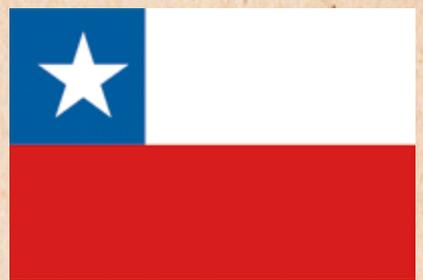
Keimami dau marautaka na holidei veivakamarautaki e Chile. Na 18 ni Sepiteba e Siga ni Tu Vakai Koya, kei na ka 19 e Siga ni Mataivalu. Ena rua na siga oqo, keimami dau meketaka na neimami meke ni vanua na "La Cueca" ka kana lewe ni manumanu tavu vakasavu weli e vakatokai na empanadas.

Ena mua ni macawa, keitou dau taubale balavu vakamatavuvale ka vodo lori yani ki na veilunivanua volekata neitou itikotiko. Keitou dau taleitaka talega na gole i baravi.

E keimami kakana taleitaki ena Siganisucu na—tomata vakasoso ena tuna. Mai Chile, e dau yaco mai o Santa Claus ena bogi levu tutu ni Kirisimasi Ivi. Keimami dau saga me keimami yadra tiko me yacova ni yaco mai!

AU TALEITAKA MEU RAICA NA VALETABU

Na Valetabu Santiago Chile a isevu ni valetabu me tara ena dua na matanitu e vosa vaka-Sipeni. A vakatabui ena ika 15 ni Sepiteba, 1983. Ai karua ni valetabu me tara mai Sauca Amerika.

VAKARAU NA LAKO!

Sa tawa tu ena beqi nei Bárbara eso na nona ka talei. Na iyaya cava soti oqo o na vakatawana ena nomu beqi?

NODA TABANA

Dua na siga, niu se bera ni papitaiso, au a tiko ena vale nei buku ka gole sobu ena tabavale e ra o koya me kauta mai e dua na ka. A tacaqe ka lutu ka sega tale ni tucake rawa. A kacivi au mai, ia au a sara TV tikoga ka sega ni rogoci koya. Ni oti toka e 10 na miniti, au sa rogoca niu sa kacivi vakamalua, "Tomu" Au a laki vaqarai koya ka raica ni sa davo koto ena vuloa. Au sega sara ni kaukauwa vinaka meu vakaduri koya cake, kau a cici ki na vale e tarava. A yaco mai na marama o ya ka tabei Bu cake.

A kaya vei au o Buku, "Tomu, na Yalo Tabu o a rogoca o ya. Au a yawa sara mai vei iko mo rogoci au rawa."

Au kila ni Yalo Tabu a vakasolokakana vei au. Au sa mai papitaiso oqo, kau marautaka ni sa tiko vei au na isolisoli ni Yalo Tabu.

Tom R., yabaki 8, mai Jamani

Liu C., yabaki 7, mai Ecuador

Natalia A., yabaki 10, mai Colombia

E dau taleitaka o Thierry M, yabaki 7, mai Brazil na vakaitavi ena Lalai ka laga serenilotu. E kila o koya ni valetabu sa vale ni Turaga.

E dau taleitaka o Olivia I., yabaki 8, mai Romania me dau vu-kei tinana ena samaki ni vale. O tinana e nona qasenivuli kei na 13 tale na nona itokani, ni gauna e ratou vakacagicagi kina e dau vinakata me vaka e dua na qasenivuli. E taleitaka me gole vakagade kei rau nona itubutubu ka laki tiko kei buna kei tukana. Ni gauna sa papitaiso kina a vakila ni sa volekata sara na Tamana Vakalomalagi, ka sa vakavinavina ni sa rawa me vukeyi koya na Yalo Tabu ena vakatulewa. Na nona sere ni Lalai taleitaki na "Follow the Prophet" (Children's Songbook, 110).

Sa rawa mo vakauta na nomu droini, liahona.lds.org, ena imeli ki na liahona@ldschurch.org vata kei na "Our Page" ena laini ni ulutaga, se vakauta ena meli ki na: *Liahona*, Our Page
50 E. North Temple St., Rm.2420
Salt Lake City, UT 84150-0024, Amerika

Na isaunitaro yadua me na oka tiko kina yacai koya taucoko na gone, tagane se yalewa, kei na yabaki (yabaki 3 ki na 11) vata kei na yacadrau na itubutubu, tabanalevu se tabana, iteki se tikina, kei na nodrau ivola veivakadonui na itubutubu me vakayagataki na itaba nei luvedrau kei na isaunitaro (e vakadonui na imeli). Ena rawa ni moici na nomuni isaunitaro me baleta na kena balavu kei na kena matata.

Mai vei Elder
Adrián Ochoa
Ena Vitusagavulu

Rai Cake

“O koya mo dou qai vakatawa, ka dau masu tikoga” (Luke 21:36).

Niu se yabaki walu, au a talai kei na rua na taciqu me keitou laki voli kakana mai na taoni voleka toka ga. Niu railesuva, au kurabuitaka na nodratou veivakabauti na buqu noqu nei kei noqu momo vei keitou. A ketekete ni bici tu ko lomalagi ena mataka o ya ni keitou sa dui vodoka tolutolu na neitou ose.

Ena dua na loma ni bucabuca, keitou sa siro sara mai na neitou ose ka tekivu qito mapolo. Keitou sa taleitaka sara na qito mapolo ka sega ni bau rai cake ni sa qumu mai na lomalagi ena o loaloa. Ena gauna keitou sa kila kina ni sa yaco mai e dua na cava, sa sega mada ga na

gauna me vodoki kina na neitou ose. Sa tauci keitou mai vakaukauwa na uca kei na cava ka keitou sa luvata ga na beleti ni ose ka vakaruru ena itutuvi ni idabedabe. E ratou a dro na ose.

Sa sega na ose, keitou sa suasua, ka batabata, ka sa tekivu me keitou taubale yani vakatotolo ki na taoni voleka e kea. Sa yakavi bogi ena gauna keitou sa laki tukituki toka ena dua na vale. E ratou a vakamamacataki keitou, vakani keitou ena bini ologi ena valawa, ka keitou moce ena dua na rumu vuloa duka.

Keitou a yadra cake na veiwekani ena mataka lailai ka ramase mai na siga ka totoka tu ko lomalagi. A tukituki e katuba e dua na turaga ka

vakasaqarai iratou tiko mai e tolu na gonetagane lakosese. Au na sega vakadua ni guilecava na ka keitou a raica ena ilakolako lesu ki vale—o ira na tamata era a vakasaqarai keitou ena bogi taucoko o ya. E ratou tu sara ga e liu o buqu dauloloma o noqu momo kei noqu nei. E ratou a mokoti keitou ka tagi, ka marau ni ratou sa kunea na luvedratou a yali.

Sa dau kauwaitaki keda tiko na Tamada Vakalomalagi. Sa waraki keda tiko ena yalonanamaki o Koya me da lesu yani ki vale. Era tiko volivoliti keda na ivakatakilakila ni cava vakayalo. Meda rai cake tiko ka vakarautaki keda ena noda vaqacotaka na noda ivakadinadina ena veisiga. ■

Na Timi ni Matavuvale

E rawarawa sara na qaqa ni da cakacaka vata.

Mai vei Sheralee Hardy
Yavutaki ena italanoa dina

*“When we’re helping,
we’re happy”* (Children’s
Songbook, 198).

Erarawa o Ammon ni
oti mai na sara qito
kei Tamana. “Au sega ni
taura rawa,” a kaya. “Ni
levu tu na noda dauqito
vinaka. Cava tou sega ni
rawa kina ni siko?”

O tamaqu a dauqito
vutupolo vinaka. E rawa
ni veivuke o koya.

“Au nanuma e gadrevi
meda vulica na cakacaka
vata vakatimi,” a kaya o
Tamaqu. “Eda vinakata

taucoko meda siko, dina?”

“Io,” a kaya o Ammon.
“Ia ena sega ni rawa meda
siko kece. Qori beka na
ka o nanuma?”

A deguvacu o Tamaqu.
“Ena sega ni rawa mo
siko ga vakataki iko.
Matai me ratou rawata
laivi na polo o iratou na
tataqomaki mai na timi ka
dua, dina?”

A dredre o Ammon. “Sa
ka dredre sara mo siko
ke sega na polo.”

“Dina,” a kaya o
Tamaqu. “Sa qai solia o

koya a tataqomaki vua
e dua ena rawa ni siko.
Sega ni rawa me dua e
cakava duadua ga.”

“Au nanuma vakakina,”
e kaya o Ammon.

Ni rau yaco ki vale, a
tauri gone lailai tiko o
Tinaqu ni cakava tiko na
vakayakavi. “Sa vakacava
na qito?” a taroga.

“Se baci lusi tale,” a
kaya o Ammon. “Ia eda
na vinaka cake ena qito
e tarava.”

“Oqori na vakasama
vinaka,” e kaya o Tinaqu.

“Au sa via kana!” A kaila a Miguel, ni cici vata mai loma kei Samuel kei Lucas.

“Ra cauravou, dou rawa ni vakarautaka mada na teveli ka biu laivi na iyaya ni vakatatalo?” A kerea o Tinaqu.

E ratou kudru mai na cauravou.

“Au a sega ni qitora tiko na iyaya ni vakatatalo,” a kaya o Samuel.

“Sa na dede sara ga!” A tagi mai o Miguel.

A dredre o tamana. “Au vakabauta nodatou

matavuvale e leqa talega vakataka na timi nei Ammon.”

“Na cava o ya?” A taroga o Samuel.

“Tou sega tiko ni cakacaka vata,” a kaya o Ammon. “Tou vinakata me tou siko taucoko ena nodatou vakayakavi. Ia tou sa biuta kece ga vei Nau.”

“Dina!” A kaya o Tamaqu. “Tou na cakacaka vata beka vakacava me dua na timi?”

Sa vakasama sara o Ammon. “Vakacava keu

vakarautaka vata kei Samuel na teveli? Me rau qai tomika na iyaya ni vakatatalo na vo ni cauravou.”

“Vakasama totoka!” A kaya o Tamaqu

Sa vakarau sara na vakayakavi. Sa roqo liga o Ammon me sa cabo na masu. Sa marau ni ratou sa mai cakacaka vata vaka dua na timi na nona matavuvale. Sa nuitaka ni ratou na cakava vakakina na nona timi ni vutupolo. ■

E vakaitikotiko mai Toronto e Kanada o koya e vola.

**Mai vei Elder
M. Russell Ballard**

Ena Kuoramu
ni iApositolo
Le Tinikarua

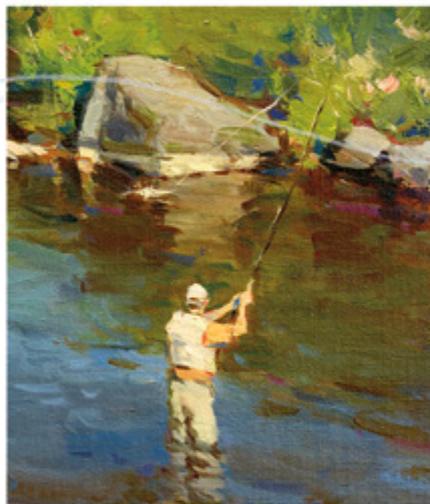
VEIVAKACALAI

Na vulaivuata e gauna talei toka vei ira na dausiwa baca lasulasu, ni oqo e gauna era dau viakana kina vakalevu na kurukoto me rawa ni ra yago vinaka ka kaukauwa cake me baleta ni na sega na kedra ena vula ililiwa.

Na inaki nei koya na dausiwa baca lasulasu o ya me siwata rawa na kurukoto ena dua na ivadi lawaki ca. Ena vakadikeva vakavinaka sara na dausiwa vuku oqo na nodra ivukivuki na kurukoto, na draki, na kui ni wai, kei na mataqali manumanu lailai vakacava era kania na kurukoto kei na gauna era vakasucu kina na manumanu lailai vakaoqo. Ena dau cakava vakavinaka sara na baca me na vakayagataka. Sa kila tu o koya ni manumanu lailai buli oqo, ka ra lili tu kina na bati ni siwa me sa ivadi lawaki ca vinaka sara ga baleta ni na kila rawa na kurukoto ke duatani toka ka na sega ni kania.

Sa dua na ka talei meda raica ni sa boleseu mai e dua na kurukoto e dela ni wai, katia na baca lasulasu, ka dre me yacova ni sa laki wale ka tui mai. Na veiqali sominiwai oqo rau veisaqasaqasa kina na vuku kei na kila nei dausiwa kei na kurukoto vakaturaga.

Na kena vakayagataki na baca lasulasu me ra bacani ka rawai kina na ika

sa ivakaraitaki tiko ni sala e vakayagataka o Setani me veitemaki, lawaki, ka saga me coriti keda kina.

Me vakataki koya na dausiwa ni sa kila vinaka tu ni dau vakauti ira na kurukoto nodra viakana, sa kila vakakina o Lusefa na noda “viakana” se malumalumu ka temaki keda ena baca lasulasu, kevaka meda kania, sa na rawa meda tuiraki tani mai na noda bula totoka ki na nona veivakayararataki sega ni loloma. Ka sega ni vakataka na dausiwa baca lasulasu e siwata rawa e dua na ika ka biuta lesu tale i wai, ni na sega sara ni laivi iko o Lusefa. Sa nona inaki me ra na bula rarawa vakataki koya o ira sa rawata rawa.

E dua na iwalewale bibi duadua e vakayagataka vei keda o ya ni rawa

ni veilasutaki ka lawaki me vakauqeti keda ni vinaka na ca ka ca na vinaka. Vakatekivu mai na imatai ni gauna ena Matabose mai Lomalagi, ni o Setani a “segata me voroka na galala ni digidigi kau sa solia vua na tamata” (Mosese 4:3).

Se tomani tikoga nikua na valuti tiko ni galala ni digidigi e solia mai na Kalou. Sa vakavoliti keda tu na veitemaki nei Setaki kei ira nona ilawalawa, ka ra nuitaka ni da na veilecayaki ka kania na baca me na dreti keda rawa kina o koya ena sala lasutaki.

Kemuni na taciqū kei na ganequ, meda qarauna kece tiko na baca lasulasu o ya e biuta mai o gonedau lasulasu ni tamata, o Lusefa. Meda sa vakavukui tiko ka vakararamataki vakayalo meda kila rawa kina ka besetaka e vuqa na nona isolisoli rerevaki.

Kei kemuni ko ni sa mai rawai ena vakatotogani cava ga, sa tiko na inuinui baleta na Kalou e lomana na Luvena kecega, ka baleta na Veisorovaki ni Turaga o Jisu Karisito sa rawa kina na veika kecega. ■

Mai na “Raica na Nona iNaki Qaseqase na Vu ni Ca,” Liaona, Nove. 2010, 108–110.

VEIVAKARARAMATAKI

Au dua beka na ivuvu nikua?

“Me vaka ni da dokai ira na ivuvu taumada era a taubaletaka na buca mai Salt Lake, era lewe levu talega na ivuvu era tiko nikua. Era sega ni bili qiqi, ia era sa tautauvata ga ena vuqa na mataqali sala vata: Era sa rogoca na domo ni Turaga mai na iVola i Momani kei na nodra masu na tamata yadua. Ena vakabauta kei na veivutuni era sa sudra yani ki na wai ni papitaiso ka teivaka na yavadra ena qele bulabula ni kosipeli. Ni ra sa tisaipeli i Karisito, sa lomadra dina mera solibula ki na veika sa dodonu ka dina. Ena isolisoli ni Yalo Tabu, era sa tudei tiko ena nodra salatu ki na bula tawamudu.”

E Tiko Talega ena iVola Oqo

ME BALETI IRA NA ITABAGONE QASECAKE

t. 44

Tudei Tu ENA KA Eda Vakabauta

Eratou wasea e lima na itabagone qase cake na sala e ratou a taqomaka kina na nodratou vakabauta ni ratou sotava na veisaqasaqa.

ME BALETI IRA NA ITABAGONE

Na Sala me Tarogi kina na Taro e Vakaibalebale

Na taro e rawa ni iyaya cecere ni veivakavulici—kevaka o tuvanaka vakavinaka. Na wase oqo ena vakaraitaka vei iko na kena iwalewale.

t. 54

ME BALETI IRA NA GONE

t. 68

Ni Bula Vinaka Mai ki na Goneyalewa

Rau sa mai wasea tiko o Sisita Bonnie L. Oscarson kei makubuna o Mathilde eso na ka mo ni kakavaki kina ena Goneyalewa.